UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Rei vendicatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

LEX X.

Cum heredes. Qui negotia hereditaria abſentis nõie gerit, ab his, ad quos negotiũ in veritate ptinet, poterit cõueniri actiõe negotiorũ geſtorũ, ⁊ petitiõe hereditatis, ſi ſe heredē cõtēdat. h.d. Opp. ſ. l. prima. Sol. intellige l. illā, qñ ſe cõtēdebat heredē. Itē opp. qđ iſta hr̃ditas debeat ptinere ad fiſcũ tāquā caduca. l. itē veniũt. §. pdie. ſ. ti. j. Sol. vt in gl. De quo dic p doc. vt l. vnic. §. p ſcđo. de cad. tol. Itē opponit̃ ⁊ videt̃ q illud qđ eſt geſtũ p defunctũ, poſſit haberi ratũ p heredē. l. fi. j. rē ra. ha. Sol. eſt verũ in his, q̃ tranſeũt ad heredes, ſed hereditas non adita non tranſit ad heredes. De quo per Dyn. in cap. ratũ. extra, de reg. iur. lib. vj.

De poſſeſſoria hæreditatis petitione. Rub. v.

LEX I.

1 Actiones particulares competentes bonorum poſſeſſori, nõ ſunt pretorie.

Ordinarium. Bonorũ poſſeſſori de iure ptorio competit hec actio, in qua tātũ venit, quātũ in petitiõe hereditatis ciuilis. h.d. Opp. Inſti. de bo. poſſeſ. §. quos aũt. ⁊ j. de reg. iur. l. ptor. Sol. bonorũ poſſeſſores ſunt heredes in effectu, ſed nõ vere: ideo neceſſe fuit, qđ eis daret̃ bonorũ poſſeſſoria hereditatis petitio de iure ptorio, cũ de iure ciuili nõ daret̃. Itē oppo. q ēt pcedētes ſunt ptorie, vt l. j. prin. ſ. ti. j. Solue vt ibi. Item opp. dicit̃ hic, ſuperiores, ⁊c. quaſi pposuerit plures, cũ nõ ſit niſi vna. Solu. eſt vna in genere, ſed plures ſunt numero, vt dixi in l. j. in pn. ſ. ti. j. Itē q̃rit̃. an † actiões particulares, q̃ cõpetũt bonorũ poſſeſſori, ſint ptorie? gl. q nõ, quā no. q2 h̃ ſentire videt̃
a ideo eſt notāda, vide q̃ dixi a in l. ij. j. de bonoꝝ poſſeſſio. ti. gñali.

ADDITIO.

a ALEX. Que dixi. Vide Bar. in l. ij. de bon. poſſeſſ.

De fideicommiſſaria hæreditatis petitione. Rubrica vi.

LEX I.

Ex ordine. Fideicommiſſario vniuerſali, cui eſt hereditas reſtituta verbo, competit hec actio, in quam veniunt omnia, que in petitionem hereditatis ciuilis. hoc dicit.

LEX II.

Nec intereſt. Hec actio cõpetit fideicõmiſſario, ⁊ eius heredi, bonorũ ve poſſeſſori, ⁊ nõ dat̃ ꝫ verũ heredē ſed ꝫ alios, ⁊ eorũ heredes. h.d. Opp. fruſtra qs petit illud, q hꝫ, ſed hic dicit̃, q hereditas eſt reſtituta, ergo eā petere nõ dꝫ. Sl. dt optime, q intelligat̃ hereditas reſtituta verbo, ⁊ nõ re, vl̃ re p certa parte: nā ſi eſſet reſtituta tota, ⁊ fideicõmiſſarius eā pderet, nõ haberet hāc actionē. a qđ no. Sed q̃ro, vnde hoc? b
a Reſpõdeo in petitionē hereditatis veniũt res hereditarie, vt
b l. itē veniũt. in fi. ſ. de peti. here. Sed poſt apprehenſam hereditatē deſinũt eſſe hereditarie. l. j. §. veteres. ⁊ ibi not. de acq. poſſ. ⁊ ſic nõ eſt res hereditaria, ſed heredis, vnde in petitiõe hereditatis nõ veniũt. l. qđ ſi in diē. §. ſed ſi heredis negotiũ. ſ. de peti. here. Itē opp. de l. in fideicõmiſſariā. j. ad Treb. Sol. reſtitutiõe facta veniũt fruct⁹, ſicut in petitiõe hereditatis. Ante vero reſtitutionē fruct⁹ nõ veniũt, ſcđm qđ dicit̃ in d. l. in fideicõmiſſariā, ⁊ l. iubemus C. ad Tre. Itē opp. q ſit ciuilis, quoniā reſtitutio fit p ſenatuſcõſultũ, qđ eſt ius ciuile. Dicit gl. non obſtat, q2 nõ ſequit̃ hoc. Per iſtā gl. nõ efficieris clarus. Unde dic qđ p ſenatuſcõſultũ tranſeũt in fideicõmiſſariũ oẽs actiões, q̃ cõpetebāt heredi, q̃ erũt vtiles. Nulla enim actio dat̃ fideicõmiſſario p ſenatuſcõſultũ, ſed ſolũ in eũ transfert̃, q̃ heredi cõpetebat. Unde ſi fideicõmiſſarius vellet intētare petitionē, que cõpetebat heredi, poterit vtilē tranſlatā p ſenatuſcõſultũ: ſed ſi vellet agere ex pſona ſua, nullā habet ciuilem, ſed dat̃ a ptore: ⁊ ideo Joannes poſuit iſtas duas pretorias actiões, ⁊ vnicuiqꝫ dedit cellulam ſuam. quod nota, ⁊ tene menti.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. Hanc actionem. Vide Bald. contrarium tenentē in conſi. xij. ⁊ conſi. xiij. vol. iij.

b ALEX. Unde hoc. Vide que dixi in l. heres. de acquir. poſſ. no. Inſti. de acti. §. actionum. in fi. ⁊ Cy. in l. fi. C. de edic. diui Adria. ad fi. antepenul. q. ⁊ gl. j. in fi. in c. j. de confeſ. in vj.

Liber Sextus.

a De rei vendicatione.a Rubri. i.

ADDITIO.

a P. PAV. P. De rei vend. Iſtam rub. repetit Mar. Lau. ⁊ ca rei vendicationem, vide Mat. no. cxl. ⁊ Laud. in d. repetitione ponentē multa in materia, preſertim quotuplex ſit dominium.

1 Rei vendicatio datur contra ciuiliter poſſidentem.
2 Rei vendicatio directa vtiliter, an detur ei, qui eſt dominus, contra eum, qui dolo deſijt poſſidere.
3 Lite cõteſtata ſuper actione directa, ⁊ iudicio pendente, dolo deſijt poſſidere, an ſequatur condemnatio.

Rubricā iſtā cõtinuat Iuriſconſultus, tñ circa gloſſ. q̃ aliqua, cui det̃ rei vēdicatio, q̃ in ea veniũt, ⁊ qualis ſit: ⁊ eſt ſatis clara. Duo tñ in ea dicunt̃, q̃ exigũt examinationē. Primo
1 † an hec actio det̃ ꝫ tātũ ciuiliter poſſidētē. Et dt gl. q ſic, ſi allegat. Itē no. C. vbi in rē actio. l. ij. ⁊ j. de acq. poſſ. l. Pomponi⁹. §. ſi is q pcario. Tex. habeo in l. iij. in fi. j. ad exhibē. ⁊ de
a fru. l. cuicunqꝫ. §. j. Scđo dt gl. a eſt ſciēdum, q hec actio dat̃ duobus modis directa directo, vt ei, q eſt dominus, ꝫ poſſeſſorē. Quandoque autē dat̃ directa vtiliter ei, q eſt dñs, ꝫ eũ q deſijt poſſidere. Quñqꝫ dat̃ vtiliter directo ei, q hꝫ vtile dñium, ꝫ eũ q dolo deſijt poſſidere. Et ſic nõia referunt̃ ad actorē, aduerbia ad reũ. Contra
2 tramõ. † reprehendunt gl. ⁊ pmo in eo, qđ dt gl. q datur directa vtiliter ei, q eſt dñs ꝫ eũ, q dolo deſijt poſſidere. Nā rei vēdicatio, dicunt ipſi, hꝫ duo principia formalia: vnũ ex parte agētis, qđ eſt dñium. j. eo. l. in rē. aliud ex parte cõueti, qđ eſt poſſeſſio. C. de alie. iud. mu. cau. fac. in l. j. ⁊ l. officiũ. j. e. ſi qđ iſtorũ deficiat, nõ põt dari directa rei vēdicatio, ſꝫ vtilis. Unde ꝫ eũ, q nõ poſſidet, ſꝫ dolo deſijt poſſidere, dat̃ vtilis rei vēdicatio non directa vtiliter, vt dt gl. Et p his videt̃ caſus in l. electio. §. itē ſi ex pluribus. j. de noxa. ⁊ §. itē ſi qs. l. ēt. de peti. here. Ita dicũt doct. noſtri. C. eo. in rub. Pro gl. noſtra facit q2 in iſtis actiõibus realibus ius metimur ex pſona actoris, nõ rei. l. j. §. j. ſ. ſi pars here. peta. ergo in rei vēdicatiõe ex pſona rei nõ variat̃ actio, ſed qualitas actiõis, vnde ſemp dꝫ dici directa, ſi aliqs eſt directo dñs. Teneas tñ quā vis, q2 iſta verba ſunt magiſtraliter dicta, nõ
3 tē ſunt verba Iuriſcõſulti. ⁊ iſtud † eſt vtile ad q̃ſtionē b difficilē, ſi eſt lis cõteſtata ſup actiõe directa, ⁊ pēdēte iudicio reus do-
b lo deſijt poſſidere, vtrũ ſequat̃ cõdēnatio ex eadē inſtantia. Si enim tenemus iſtā gl. nullũ eſt dubiũ, q ſic. Nā nõ variat̃ actio, q2 ita eſt directa ante, ſicut poſt, ſꝫ variat̃ qualitas: q2 primo dabatur directa directo, nũc de directa directo dat̃ directa vtiliter: ⁊ variatio qualitati nõ nocet, gn poſt ſequat̃ cõdēnatio. l. in delictis. §. ſi detracta. de noxa. Si tenemus aliā opin. ſcilicet q ſit actio vtilis, tũc eſt dubium: q2 ſup vtili nõ eſt lis cõte. ut
* cenſet̃. tangit̃ p Dyn. in l. quāquā. §. Julianus.* ibi dixi, de qua plu. arc. ⁊ p Cy. in l. j. ſ. de alie. iud. mu. cau. fac. Jaco. But. in §. omnium. Inſti. de actio.

ADDITIONES.

a ALEX. Dicit gl. Adde Bar. ⁊ doct. in l. curatoris. C. de neg. geſt. ⁊ in l. j. C. de alie. iud. mu. cau. fa. Bar. in l. ſi nautē. §. ſi ſeruus. j. eo. ⁊ p Imo. in l. quāquā. §. Julianus. ⁊ ibi Bar. de aqua plu. arcē. ⁊ gl. i l. j. ſ. ſi ex noxa. cā aga. ver. mutata. q̃ tꝫ, qđ
b ALEX. Utile ad queſtionem. Et vide qđ nota. in l. j. C. de alie. iud. per Baldum.
*CLAVD. §. Julianus. Aduerte tñ, q ꝫ nõ poſſidētē, qui dolo deſijt poſſidere, vel q dolo ſe liti offert, põt agi hac actione, nec obſtabit rei iudicate exceptio. ſi ad eũ deuenerit poſſeſſio, ... eſt, quem Bar. dicit ſcribendum literis aureis in l. ſi a te... tatem. j. de excep. rei iudic.

LEX I.

Poſt actiones. Hec actio eſt ... rum ſingularium ... titionem, ⁊ competit pro omnibus rebus corporalibus. hoc dicit.

1 Pater vendicat filium cauſa expreſſa: ... Abbas monachum: item dominus colonos ...

ſitos,⁊ agricolas:item villa cauſa expꝛeſſa vendicat ſuſtinen-
tes onera:⁊ ciuitas ciuem.
3 Interdictum non habet locum pꝛo filio,quando a nemine deti-
netur.
4 Ciuitas contra detinentem caſtrū,vel villam poꝛrigit libellū.
5 Carceratus,qui petit ſe relaxari,pꝛoponit officium iudicis.
a §. Per hanc. [a] Libere perſone,que ſunt in poteſta
b te noſtra,nō petūtur rei vēdicatiōe,[b]
ſed alijs remedijs hic expꝛeſſis,niſi vēdicet adiecta cauſa de iu-
re ciuili.h.d. ¶ Quero qd hoc eſt dictū,pꝛeiudicijs? Quidam
dicunt,id eſt,exceptione,qꝛ ſi filius agit,opponā qd non poteſt
qꝛ eſt in poteſtate: quod gl.nō placet. Dicit ergo,pꝛeiudicijs,a
pꝛeiudiciali in rē actione,de qua loquitur Inſtit.de actio §. p̄-
iudiciales. ¶ Item quero,quare dicuntur pꝛeiudiciales. Dicit
gloſſ.quod ita pꝛeiudicant,vt interim de alijs non cognoſcatur.
Sed certe eadem ratione petitio hereditatis dicitur eodē mo-
do pꝛeiudicialis,vt l.ſi quis libertatem.ſ.de petitio.hered. Di
cit Petrus,quod ideo dicitur,qꝛ ibi vertitur res magni pꝛeiu
1 dicij,puta ſtatus hominis. ¶ Item queritur,† vtrū, [c] quod di
c citur hic in filio,quod poteſt vēdicari adiecta cauſa de iure Ro
* mano,ſit idem in alijs perſonis. Idem dico in vxoꝛe.* Glo.di-
cit quod ſic.⁊ bene. Unde Abbas vendicat monachum,adiecta
cauſa de iure Canonico. Sicut vendicamus res ſacras.l.in rez.
§.loca ſacra ſ.eod. Et eodem modo dominus vēdicat colonos,
d agricolas,⁊ cēſitos.C.de agri.⁊ cenſi.rubꝛica.idē dico [d] de iſtis
vaſallis,qui ſunt ex conſuetudine,quod poſſunt vendicari adie
cta cauſa de iure conſuetudinario. Et idem dicerem,cum ex foꝛ
ma ſtatuti quelibet villa habeat ſuos maſſarios,qui ſuſtineant
onera,quod poſſunt vendicari adiecta cauſa de iure ſtatutoꝛū:
ſic ciuitas vendicat ciuem ſuum adiecta cauſa de iure ciuili.l.de
iure.ſ.ad munic. Idem dico in quolibet ſyndico,ſeu ſic condītio
2 nato. ¶ † Quero,quando competūt iſta quatuoꝛ remedia hic
expꝛeſſa gloſſ.diſtinguit ⁊ clare,tene eam. ¶ Contra iſtā diſtin
ctionem gloſſ.opp.⁊ videtur,quod officio iudicis non poſſit vti
cum alijs actionibus,vt l.in cauſa.in pꝛin.ſ.de minoꝛib. Solu-
tio,illud eſt verum quando eſt officium extraoꝛdinarium in ſub
ſidium introductum,ad coadiuuandum ius ciuile,de quo dixi.
3 l.in pꝛouinciali.ſ.de noui oper.nunt. ¶ † Item quero,q̄ eſt ra-
tio,quod interdictum non habet locum,quando filius a nemine
detinetur? Reſpondeo:ſecundum Petrum,quod tūc habet lo-
cum interdictum,quando eſt cōtētio inter duos de re tertij,ſed
hoc nō eſt,niſi fieret pꝛo alio,vt puta ꝑ herede aliquo.l. penul.
4 de liber.exhiben. ¶ † Item ex hac glo. [e] ⁊ ll.alleg.in ea no.quod
e ſi ciuitas iſta vellet petere vnam villam,vel vnum caſtrum,con-
tra quem debet dari libellus? Certe contra eos,qui detinent,vt
ſi homines illius caſtri detinent,contra eos datur:ſi alius, con
5 tra illum tantum. Item aduerte,† quod quando aliquis eſt car
ceratus,⁊ petit ſe relaxari,non pꝛoponit interdictum,quia non
eſt contentio inter duos de re tertij,ſed de ſe, ideo pꝛoponeret
officium iudicis,vt hic.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Per hanc.de hac materia vide Inn.in c. inter qua-
tuoꝛ.de maioꝛi.⁊ obedien.Bar.in l.j.C.de liber.hom.exhi.⁊ ibi
q̄ dixi. Adde tamē qd frater ● d vendicat fratrem, nec par pa-
rem,ſecundū Bald.in l.non ignoꝛat.qui accuſare non poſſunt.
* CLAVD. ¶ Uxoꝛe. Uide Panoꝛ.in c.non eſt.de ſponſali.
b P.PAVP. ¶ Uendicatione. Et quid in vxoꝛe,quo iure poſſit
peti,⁊ quo remedio,ſi non velit cum marito habitare,vide Ra-
pha.Cum.conſilio ſuo pꝛimo.
c POMA. ¶ Queritur vtrum. Uide aliquid per Felyn.c. licet
cauſam.xiij.not.de pꝛobatio.
d AND.BARBA. ¶ Idē dico. Adde Inno.in c.tua.de oꝛdi.co
gnitio.Speculatoꝛ.in quarta parte de officio iudic.⁊ de regula
rib.in fin.vide doctoꝛes.⁊ ibi dixi in cap.dilecto.de appella.
e ALEX. ¶ Itē ex hac glo. Adde Barto.in l.j.de liber.ho.exhi.
1 ☞ Pꝛonuntiandi,⁊ exequendi modus,quando petitur vniuer
ſitas rerum.
2 Imperatoꝛ eſt dominus totius mundi in vniuerſo.

§. Per hanc autem actionem.

Hac actione vendicatur etiam vniuerſitas rerum in totum vel
in partem,non obſtante quod aliqua pars particularis non ſit
vendicantis.hoc dicit cum l.ſeq. ¶ Opponitur quod hec actio
non detur ad vendicationem vniuerſitatis,vt ſupꝛa eadem l.in
princip. Solu.ibi loquitur de vniuerſitate iuris,ad quam non
datur hec actio,vt eſt hereditas,peculium,⁊ ſimilia:hic de vni-
uerſitate coꝛpoꝛis,vt eſt grex. ¶ Uenio ad l.ij dici hic,quod ſi
a par numerus vtriuſque ſit in genere,poteſt vendicari totum: a
contra infra eo.l. Pomponius pꝛobat,ſi ex equis. Sol.dicit gl.
aliquādo compoſitione ſeparata duoꝛum coꝛpoꝛum non efficit
vnus grex communis,⁊ coꝛpoꝛa non communicantur,ſed queli
bet coꝛpoꝛa eius manēt cuius pꝛimo erant:⁊ ideo nō poteſt vē
dicari in modū gregis,ſed quilibet vēdicabit coꝛpoꝛa ſua:que
ſi ſunt tot,quot faciant gregem,poſſunt vendicari ſub appella-
tione gregis. Sed ſi coꝛpoꝛa erant communia,tūc poſſent vēdi-
cari pꝛo parte gregis.l.contraria. ¶ Oppo.dicitur hic,ꝙ in re
ſtitutione non veniunt aliena capita,contra l.Marcellus. infra
eod. Solu.hic loquitur de alienis ſimpliciter:ibi loquitur de a-
1 lienis,pꝛo quibus competebat Publiciana. ¶ † Ex hoc nota
modum pꝛonūtiandi ⁊ exequendi,quando petitur vniuerſitas
rerum,quod licet iudex pꝛonuntiet gregem eſſe meum,tamē re
b ſtitutio fiet mihi detractis capitibus alienis.[b] Pꝛo hoc † ego
2 ſum conſuetus dicere in pꝛima conſtitutione huius libꝛi,vt cū
c Imperatoꝛ ſit [c] dominus totius mundi. Et glo.dicunt eum do
minū quo ad pꝛotectionē:quia cū alij ſint domini ſingulariter,
plures non poterunt eſſe domini inſolidum. Ego dico:qd Im-
peratoꝛ eſt dominus totius mundi vere. Nec obſtat, quod alij
ſunt dn̄i particulariter:qꝛ mundus eſt vniuerſitas quedam,vn
de poteſt quis habere dictā vniuerſitatem,licet ſingule res nō
ſint ſue. Unde ſi alius teneret mundum,ipſe Imperatoꝛ poſſet
d vendicare. Caſus eſt [d] hic. ¶ Ad l.Marcellus.opp. vniuerſus
grex non poteſt vſucapi.l.rerum miſtura.infra de vſucapio. er-
go pꝛo grege non datur Publiciana.l.eum qui.in pꝛin.infra ti
tulo pꝛimo. Sol.vt in gl.hic,⁊ l.contraria:⁊ quod ibi dicit,vni-
uerſitas,ſubaudi,tantum, Item ſi iſte grex eſt idē,q pꝛimo fuit
⁊ ille erat meus,ergo nūc eſt meus:quia res mea abſque facto
meo non deſinit eſſe mea.l id quod noſtrū.infra de regulis iu-
ris. Sol.glo.in dicta l.Marcellus.ſuper verbo,vendicare,cir-
ca ſi.ſ.eo.dicit,⁊ bene,licet ſit idem,non tamen omnino:⁊ qd res
non deſinit eſſe mea ſine facto meo.ſcilicet vere vel ficte,vt puta
ex legis diſpoſitione,vel alterius rei variatiōe,vt l.adeo §.cum
qs.de acqr.rerū dn̄io.⁊ infra eod.l.idem Pomponius.§. idem
ſcribit.ſed hic contingit variatio rerum,ſcilicet coꝛpoꝛum,licet
vniuerſitas remaneat eadem.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Uēdicari totū. Utrū valeat libellus,peto gregē,vi
de Bal.qd ſic,in l.edita.C.de edendo,⁊ ſ.eo.l.vendicatio.
b POMA. ¶ Capitibus alienis.vide Bal.in pꝛima cōſtitu. Dige
ſtoꝛum ⁊ l.j.C.vnde cog. Alex.conſi.j.quinto vol.plene Fely.ca.
cum non liceat.per totum,de pꝛeſcriptio.
c ALEX. ¶ Dominus totius mundi. Qualiter Imperatoꝛ eſt
dominus mūdi,adde Bar.in extraua.ad repꝛimēdū.in verſiculo,
totius oꝛbis. Bal.⁊ Ang.in l.bn̄a Zenone.C.de quadri.pꝛeſcri.
⁊ in pꝛoe. Digeſtoꝛum in pꝛinc. Bald.⁊ ibi docto.in l.pꝛima, in
pꝛinc.de ſum. tri. cum opinio. Bar.tenet Angelus in l.ſi here-
dis ſeruus.de legatis p̄mo ⁊ de hoc in c.ſi.ſuper gl.ibi,de offic.
archi.⁊ gl.no.in cle.paſtoꝛalis.in verſicu.diſtrictus.de re iudi.
d AND.BARB. ¶ Caſus ē. Et no.qd l.ſꝫ ſi par numerꝰ.ſ.ad Syl
lan.valde huic l.Marcellus. obſtat:qꝛ qn̄ eſt par numerus,nōn
poteſt,ita qn̄ eſt maioꝛ,dic ſecundum Angelū,quod vna pars
ſubꝛogatur in locum alterius.

LEX III.

1 ☞ Armamenta nauis non eſt vniuerſitas,ſicut grex.
2 Libellus, Peto domum cum ſingulis maſſaritijs, non ꝓcedit.

Marcellus libꝛo quarto.

§. Armamenta. Inſtrumentum non venit in vendicatio
ne rei inſtructe,ſed ſpecialiter vendicandum.h.d. ¶ Not.quod
a dixi [a] in ſummario. ¶ † Itē no.quod dixi,ſingula:nō ergo ſuf
1 ficeret vendicare armamenta nauis:non enim eſt vniuerſitas q̄
2 dam,ſicut grex.de quo ſupꝛa dictum eſt. ¶ † Et ſic no. quod nō
b pꝛocedit libellus, [b] Peto domum cum ſingulis maſſaritijs, ſꝫ
debent ſpecialiter expꝛimi.

ADDITIONES.

a AND.BARB. ¶ No.qd dixi. Quod eſt no.dignum,niſi affixe eſ-
ſent domui:quis tunc valeret,ſecundum Ang.hic.
b ALEX. ¶ Non pꝛocedit libellus. An pꝛocedat libellus, peto do
mū cū ſingulis maſſaritijs,quod facit ſ. id qd no. Innocen. in ca
pi.cum ad ſedem.de reſtitu.ſpoliat.d quo per docto.in l.j.ſupꝛa
de edendo.⁊ quod ibi dixi poſt Barto.in l.Titia cum teſtamen
to.§.fin.de legatis ſecundo.per illum textum de libello genera-
li. Innocē.in capitu.certificari.de ſepul.Bald.plene in l. edita.
vbi dicit,quod valet libellus, Peto fundum inſtructum,⁊ an va
leat libellus, Peto caſtrum cum pertinentijs:vel Peto quic-
quid Peruſij poſſides.⁊ Bar.in l.rei. de verbo. ſig. et vide que
dixi de libello generali in l.fin.C.de anna.excep. Item valet li-
bellus, Peto mihi dari legitimam.l.ſi quis ſuo.in pꝛinci.⁊ ibi
Bald.C.de inoffi. teſtamen. et de hoc libello generali vide doc.
in capitulo ſecundo, ⁊ ibi glo.de libel.oblatiōne Bald.⁊ Ange.

in l.ſi.de anna.excep. Innocen.in ca.certificari.de ſepultu.in ca. cum dilectus.circa prin.de ord.cog.⁊ in acceſſoriis,maxime vniuerſalibus q̄ teneat libellus, tenet Bal.in l.iij.de fru.⁊ lit.expē. de quo Bar.hic,⁊ Paulus de Caſt.in l.in ſumma.§.j.de re iudica.vbi ſcripſi poſt Imo.Angel.hic tranſit cum Bar. Roma. in l.j.in prin.ſ.de edendo.ſimpliciter tranſit cum Bar.Et vide Ang.in l.ſi rem.ad fin.j.eo.per Pau.de Ca.in l.de pupillo.§.q nunciat.j.de ope.noui nuntia.adde late Alex.conſilio clxxxvij. lib.ij.

§. **Pomponius.** ¶ Cōtinua.ſ.in prin.tituli dixi de rebus ſingularibus:in §. per hanc dixi de vniuerſitate,que conſiſtit ex compoſitionibus ſeparatis,⁊ ſic de commiſtiōe corporum,que ſeparata remanēt hic incipit tractare de commiſtione corporum,que confundunt, ⁊ hoc intendit, Si duorum res confunduntur, efficitur res cōmunis,⁊ quilibet vendicabit pro rata,⁊ qui dolo confundit, tenetur ac ſi dolo deſijſſet poſſidere.h.d.cum l. ſequenti.

LEX V.

Idem Pomponius. In rebus q̄ commiſtiōe non confunduntur,remanet dominium eorum, quorū erat primo,niſi eorum voluntate ſit facta commiſtio. h.d.quod ſi non poteſt apparere quod cuiuſcunq; erat.⁊ frumēta ſunt eiuſdem qualitatis,certe tunc erunt communia,vt ſ.eo. l.Marcellus.in fin.

§. **Idem ſcribit.** Res que commiſtione ſpeciē mutant,poſſeſſores deſinūt eſſe domini prioris,⁊ res ſpecificantis efficiūtur.h.d. ¶ Oppo. de l.adeo.§.cum quis.j.de acqui.rerum dominio.Solutio. Intellige iſtam ſecundum illam.Nam ibi loquitur in ſpecificatione facta mala fide,hic in ſpecificatione facta bona fide.

§. **Sed ſi plumbum.** In rebus diuerſi generis,que commiſtiōe nō mutant ſpeciem,ſi ſeparari poſſunt,quilibet vendicabit ſuum, alias communicabitur,⁊ pro parte vendicabitur.h.d.Glo.ponit duos caſus,vnū quando non poteſt ſeparari:alium,quando poteſt ſeparari.⁊ eſt magis notab. ¶ No.res,que nō poteſt ſine difficultate ſeparari,habet̄ ac ſi ſeparari nō poſſet. ¶ Oppon.de l.ſi alicui.j.de ſolution .Solutio:ſpeciale eſt in pecunia, vt ſola commiſtione communicetur indiſtincte,vt l. ſingularia. j.ſi cer.petat.Vltimo glo.no.differentiam inter immiſtionem ⁊ confuſionem.

§. **Idem ſcribit.** Fetus cedit ei,cuius eſt mater:nō ei,cuius eſt pater.h. d.

§. **De arbore.** Arbor,que radices egit, cedit ſolo. alias ſecus.h.d. ¶ Oppon.de acquirendo rerum dominio.l.adeo.§.ſi.⁊ l.ſed ſi ex meis.§.arbor.Solu.licet hic Nerua ⁊ Varus dicant dari vtilem actionem,tamē
* dicebant male,vt ibi patet.*

ADDITIO.

* CLAVD. ¶ Pater. Illud autem quod gl.ij.dicit poſſe actione in factum arborem repeti,vt etiam voluit glo.in l.adeo §.j.ſ. de acqui.rer.domi.⁊ in §.preterea.de rer.diuiſ.Qualiter procedat,vide Pau.de Caſt.⁊ Alexā.in l.hoc amplius.§.de iis autē. j.de dam.infec.

§. **Cum in rem.** Falſa demonſtratio circa rē petitam nō viciat iudicium. Idem ſi erretur in nomine iudicis.h.d.Hoc plene dixi j.de condi.⁊ demonſtr.l.demonſtratio.⁊ l.ſi quis in fundi vocabulo.j.de leg.j.

1 ☞ Ius declarandi intentionem ambiguam,non egreditur perſonam,nec tranſit ad heredem.

2 Actor non declarat probationes factas per teſtes vel inſtrumenta.

§. **Si plures.** Incertitudo rei impedit cōdemnationem fieri.h.d.Opp.de l.ſi in emptiōe.j.de contrahenda emptione.Sol.ibi incertitudo recipit determinationem ex diſpoſitione legis,quia contra proferentem interpretatur. ¶ Oppon.de l.item Mela.§.ſi plures.ad legem Aquil.Sol.ibi,ne delicta impunita remaneant,quod dic vt in capitulo,in obſcuris.in fine extra de regul.iuris.lib.vi. ¶ Item oppo.de l.i.in fine.j.de his qui deie.vel effu.Sol.licet ibi ſit incertum quis proiecerit,tamen iudicium eſt certum: quia contra dominum intentatur. ¶ Extra gl.opp.quod nunquam pōt eſſe incertum iudicium,ſed ſemper certum:quia declaratio incerti ſpectat ad actorem.l.ſi quis intentione.ſ.de iudiciis.So
1 lu.dicit glo.hic actorem deceſſiſſe. ¶ † No.quod ius declarādi [a]
a intentionem ambiguam* non egreditur perſonam proferentis,
* nec ad heredem tranſit:[b] dixi in l.ſi quis intētione.ſ.de iudiciis.

⁊ l.inter ſtipulantem.§.j.de verborum obli.Sed puto iſtu d[illegible]
c eſſe neceſſe,[c] quod ſcilicet gl.ita dicat. Pone enim aliter,⁊ [illegible]
2 cas† qd probationes erant ambigue,⁊ quod actor viuat,⁊ vult declarare,licet ipſe dicat quod ſentit de Seio: illud tamen non ſequitur,quod ꝓbationes facte ⁊ deſcripte ſimpliciter per inſtrumenta vel teſtes,trahantur ad illud , quod actor intendit. Non enim poteſt declarare dicta teſtium,licet ſuam intētionem declaret fuiſſe loqui de Seio:⁊ ideo,intentione declarata,non ſequitur condemnatio:tetigi ſupra de iudiciis.l.ſi quis intentione.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Nota,quod ius declarandi.Vide Angelum conſil.cciij.incipien.cum Stephanus.an autem facultas iurādi data a lege,vel ab homine tranſeat ad heredes ſuos,vide Iaſ. te poſt Alexan.in l.eū qui.§.poſt iudicium.j.de nego.geſt.[illegible] facultate data a lege,an tranſeat ad heredes,⁊ an contra heredes,vide ⁊ limita vt per Iaſ.in l.ſi quando.C.vnde vi.Item poteſtas interpretandi cohereat perſone,⁊ an tranſeat in ſucceſſorem,⁊ an procurator ſine ſpeciali mandato poſſit interpretari,vide in cap.cum veniſſent.de iudi.Item quod facultas declarandi nō tranſeat ad heredem,⁊ quomodo ꝓcedat,vide [illegible] in l.ſi qs a filio.§.primo.ſ tertio no.de legatis primo.poſt B[illegible] ti.⁊ alios ibi.Item quomodo facultas declarandi tranſeat [illegible] heredes,⁊ qd de facultate iurandi,vide Romanum conſi.[illegible] de facultate conceſſa iurandi,⁊ pacto,de quo in l.finali.j.de [illegible] toria ſtipulatione.tranſeat ad heredes,vide Alexandrum ibi [illegible] apoſtil.ad Bart.in verſiculo,ſecundo queritur.Dynum in p[illegible] ma ⁊ ſecunda apoſtil.⁊ conſilio liiii.in ij.volumine.⁊ vide Iaſ.[illegible] dicto §.hoc iudicium.ad finem. Item de facultate eligendi qu[illegible] modo tranſeat in heredem vel ceſſionarium,vide Bart.⁊ alios in l.ſi ſit legatum.§.ſi ita.de legatis primo.vbi dicit,quod po[illegible] quam ſemel talis facultas efficitur ceſſibilis,poſtea tranſit e[illegible] in ceſſionarium.Et ibi dicit,quod heres preſumitur ſcire vo[illegible] tatem defūcti.Item quod heres non preſumitur declarare voluntatem defuncti,nec procurator voluntatem domini,ſine ſpeciali mandato ſeu licentia,vide Alexandrum in l.ſi non ſpeciali, C.de teſtamentis.

* CLAVD. ¶ Ambiguam. Adde Imol.in c.cum dilecta.extra, de ſucceſ.ab inteſtat.

b ALEX. ¶ Ad heredem. Tranſit tamē ad ſucceſſorem officij.l. ſi.⁊ ibi Baldus.C.de legatis.⁊ qd dixi in l.ſecunda,eodem titu. Baldus in l.edita. verſiculo,decimo oppon.no. Innocētius in capitulo finali,de ſucceſſione ab inteſta. Quid autem in iure arbitrandum,Bartol.in l.ſi voluntate.C.de fideicommiſſis. Bal. de Barto.Bald.⁊ doc.in l.ſi quis a filio.§.ſi plures.de legatis primo.Bar.⁊ Bald.in l.ſi quis intentione ambigua.⁊ ibi Bage.de iudi.

c ALEX. ¶ Receſſe. Adde que no.Bald.⁊ Imo.in l.ſi qs ſeruū. §.ſi inter duos.de legatis ij.

LEX VI.

1 ☞ Certificandi hominis cauſa ſufficit dicere nomē proprium, niſi ſint plures eiuſdem nominis.

2 Cautela vt fiant poſitiones,quod ſint plures eiuſdez nominis.

3 Libellus in quo non ſunt appoſita confinia rei,procedit,ſi reus non opponat.

4 Nominari quem nomine matris ſufficit.

a **Si in rem.** [a] Iſta l.cum gloſſ.precedenti ſ[illegible]
b hoc dicit, Qui petit rem,debet eam declarare [b] in libello ſecundum ipſius naturam
* ⁊ qualitatē.* hoc dicit.quod nota:quia tota die practicatur. Simile habes in l.in actione,infra de furtis.facit ſupra de dolo.l.ſed ⁊ ex dolo.§.primo. ¶ Opponitur Inſtit.de action.§ curare.⁊ l.vbi autem.§.qui illud.infra de verborum [illegible] gat.Sol.ibi hec l.loquitur,ſiue agatur in rem,ſiue in perſonam ad ſpeciem certam:ſecus ſi res debita erat incerta,vt [illegible] genere,vel alternatiue,vt in cōtrariis. ¶ Opponitur [illegible]
c fenſor.§.qui interrogatus.j.de inter.act.Sol.dicit [illegible] ne:licet hic dicatur:quod quis debeat dicere,vtrum [illegible] partē petat,tamē dicēdo rē ſimpliciter ,videtur petere [illegible]
d vt l.contraria. Itē dicēdo d partē ſimpliciter,videtur [illegible]
* diuidiam partem.Contrarium videtur notare gloſſa ſupra de procurat.l.Pomponius.§.ſed ⁊ his.Solutio,intellige illam ſe
1 cundum iſtam. ¶ † Nota ergo [e] ex hac l.quod ad certificandum
e hominē ſufficiat dicere [f] nomen proprium,[g] niſi ſint plures eiuſ
f dem nominis:tunc debet de neceſſitate alias demonſtrationes
g facere:⁊ ideo ſit cautus aduocatus rei,qui facit poſitiones,[illegible] faciat quod ſint plures eiuſdem nominis:alias in dubio intelligitur de ſuo clientulo,qui illud nomen habebat. Idem eſt [illegible] ciendū in ciuitatibus,villis,⁊ caſtris,quando ſunt plures eiuſdem nominis

nominis. Nam debet addi aliqua qualitas, per quã vna ab alia
* diſtinguatur. l. ita fidei.* infra de iure fiſci. ¶ † Quer, qd [b] ſi
1 iſte demonſtrationes non ſint appoſite in libello? Reſpond. ſi p
b partem opponatur, non proceditur vltra, q2 reo non eſt ſaluu3
ius deliberandi, vtrum velit cedere, vel contendere. S3 ſi non
opponitur, ſi quidem in proceſſu iudicij pes probatiões ꝛ alia
acta nõ declaretur, non poterit ſequi condemnatio, vt ſ. l. prox.
3 in fine. Si vero in proceſſu iudicij declaretur, procedunt con-
4 dẽnatiões, vel l. fina. C. de annali exceptione. ¶ † Item not. qd
i ſufficit quem nominari a nomine matris, [i] quod nota.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si in rẽ. Iſtã l. limita vt per Barto. in l. ij. ſ. de eden. ꝛ ad eam vide Innocentium in capitulo certificari. de ſepulturis. gl. in c. ij. ꝛ ibi doctores, de libel. obla.
b P. PAV. P. ¶ Debet eam declarare. Uide hoc notab. per Fely. de libelli oblatione.
* CLAV. ¶ Qualitatem. Idem in eo, qui impetrat reſcriptũ ſa per re aliqua, ita Alex. in conſi. cxxxvi. vol. ij.
c ALEX. ¶ Sol. dicit gl. Uide Bart. in l de pupillo. ſ. q nũtiat. de operis noui nuntia. ꝛ doctores. capitulo ij. de libel. oblatione. Bar. in l. legatis vxori. de legatis ij. ꝛ Bal. in d. l. Põponi[9].
d P. PAV. P. ¶ Irẽ dicendo. Uide Iaſo. ꝛ Alex. in l. de pupillo. ſ. denuntiatio. ſ. de noui operis nuntia. vbi Barto. aliter loquitur. vide, ꝛ nota Feli. in c. ij. de libelli oblat.
* CLAV. ¶ Uidetur. Uide Aret. in l. ſerui electione. ſ. j ſ. de le. i. Bald. in l. Titia. ſ. j. ſ. de leg ij.
e POMA. ¶ Nota ergo. Uide aliqua per Feli. in proe. decreta. ꝛ in cap. auditis. de preſcriptionibus.
f ALEX. ¶ Sufficit dicere. Ergo in nomine hominis no pſumitur pluralitas ſine alia demonſtratiõe, vide tñ Bar. in l. demõſtratio in ſeptima queſtione, de condit. ꝛ demon. ꝛ doctores in l. j. ſ. de liberis ꝛ poſthumis. ſequitur hic Antonius in capit. ij. de libelli oblat. ꝛ bene, ſm hoc declaratur per Barto. in l. libellorũ. de accuſ. ꝛ in d. l. demonſtratio. Bar. in d. l. ſi quis fundo. ſ. ſi inter. de leg. ij. in verſi item opponitur de ſ. noſtro. Bald. in l. conuenticulam. de epiſcopis ꝛ clericis. allegat iſta3 l. quod in obligatione alternatiua, non transfertur dominiũ añ electionem.
g P. PAV. P. ¶ Nomen proprium. Uide ad Bartol. in l. demonſtratio falſa. de conditio. ꝛ demonſtr. in ſeptima queſtione. vide Decium conſi. xiiij. prope finem in contrarium.
* CLAV. ¶ L. Ita fidei. Quõ probetur quod aliquis homo ſit ille, de quo agitur, ꝛ per que inſignia probari poſſit, qd ſit mortuus vel viuus, vide Bar. in l. ſtigmata. de fabric. li. x. C. ꝛ quo modo hoc debeat practicari. vide Bart. in l. j. C. ſi vnus ex pluribus. Aret. conſi. ciij.
h ALEX. ¶ Quero quid. Adde notata per Bar. in l. i. in gl. magna. ſ. de edendo. Bar. in l. ſi quis argentu3. ſ. depoſiti. Innocẽtium in cap. certificari. de ſepulturis. ꝛ Bal. in l. j. C. de ſententiis que ſine certa quantitate.
i ALEX. ¶ A nomine matris. Adde l. tertiam in prin. ꝛ ibi notat Bar. ſ. de liberis ꝛ poſthumis.

LEX VII.

a **Siſqui ſe.** [a] Solutio eſtimatiõis facta a nõ poſſeſſore, non liberat poſſeſſorem. h. d. ¶ Opponitur de l. qui ſeruu3. infra de actionibus ꝛ obligationibus. Solu. intellige hic qd ſe non obtulit ad defenſionem rerum, ſed vt deciperet actore3. ¶ Opp. infra de re iudicata l. ſi quis dolo. Sol. ibi quantitas debebatur, vnde a quocunque ſoluta liberatur debitor, hic petebatur ſpecies certa, quod dic, vt ſupra de petitione heredit. ſ. penultimo. l. etiam, in gloſſa. ꝛ dixi in l. quoties. infra ſi famil. fur. fe. dica.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Si is qui. Limita vt per Abba. in capitulo, examinata. extra de iudi. Item quod non procedat de iure canonico, vide Barto. in tractatu differentiarum inter ius ciuile, et cano.

LEX VIII.

1 Mobilis res ꝛ iura non poſſunt pro diuiſo poſſideri.
2 Hereditas non poteſt pro diuiſo poſſideri, ſ3 corpora hereditaria ſic.

a **Pomponius.** [a] Si res pro indiuiſo poſſideatur a ſocio meo, vel ab
1 alio, aliũ tantũ conueniam, ſi pro diuiſo, vtrunque p rata conueniam. h. d. ¶ † No. res res mobiles, ꝛ iura no poſſunt p diuiſo poſſideri. De re mobili eſt clarũ. Uidiſtis in l. arbor. ſ. cõmuni diui. de hac materia. ¶ Opp. ſ. ſi pars hereditat. petat. l. j. ſ. ſi ego. ꝛ ſ. quinimo. Solu. dicit gl. reſpectu eiuſdem corporis dicitur hereditas poſſideri pro diuiſo: ſ3
2 nõ reſpectu iuris. Iſtud placet † quod hereditas prout eſt ius, nõ dicitur poſſideri pro diuiſo, nec iura que in ea continẽtur, ſ3 corpora ſic. Ad quod l. arbor. infra communi diuidundo. quod no. ꝛ bene.

ADDITIO.

a ALEX. Pomponius. Uide Bal. hic, an titulus diuiſionis excludat petitionem hereditatis, facit l. j. cu3 ibi no. C. communia vtriuſque iudic.

LEX IX.

1 Teſtes ſuper nouis capitulis produci poſſunt poſt, didicita teſtificata.
2 Depoſitarius non conuenitur rei vendicatione.
3 Rei vendicatione conuentus nominat dominum in iudicio.
5 Sententia lata contra colonum non preiudicat domino, nec in proprietate. nec in poſſeſſione.

a **Officium.** [a] Hec actio dat contra eũ q poſſidet, vel eſt in poſſeſſione
b cauſa cuſtodie, vel aliter [b] detinet. h. d. ¶ Opp. qd ille q poſſidet titulo, nõ cogat ad reſtitutionẽ. l. regulariter. ſ. de petitiõe here. Solutio, aliud eſt in petitiõe hereditatis aliud eſt in rei vẽdicatione. Ratio ponit hic in tex. ¶ Opp. iſta litera innuit qd poſtquã actor ꝓbauit intẽtionẽ ſuã reus poſſit ſuas exceptiones obijcere, ꝛ ſic innuit qd teſtes ꝓduci poſſunt poſt didicita teſtificata 3 in aut. de teſtib[9]. ſ. q2 vero. Soluit gl. iſta lex põt intelligi, quatuor modis, ſm primũ corrigit. ſm alios non. Certe
1 ſm primũ † modũ nõ videt corrigi hec lex: nã dicta authẽtica loquit qd poſt didicita teſtificata nõ poſſunt ꝓduci teſtes ſup eiſdẽ capitulis, hic ꝓducebant noui articuli ſeparati totaliter ab his, ſup qb[9] teſtes erãt examinati. Unde poſito qd actor ꝓbaſ
c ſet ſe dñm [c] p dicta teſtiũ, ego volo ꝓbare quod ipſe vẽdidit mihi partem. Certe optime admitteretur probatio. C. de probationibus. l. exceptionem. ꝛ facit authen. at qui ſemel. C. eodem.
2 ¶ † Opp. hic dicitur quod depoſitarius poteſt cõueniri rei vẽdicatione contra in aut. de depoſito. ſ. j. Solu. gloſſ. nullus põt contra reſtitutionem depoſiti deponere, niſi dominus ꝛ vide q̃ dixi in l. peremptorias. C. ſententiam reſcindi non poſſe. ꝛ in di-
3 cta authentica, † Quero nunquid rei vendicatione conuentus pro re mobili vel immobili poſſit nominare dominũ in iudicio?
4 Rñdeo, gl. dicit quod ſic. l. ij. C. vbi in rem actio. † Quero, nunquid ſi aliquis non poſſidet, nec detinet, ſed habet facultatẽ reſtituendi rem, q2 poteſt rem habere quando vult, vtrũ poſſit conueniri rei vendicatione. Gl. habes in l. Pomponius ſ. ſi is qui
d precario. [d] ſ. de acquirenda poſſeſſione. dic vt ibi. ¶ † Quero
5 vtrum [e] ſententia [f] contra colonum faciat aliquod preiudicium
e domino? [g] Certe in proprietate cõſtat quod non. l. j. C. vbi in rẽ
f actio. ſed an faciat preiudicium in poſſeſſione? Innocen tractat
g in c. quoniam frequenter. extra vt lit. non conteſta. ꝛ tenet quod non, quia conſtabat ante iudicium quod poſſidebat. In contrarium facit ſ. ad exhibendum. l. Celſus ſ. Iulianus. Sed potes dicere quod ibi loquitur quando dominus agebat contra vſum fructuarium detentorem vel ſimilem, queſtio noſtra loquitur in extraneo agente.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Officium. vide Abb. conſi. cix. in primo dubio, ſecundo volumine.
b ALEX. Uel aliter. Et in quãtũ hic dr, q hec actio dat contra detẽtionẽ, intelligas niſi vere poſſidẽs offerat ſe liti, q2 tunc talis detentator non poterit conueniri. Ita Innocentius in capi. cũ ſuper. de re iudi. in gloſſ. in verbo, conſtiterit. ꝛ Imol. in l. ſepe. de re iudi. Et adde quod no. Angel. in l. Pomponius. in ſ. ſi is q precario. de acquir. poſſeſ. dixit ſecundum Innocentium in cap. quoniã frequenter. ſ. quod ſi ſuper. ſ. allegato, quod tũc demu3 contra ſimplicem detentatorem agi poteſt reali, quando dubitatur an ipſe poſſideat: ſed demonſtrato, quod mera3 detentionem habeat, debet abſolui ab obſeruatione iudicij, ꝛ poterit etiã ſi volet nominare, ꝛ defendere dominum in iudicio. l. ſecunda. C. vbi in rem actio. ꝛ ita limitat hanc l. in fin. Sed Ioannes in d. ſ. ſi is qui precario. dicit quod imo ad hoc vt veniat abſoluendus merus detentator, debet nominare dominum in iudicio, ſi vult euitare iudicium, per dicta in l. ij. vbi eſt verbum, debet, quod neceſſitatem importat. l. ſepe. de officio preſid. l. iij. C. de pignorib. Et adde not. per Bart. in d. ſ. ſi is qui. ꝛ in l. ſi ventri. de priuileg. credito. Et quid ſi aliquis non poſſidet, neque detinet, ſed habet facultatem rei reſtituende, an detur rei vendicatio, vide Bald. in l. ſecunda. C. vbi in rem actio. ꝛ eſt tex. in l. ſerui nomine. ſ. de vſucap. ꝛ Bartol. hic. Sed qualiter fiet executio

in rei vendicatione intẽtata cõtra nudũ detẽtatorẽ, vide Bal. in aut. ⁊ qui. de bon. aut. iudi. poſſid. ¶ Adde qd ſi agitur cõtra Titium poſſidentem ad fundum: ⁊ author Titi nõ ſolum vult adeſſe cauſe, ſed remouere Titium, ⁊ actor dicit, volo agere cum Titio, qui habet facultatem rei tradende, an poſſit, Vide Fe. de. conſi. cclxi.

c ALEX. ¶ Se dominũ. Adde Bar. poſt gl. in l. perẽptorias. C. ſenten. reſcin. non poſ. ⁊ ibi Bal. ⁊ Bald. in authen. qui ſemel. in princ. hic allegata.

d P. PAVP. ¶ §. is qui precario. Vide Aret. ibi ponit And. aliã ſolutionem contra detentatorem, vide in repertorio in verſicu. item vendicatio an noceat tũc ſentẽtia ei, q naturaliter poſſidebat vel detinebat, quando actũ fuit contra ciuilem poſſeſſorem.

e POMA. ¶ Quero vtrum. Vide Fely. in c. cũ ſuper. de re iudi.

f P. PAVP. ¶ Sententia lata. Vide Alex. in l. peregre. §. quibus. ĩ. de acqui. poſſ.

g ALEX. ¶ Preiudicium domino. Adde no. ꝑ Bart. in l. ij. C. vbi in rem actio.

LEX X.

Si res. Bonefidei poſſeſſor dꝫ reſtituere rẽ vbi eſt, vel vbi petit ſumptibꝰ petitoris: malefidei poſſeſſor ſolũ vbi inuenit, vel vbi petit ſumptibus i ſuis. h. d. cũ duabꝰ legibꝰ ſequẽtibꝰ. prima lex loqtur ĩ bonefidei poſſeſſore eligẽte. Scda, qñ eligit petitor. Tertia loquit in malefidei poſſeſſore, ⁊ ita poſui vobis caſuꝫ. ¶ Ad pmã opp. ĩ. ad exhibẽdũ. l. ſed ⁊ ſi. §. quo aũt loco. Solu. Intellige hanc ſecundũ illã in eo, qui domino conſueuerat lucrari expenſas, ſed viuebat de ꝓprio. ¶ Secundo opp. quod lex ſequẽs ſit ſuperflua. Huius timore ſunt opiniones. Gul. fatetur quod idẽ repetit cum aliqua determinatiõe, ſcilicet, ſatiſdatione.

LEX XIII.

† ☞ Stante ſtatuto q victꝰ victori cõdẽnetur in expenſis, ſi tẽpore ſentẽtie iudex omittat, expenſe poterunt peti actione ex ſtatuto.

a Non ſolum. [a] Malefidei poſſeſſor tenet ad rẽ, ⁊ ad intereſſe deteriorationis, hac actione, ⁊ actione l. Aquilie: ſed vna per aliã tollitur, put actor elegerit. h. d. ¶ Op. glo. q hec lex nõ procedit in bonefidei poſſeſſore, cui negligẽtia nõ põt obijci: qr põt re abuti, ſi vult, vt ſ. de peti. heredi. l. ſi qd poſſeſſor. §. ſicut. Itẽ nec in malefidei poſſeſſore, qr ſibi nõ cauet, vt ĩ. eo. l. is q dolo. Glo. dicit hic loquit in malefidei poſſeſſore. Nec ob. l. is q dolo. qr ei non cauet, ſcilicet, de defendendo vel de euictione: ſed hec cautio, de qua hic loquit, non improbat. Simile vidiſtis in duabus legibus ꝓcedẽtibus. Petrus dicit, q hec lex põt intelligi in bonefidei poſſeſſore. Nec obſtat l. ſi qd poſſeſſor. §. ſicut. qr qdã eſt culpa adhibita in negligẽdo, ⁊ de illa nõ tenet, vt ibi: qdã eſt in faciẽdo, ⁊ de illa tenet. qd apparet in l. Aquil. Negligẽtia vero nõ venit in actiõe l. Aquil. Certe hic nõ põt loqui in bonefidei poſſeſſore, qr tũc nõ veniret iudicis officio, qd deſeruit rei vẽdicationi. Preterea hec lex loquit poſt latã ſentẽtiam tẽpore executiõis, ſi bene inſpiciat, quo tẽpore bonefidei poſſeſſor erat iã malefidei, ⁊ reſtituebat rẽ deterioratã: ⁊ vt ſcias, iſta actio eſt arbitraria, vt l. in actione. ĩ. de in litẽ iurando. Unde poſt primã ſentẽtiã põt ferri ſcda, ſi nõ reſtituat, vel minus pfecte reſtituat. l. ſi cũ exceptiõe. §. hec autẽ actio. ſ. qd metus cauſa, ⁊ C. ad exhibẽdũ. l. exhibitiõis. ⁊ de ea loquitur hic. Scdo oppo. [b] q cautio eſſet ſuperuacua cũ a reo eſſet conſultũ officio iudicis vel ope exceptiõis. Solu. dicit gl. q imo eſſet vtile ꝓpter ſumptus, q poſſunt peti iure actiõis, q ante venerãt ſolũ officio iudicis mercenario. † Et ꝑ iſtã gloſſam dicũt doctores q ſi ſtatuto cauet [c] q victus victori cõdẽnet in expenſis q ſi cõdẽnatio in expenſis fuerit omiſſa tẽpore ſentẽtie, poterunt expenſe peti cõdictiõe ex ſtatuto, vt illud ſtatutum operetur hoc, vt quod primo veniebat officio iudicis, nunc veniat iure actiõis. De hoc in l. iij. §. ſi rem. ĩ. de leg. iij. ⁊ quod ibi no. per glo. ⁊ ibi dixi.

b

†

c

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Non ſolum. Et ad hanc l. vide no. per Bar. ⁊ docto. in l. j. C. de iudic.

b POMA. ¶ Secundo oppo. Vide qd operatur talis diſpoſitio ſtatuti. vt per Ang. in aut. de exhib. reis. in prin. in glo. que incipit, ſi enim ⁊ §. oportet. in authen. de iudi. ſed contrarium tenet Bal. in l. terminato. C. de fructib. ⁊ l. tium expen. in contrarium facit gloſſ. l. ij in computatione. C. de iure delib.

c ALEX. ¶ Statuto cauet. Not. qd operet ſtatutũ, q victus victori condemnetur in expenſis: cõtra hoc facit q ſtatutum videtur dirigere verba ad iudicem, dum dicit, Condemnet. ſ. a iudice: ideo nõ põt naſci cõdictio ex ſtatuto, ꝑ regulã, quaꝫ ponit Bar. in l. j. ĩ. de condi. ex lege. itẽ hoc ſtatutũ loquit penitus eadem verba, ꝑ q loquit ius cõmune, ergo nullũ vinculũ addit ſed videt mere recitatoriũ iuris cõmunis. l. ius autẽ ciuile. ⁊ ſ. rio ſenſu de iuſti. ⁊ iur. ꝑ gl. ⁊ doc. in c. j. de cõſti. in vj. Et ſic debet intelligi, q iudicis officio mercenario debet fieri condẽnatio expenſis. l. terminato. C. de fruc. ⁊ lit. expen. Sed dictũ Bartoli poſſet ſaluari, ſi ſtatutum, dicit per verba, quod victus victori teneatur, vel obligetur in expenſis: nam iſta verba, obligetur debent ꝓducere actionem. l. licet. § ea obligatio. ſupra de p. cu. alias nulla eſſet nata actio, vel obligatio ꝑ expenſis, q. qd venit officio iudicis, nõ põt peti iure actiõis vel obligationis. l. q ꝑ colluſionẽ de actio. emp. l. v. de ann. leg. vide tu in aut. de iudi. §. oportet. ⁊ qd habet de lib. leg. l. debitor. ditores. de verb. obli. ⁊ qd habet C. de excuſa. tut. in l. ſe. ꝑ Bar. facit qd no. in l. j. ĩ. ad l. Falci. ſed Florian. in c. finibus. de dolo ⁊ cõt. tenet ꝯ Bar. ſed Io. de Imo. ſequit vide Bal. in l. terminato. ⁊ cũ Bal. etiã tranſit Imol. in l. ſi tius. §. Celſus. de aqua plu. arcen. Et Ang. in aut. de exhi. in prin. ⁊ Io. And. ⁊ doctores in c. ex parte. de reſcri. ⁊ Ant. j. de ſequeſtra. poſ. vide ſingulariter Ang. ⁊ Imo. l. Paulus pn. ĩ. de re iudi. ¶ Adde vt ꝑ Pet. de Ancha. conſi. clxxij. voluit q ſtãte ſtatuto, q ſi accuſator defecerit in accuſando, cõdemnetur in expenſis: ⁊ ſi iudex omiſit, habeatur ꝓ condemnato: q ſi abſoluerit, ⁊ ſtatim poſt condemnauerit, reformando ſententiam, quod ſecunda ſententia non valeat.

LEX XV.

† ☞ Princeps ex cauſa aufert mihi rem meam.

a Item ſi verberatum. §. Siquis rem. [a] Poſſeſſor qui de neceſſitate diſtraxit rem tenetur ſolum ad pretium, quod recipit. h. d. ¶ Oppon. de l. itẽ veniunt. §. item placet. e. ſ. de peti. here. Sol. ibi in malefidei poſſeſſore, hic in bonefidei, qui non erat in mora reſtituendi. ſed ſi eſſet inducta per conteſtationem, debet diſtingui. l. ſi poſſeſſor.

† §. ſecundo. ſ. de petitio. hered. ¶ Ultimo not. † quod princeps ex cauſa poteſt auferre ius meum ſeu rem meam, ⁊ dare alteri. Idem puto in Republica alicuius ciuitatis. Dixi in l. Antiochẽſium. de priuileg. credi.

ADDITIO.

a P. PAVP. ¶ Si quis rem. Ad regulam huius §. qd princeps ex cauſa poſſit tollere ius tertij, ⁊ an tunc teneatur de pretio ſibi ſatiſfacere, vide latiſſime Iaſ. in l. Barbarius. ĩ. de offic. pr. ibi ponit ſecus eſſe in papa, ꝓlato, ⁊ bonis eccleſiaſticis: et q. qñ eſt dominus omnium bonorum nõ tenetur reſarcire, vide in l. quoties. C. de re iudic. ⁊ quod in principe preſumatur cauſa, vide Comen. conſi. lxij. Et quomodo princeps poſſit pe. ius tertij ex cauſa, ⁊ an tũc ſic erit tertio ſatiſfaciendum, vide in hoc Fely. in c. omnes leges. prima diſtinctione. vide etiam late Alex. in cõſi. ccxxxiij in prin. ⁊ in conſi. cccxix. ⁊ de materia ſi. cxxxvj. circa finẽ. vide de materia Roma. conſi. ccx. Et an tertius ſit citandus, vide Rom. conſi. ccclxix. Pau. de Caſt. conſi. ccxxvij. vide Pau. de Ca. cõſi. cvij. Itẽ an poſſit tollere ius alicui, quaſi ſit de iure ciuili, vide Pau. de Caſt. cõſi. cccxvij. Et alia de poteſtate Imperatoris, vide in l. deprecatio. ĩ. ad legem Rhodiam de iactu. Et de duplici poteſtate vna ordinaria, alia abſoluta, vide in repertorio, in verbo, principis. in prin. Et vide in l. digna vox. C. de legi. ad Bar. quomodo princeps ſit ſolutus legibus, ⁊ quomodo ligetur contractibus. ⁊ in l. de quibus ad Bartolũ. Quomodo contractus principis habeat vim legis, etiã in l. digna vox. vide multa. Itẽ, ⁊ poteſtate ꝓncipis, ⁊ q in principe preſumat ſemꝑ iuſta cauſa, vide Felyn. in c. q in eccleſiarũ. extra de cõſti. Sup quo vide Iaſon. in l. teſtamentum. C. de teſtamentis. qui concludit cõtrarium, ... nem tollendi ea, que ſunt de iure gentium, vt per eũ. vide in repertorio in verbo, princeps. ⁊ verb. cauſe. qr in litera habes in duobꝰ locis de iſto verbo, princeps. ⁊ de eius materia, vide de hoc in primo loco poſt verbum, ſcio, ⁊ credo. Item vide ad materiam quomodo poſſit princeps in preiudicium tertij aliquid diſponere, que habes ad Barto. in l. Gallus §. ⁊ quid ſi tantum in fin. de liberis ⁊ poſthumis. dum ibi ponit an in legitimatione ſpurij requiratur citatio eorum, de quorum preiudicio tractat, ⁊ an poſſit princeps legitimando preiudicare. Item an p...

an princeps poſſit tollere exceptiones peremptorias, vide Bar.in l.quoties.C.de precib. Impe.offe. Item qđ de ceſſionibus, que ſunt de iure ciuili, qñ poſſit princeps eas tollere, vide oino que habes ad Bar.in l.ex hoc iure.ſ.de iuſt.ꝛ iur. Item an requiratur citatio partis, qñ princeps reſcribit, vel priuilegiat in preiudicium tertij, vide ſupra in principio huius apoſtille.ꝛ Feli.in cap.cum olim.extra de re iud.ꝛ ſucceſſiue per deſcurſum. Itē quod in principe preſumatur iuſta cauſa, ꝛ ob hoc exequens non dicatur peccare, etiā quo ad Deum, vide que habes in Bertachi.in verbo, preceptum. Item an requiratur citatio, ex quo pōt princeps inuita parte diſponere, faciunt que no. poſt gl.ꝛ Bar.in l.j.qui admitti.vbi ponit de filio, qui hodie poteſt adire inuito patre, an poſſit eo nō vocato, ꝛ ignorante. Itē quomodo princeps poſſit tollere dominiū rei ſue alicui, ꝛ late, quod teneatur ei reſarcire, vide Iaſo.in l.fin.C.ſi contra ius vel vtil.publ. Item quod cum clauſula, non obſtante, ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis, poſſit tollere ius tertij, ꝛ dominium, vide Ioan. de Anan.conſilio lj. Iſta tamen procedunt in ſupremo principe, vt eſt Imperator, ſecus in inferioribus recognoſcentibus Imperatorem, ꝛ ſimilibus, ſecundum Paulum de Caſtro in l.quoties.C.de precibus Impera.offer.quem vide, Sed contrarium videtur velle Ioann. de Ana.in conſil.lxxxj. qui loquitur de domino ciuitatis Aſten.qui erat dux Mediolani, vide omnino late Feli.in cap.que in eccleſiarum.verſi.quarta declaratio.extra de conſtitu. In illis autem, qui de facto non recognoſcunt ſuperiorem, procedūt plane predicta, vt per Feli. ibidem, ꝛ ſcripſi de talibus ad Bartol.in l.hoſtes.ſ.de capt.ſequitur Iaſ.in l.reſcripta.C.eod.titul. Idem etiam tenet Fulg. conſil.xx.in primo volumine. Item de eo quod dictum eſt, quod tenetur reſarcire damnum: ꝛ ſi non reſarciat, non valet emptio, vide Areti.in l.ſi ſeruum.in tertio no.de acquir.hereditate.vide Fel.de quo ſupra in cap.omnes leges.prima diſtinctio. Itē quomodo princeps poſſit tollere ea, que competūt alicui de iure gentium, vide que dicit Iaſ.in l.quominus.in tertio not.C.de fluminib.vbi dicit text.quod poteſt tollere ius hauriendi aquā ex flumine publico, quod tamen competit de iure gētium. Item quod non poſſit princeps tollere dominium ſine cauſa, etiam ſi ſit vtile dominium, vide Aret.in l.iij.ſ.de teſta.ꝛ Iaſ.in l.quominus.ſ.de flumi. Inter cetera dicit, quod poteſt princeps impedire ne acquiratur, licet queſitum a iure gentiū tollere poſſit. Facit quod ipſe dicit in l.is cui bonis.de ver.obl.vbi dicit, quod interdictum iudicis impedit naturalem obligationem oriri. Pondera etiam ad hoc text.in l.quoties de noua. vbi bannitus non obligatur etiā naturaliter, eueniente poſtea condōne promiſſionis. Pondera etiam gl.ꝛ que ibi no.in ca.naturales.ſi de feu.fuerit controuerſia.vbi legitimatio principis operatur, ne dñium feudi vigore inueſtiture acquiratur agnatis, quibus erat acquirendum, quando fit legitimatio, non obſtante illo ca.naturales, Faciunt etiā que dicit Feli.in c.que in eccleſiarū.extra de cōſti. Item quod licet non poſſit preiudicare in dominio, tñ in poſſeſſione poteſt, tanquam ſit modici preiudicij, vide Bar.in l.qui authoritatem.C.vnde vi. Facit doctrina Bar.in l.admonēdi.dum ponit que dicant cauſe magne.ſ.de iureiu. In contrarium vide Saly.in d.l.qui authoritatem. Et pro iſta vltima opinione, vide que dicit gl.ordinaria in l.j.C.ſi de moment.poſ.fue.appel.in gl. magna, in illo paſſu, an contra ſententiam latā ſuper poſſeſſorio poſſit peti reſtitutio i integrū, que gl. approbatur a Bar.Bal. ꝛ alijs. Itē an poſſit tollere dñium: ꝛ an poſtea ille, cui tollitur, poſſit miſericorditer implorare iuſtitiam, vide Barb.conſil.lv. vol.iiij. ꝛ dum dictum eſt de poteſtate Pape in beneficialibus, vide in contrariū, quod non poſſit Papa preiudicare laico non ſubdito temporaliter ſibi in temporalibus, vide Barba.in c.ad oēs.de teſta.ꝛ econtra, Imperator, vel princeps ſecularis, non poteſt preiudicare clerico in rebus ſuis.vide de vtraque Fel.in c.que in eccleſiarum.ver.tertia declaratio.extra de confeſ.

1 ☞ Bone fidei poſſeſſor an teneatur de interitu rei.

§. Si ſeruus. Hic eſt ſingularis §.ꝛ hoc intendit. Poſſeſſor, qui non eſt totaliter male fidei, non tenetur de interitu, ſi res erat eodem modo peritura pēnes petitorem. Item re perēpta eſt neceſſaria ſententia propter acceſſiones ꝛ ſtipulationes de euictione.h.d.cū prin.l.ſeq. ¶ Oppon.quod indiſtincte poſſeſſor male fidei tenetur de interitu.l.illud.ſ.de peti.her. Huius timore ſunt hic due gl. prima noua, ꝛ ſecunda antiqua. Prima, que eſt noua ſuper verbo, demortuum. Vltima gloſ.que eſt antiqua eſt ſuper verbo, moram. in prima legitur iſte §.tribus modis. Nam aut poſſeſſor fuit ab initio male fidei, ꝛ durauit, ꝛ tunc indiſtincte tenet̃ de periculo. d.l.illud.niſi habeat iuſtam cauſam litigandi, quia timebat rem non eſſe petentis, vel timebat ꝓpter impenſas. Et iſto caſu non poteſt habere locū diſtinctio huius §.hec eſt prima lec.vt dixi.

Sed gloſſ.magna indiſtincte dicit, ꝙ in male fidei poſſeſſore non loquitur hec lex, ſed puto illam gloſ. intelligi debere ſecundum
2 iſtam, ꝛ hanc eſſe veram. Ex qua not. † quod male fidei poſſeſſor tenetur de interitu reſpectu eius, cuius reſpectu eſt male fidei, aliter nō. Sic enim diſtinguit hic, arg.l.Fulcinius.§.ꝙ ſi aduerſus.ſ.ex quib.cauſis.in poſ.ea. Itē not.illud, quod dicit de intereſſe expenſarū. Nam ſi retinet propter expēſas, non tenetur indiſtincte de periculo. Secundo modo legitur in eo, qui fuit ab initio bone fidei, ꝛ durauit, ꝛ iſte non tenetur indiſtincte de interitu.l.illud.ſ.de peti.hered.niſi poſſit ſibi imputari culpa, quare non credidit rem eſſe petentis, tunc enim tenetur de interitu. vt ſ.ſi cer.peta.l.ꝙ te.ꝛ tunc habet locum diſt.huius §. ¶ Not. illud, quod dicitur de bone fidei poſſeſſore, qui habet iuſtā cām litigandi, ꝙ non tenetur de interitu: qđ debet intelligi de tali cā, que non cadit in culpam: ſed ipſa gl.magna in fi. dicit indiſtincte bone fidei poſſeſſorem non teneri de interitu, ſed ſatis puto verā iſtam gl.cum poſt lit.conteſt. bone fidei poſſeſſor teneat̃ de culpa, vt ſ l.prox.§.j. Tertio modo legitur in eo, qui in initio fuit bone fidei, poſtea cepit eſſe male fidei, tunc enim propter bonā fidem, quam habuit ab initio, non tenetur indiſtincte de periculo, ſed adhibetur diſtinctio huius §.ſcilicet, aut erat eodem modo peritura penes dominum, aut non, ꝛ hoc tenet gl.iſta in gl. magna circa medium. ¶ Oppo.ꝛ videtur quod ſemper habeat iuſtam cauſam litigandi, propter ſtipulationem de euictione. Solue vt no.in gl. ¶ Item oppo.quod ſemper poſt lit.conteſt. dicantur male fidei.ſ.de peti.hered.l.ſed ꝛ ſi lege.§.ſin autem. Solu.verum eſt quantum ad periculum interitus. Rationem dixi in l.illud.ſ.de peti.here. ¶ Item oppon.quod ad moroſum ſemper pertineat periculū interitus l.quod te.ſ.ſi cer.pet. Solu.aut loquimur in reali, ꝛ habet locum diſtinctio huius §. ſecundum lec.precedentem. Aut loquimur in perſonali: ꝛ tunc debet diſtingui an res ſit eodem modo peritura penes petitorem, vel non, vt dixi in d.l.ꝙ te.ſ ſi cer.pet.

LEX XVI.

1 ☞ Stipulatio de euictione committitur, etiam ſi ſententia non ſequatur, quando eſt notorium quod res ſit aliena.
2 Sententia poteſt ferri ad petitionem rei, etiam actore non volente, propter ſtipulationem de euictione.
3 Sententia qualiter formetur, ꝛ feratur in caſu huius legis.

VTique. ¶ Oppo. ad iſtā l.fructus ꝛ partus veniunt per officium iudicis mercenarium: ergo re perempta non durat officium iudicis.l.iij.C.depoſiti.ꝛ l.centum Capue.ſ.de eo quod certo loco. Solu.gl.hic res perijt poſt litis conteſt.ꝛ ſic officiū iudicis erat iam corroboratum. Unde re perempta principali nō corrumpuntur acceſſiones, ꝛ ad eas officium nō perimit̃. Sic intelligitur ſ.e.l.ſin autem.§.ſi homo. ¶ Opp.C.de euict.l.ſi tibi. Sol.eodem modo hic res extabat tēpore litis cōteſt. ¶ Oppo.ſ.de actio.emp.l.ex empto.§.idem lib.ij.alias eſt l.emptorē.
1 Sol.vt ibi dicit gl.hic innuitur, † ꝙ ſtipulatio de euictione nō
committitur, niſi ſequatur ſententia, quod eſt verum.l.at qui natura.§.cum me abſente.ſ.de nego.geſt.qđ intelligo, niſi ſit noto
2 rium, ꝙ ſit aliena, vt d.l emptorem. ¶ † Quero, quid ſi actor nolit ferri ſententiam, an feratur ad petitionem rei propter ſtipulationem de euictione. Gl.dubitat: puto indiſtincte quod ſic.vt
3 l.properandum.§.ꝛ ſi quidē.C.de iud. † Sed quero, qualiter for
a mabitur, ꝛ feret̃ ſententia [a] iſta? Reſpon.quādo fertur propter partus, ꝛ fructus, eſt clara ſententia: q2 condemnabit eū ad fructus, ꝛ ad acceſſiōes ab homine abſoluet, q2 perēpt⁹, lꝫ qñ ſñia eſt ferenda ꝓp ſtipulationem de euictione, gl.ponit plures modos. Dicunt quidā, ꝙ condemnabitur in eſtimatione, tñ habebit exceptionem re perempta. Iſtud non plꝫ, q2 iſta exceptio eſt peremptoria, ideo dꝫ opponi ante ſententiam. Alij dicunt, Abſoluo te, q2 res eſt perempta, ꝛ te condēnarē, niſi res perijſſet.ꝛ iſtam opinionem tenebat Iaco.Butri.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Ferret̃ ſñia. Bñ faciūt no.per Dy.ꝛ Bar.in l.ꝙꝙ.§. Iulia.de aqua plu.arcen.in verſi.q̃ro quid ſi actor, ꝛc.quando res perijt pendēte iudicio. Adde Bal.l.j.C.de ali.iu.ꝛ Bar. in l.ſi ſeruus.ſ.de condi.fur.

§. Culpa. Non eſt in culpa, ſi quis vtat̃ rei, ad eū vſū, ad quem eſt deſtinata.h.d.

LEX XVII.

VLianus ſcribit, ſi hominem. Iſta lex legitur duobus modis in gl. ſecundum primam lect.breuiter hoc intendit, Poſſeſſor tenetur de facto eius, cui vendidit, ſicut de ſuo facto.h.d. ¶ Oppo.qđ imo tenetur ad rē, l.ſi ſeruum.§.j.ſ.de verb.oblig. Solu.fateor

ꝙ res venit in petitionem ⁊ in condemnationē, ⁊ pretium venit tantum in executionē. Et intellige pretiū iuſtū, ſicut ſi ipſe occidiſſet, intelligendo ꝙ res perempta erat ante lit. conteſt. Sed ſecundū aliam lec. hoc intendit, Re perēpta in ſubſidiū tenetur poſſeſſor actione neg. geſtorū ad pretiū eius, licet non habuerit titulum lucratiuum, ſi ei contra perimentem poteſt eſſe conſultū. h. d. ❡ Oppo. ꝙ ille qui habuit titulum oneroſum, non teneatur actione negotiorum geſtorum in ſubſidium. C. de rei vēdica. l. mater. Solu. hoc ideo, quia ceditur ſibi actio l. Aquil. ꝑ quam recuperabit pretium a perimente. prima lectu. eſt planior, dicit glo.

§. Idem Iulianus.

Re perempta tenetur poſſeſſor poſt morā ad fructus, ⁊ ceteras acceſſiones. h. d.

LEX XVIII.

1 ☞ Vſucapionem fuiſſe completam ante lit. conte. decet capitulari, ⁊ probari.

2 Iudicio pendente licet varietur directa in vtilem, tamen ex eadem inſtantia ſequitur condemnatio.

3 Culpa rei vbicunqꝫ abſqꝫ facto actoris ius eius perimitur, peruenitur ad ſententiā ac ſi peremptum non eſſet.

4 Exceptio ſuperueniens poſt litem conteſtatam culpa rei iudicio pendente non poteſt per eum opponi.

a **SI poſt.** [a] Si pēdēte iudicio ius actoris perimit abſqꝫ facto ſuo, ex facto rei puenit ad cōdēnationē, ac ſi peremptum nō eſſet, ⁊ cautiones inuicem preſtabuntur. h. d. Et propter hanc legem debes eſſe cautus, ꝙ ita formentur articuli, ꝙ concludant completam vſucapionem ante lit. conteſt. dixi in l. Celſus. de vſuca. ⁊ debet dicere articulus, poſſedit a decem annis circa, ⁊ ꝑ dictum tempus. ❡ Opp. nemo ſine actione experit. l. ſi pupilli. §. videamus. ſ. de neg. geſt. ſed hic actor nō habet actionē re vſucapta: ergo, ⁊c. Sol. dicebat Bul. verum eſt, ꝙ non habet directam, ſꝫ vtilem ſic. Alij dicebant, ꝙ hic eſt caſus ſpecialis, in quo nō habens actionem auditur. Gl. tenet primā, ex qua no. ꝙ licet pēdente iudicio varietur ⁊ directa in vtilem, tamē ex eadē inſtantia ſequitur condemnatio. qḋ tetigi ſ. in rub. dixi plene in l. ꝙ ꝙ. ſ. de aqua plu. arcē. Tamen quicquid ſit, reperimus ꝙ actor nō habet dñium vtile, vel directū, ⁊ tamen auditur ad vendicādū, contra l. in rem. in prin. ſ. eo. ⁊ ſic non eſt ſolutū contrariū. Sol. vt apparet in ſummario, in quo dixi, vbicunqꝫ ius [b] perimitur abſqꝫ facto actoris, culpa rei perinde peruenitur ad ſentētiā ac ſi ius ꝑemptū nō eſſet, qḋ no. Et ſic habes etiā, ꝙ exceptio ſuperueniēs poſt litem conteſtatam, culpa rei, non poteſt opponi: qḋ intellige de exceptione ſuperueniente pendente iudicio, ⁊ plene examinaui hūc articulum, ⁊ dixi in l. j. ſ. de excep. ❡ Opp. ꝙ poſt [c] lit. conteſt. non poſſit impleri preſcriptio, cū ſit interrupta, vt C. de preſcri. xxx. an. l. ſi. Sol. ibi loquitur in vſucapione triēnij, q̄ eſt fauorabilis, nec interrūpitur ꝑ lit. cōte. ipſo iure, ſed in effectu, qḋ no. ſecus de p̄ſcri. longi tēpo. vel l. more. C. eo. vel longiſſimi, vt d. l. ſi. Sed contra hoc opp. ſ. l. proxi. vbi videtur loq cōtrariū in fundo. Sol. dicit gl. ꝙ ibi mutat caſum, vel dicas cautionem eſſe preſtitam per ſeruū vſucaptum. ❡ Quero ad quid interponatur iſta cautio? dic vt in glo.

ADDITIONES.

a ❡ Si poſt. Pro concordia. ❡ Aduerte ꝓ his, que dicit Bart. in hac l. ſi poſt. ſcꝫ, ꝙ reus non poteſt deducere in iudicio exceptionē ſibi competentē poſt lit. cōteſt. alle. contradicere in l. j. ff. de exce. Tu dic ꝙ Barto. nō meretur dici contrarius. Solu. dat Bar. in d. l. j. ⁊ dicit eſſe caſum ſpecialē in hac l. ſi poſt. ⁊ hoc ideo qꝛ illa exceptio eſt odioſa, ⁊ ſic Bar. non eſt ſibi cōtrarius: ⁊ ita pluribꝰ locis poſſet allegari contrarius. Sed vbi tradit regulam in vno loco, ⁊ ſpecialitatem, ſeu fallentiā in alio loco, magis videtur cōcordare, ꝙ diſcordare: ⁊ hec ſolutio erit pro omnibus, que adduci poſſent: qꝛ pro qualibet limitatione poſſet formari contrarium, vt dicit ipſe Bar. in l. pacta. C. de pac.

b ALEX. ❡ Vbicūqꝫ ius. Adde no. per Bar. ⁊ doc. in l. ſi Titius. de verb. oblig. plene per Bal. in l. j. C. de alie. iud. mu.

c ALEX. ❡ Opp. ꝙ poſt. Vide in l. ſi. ſ. de eo, per quem fac. erit. ita dicit Bal. in l. j. C. de vſuc. transfor. ad fin. ⁊ in l. nec bona. C. de preſcrip. long. temp.

LEX XX.

PRETEREA. Quicquid ſeruus petitus lucratus eſt, vel ex eo natum eſt, venit in reſtitutione. h. d. Vide ꝙ res petita pendēte lite, poteſt effici poſſeſſoris. Et hec eſt quedam magna gl. que non valet vnū obolum, qꝛ ipſa nō refert ad l. iſtam, qꝛ loquitur in poſſeſſore per vſucapionem facto domino, ⁊ ſic continuatur ad precedentia. vnde merito ſibi acquirit ex re, ⁊ opera, ⁊ poteſt iubere adiri.

LEX XXI.

a **SI a bone fidei.** [a] Re perempta, vel perdita poſt li. conteſt. nō tenetur poſſeſſor, ſi dolus vel culpa ei imputari nō poſſit. h. d. quod no.

ADDITIO.

a ❡ Si a bone fidei. Adde ꝙ Io. And. in addi. ad Spe. §. ſi. in ti. de lit. conte. refert Pil. per hanc l. diſputaſſe queſtionē, de illo qui mulam prouincialem furto ſubtraxit, que lit. conteſt. cū bone fidei emptore, mortua eſt, an emptor teneretur, ⁊ concludit non. Allegat etiam l. illud quoqꝫ. C. de peti. here.

LEX XXIII.

1 ☞ Dominia de iure ciuili quibus modis querantur.

IN rem actio. ❡ Opp. ſ. tit. j. l. j. ⁊ j. per totū. Solu. ibi loquitur de directa rei vēdicatiōe, ibi de publiciana ſeu vtili rei vēdicatiōe. Opp. de l. doce. C. e. ti. Sol. ibi liere, que nō habet dñium, licet Mar. dixerit cōtrariū, no. C. de iure do. l. in rebꝰ. ❡ Quero, quibus modis acquirantur dominia de iure gētiū? Dic vt Inſti. de rerū di. per totū. ſ. de

1 acqui. re. do. l. j. vbi tex. ponit multos modos. ❡ Quero, qui modi, quibus dñia acquirantur de iure ciuili? Respond. vſucapione. l. traditionib. C. de pac. Item hereditatis aditione. l. heredes. ſ. de acqui. poſ. Itē teſtamēto, vt in legatis. C. communia de legi. l. j. ⁊ ij. Itē ingreſſu monaſterij, vt auth. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccl. Itē monachatione, ⁊ ſimilibus. Item arrogatione, vt Inſt. de acqui. per arrogationē. Itē in multis alijs diſpoſitionibus legum, ⁊ de hoc ponunt multa exempla, videlicet C. de ſacroſan. eccl. l. ſi. C. vnde vi. l. ſi quis in tantam. ⁊ in l. meminerint. cum multis alijs ſimilibus. h. d.

1 ☞ Laicus vendicat ius patronatus, quod habet in eccleſia.

a **§. Loca ſacra.** [a] Res, q̄ in nullius bonis ſunt, vendicari nō poſſunt. h. d. ❡ Opp. de ſacroſan. eccl. l. ſancimus. Dicūt quidā, hic in immobilibus, ibi in mobilibus. Dat gl. multas alias ſolutiones. Veritas eſt hec: qꝛ tex. hic ſoluit ꝙ nos nō poſſumus vendicare vēdicatione directa, quaſi noſtra, ſed pro iure, qḋ habemus in eis, poſſumus vendicare adiecta cauſa de iure Canonico, vt diximus de

1 libero homine. ſ. e. l. j. §. per hanc. ⁊ ſic poſſet laicus vendicare ius patronatus, quod habet in eccleſia.

ADDITIO.

a AND. BARBA. ❡ Loca ſacra. Vide c. examinata. de iudic. ⁊ que ibi dixi, ⁊ vide Bal. in c. quanto. de iudi. vbi aliter loquitur ⁊ vide que ibi dixi, POMA. ❡ Vide Abbat. in c. examinata de iudic.

§. Sed ⁊ id. Pars cedit toti, ⁊ liquidū cedit vaſi, ſi ei vniatur. h. d. ❡ Oppo. ꝙ ille qui mala fide edificat in aliena, videt donare, vt Inſtit. de re. diui. §. ex diuerſo. Hic eſt huiuſmodi: ergo, ⁊c. Solu. quando quis edificat in alieno, dꝫ adhiberi illa diſtinctio, vtrū bona vel mala fide: ſed hic edificabat in ſuo de alieno: qꝛ rem alterius faciebat partem rei ſue. ❡ Opp. ꝙ iſta ſtatua debet eſſe cōmunis pro rata ſ. eo. l. iij. §. ſi. Sol. ibi loquit, qñ infectū adiungit infecto, vt maſſa maſſe. Vnde non pōt dici, ꝙ vna ſit pars alterius: ſed qñ factum adiungit facto, vt hic, id qḋ eſt pars, cedit ei quod eſt totum: ſeu ei, qui tenet locū totius, ideo gl. diſtinguit hic, ⁊ ibi, quā vide. Vnū tñ gl. dicit hic, ſcilicet, qñ factum adiungitur facto, ita ꝙ neutrum eſt acceſſio alterius, ꝙ minus cedit maiori, ſed ſi neutrū eſt maius, accedit p̄tioſiori. Cōtrariū not. ſ. [illegible] in glo. ſuꝑ verbo, alienā rem trahit, ſꝫ glo. hic poſita eſt vera. ❡ Opp. ꝙ pictura nō cedit tabulis. ſ. de acquir. rer. do. l. in ratione. § litere. Iſtud contrarium eſt difficile, qꝛ ibi tex. est recte ſ. Sol. dicunt quidā ꝙ hec corrigitur per illam, tanquam poſteriorem. Iſtā tenet Azo in ſumma, ⁊ Ia. But. Tu cas, vt dixi plene in d. §. litere. Vltimo dicit gl. ꝙ ſemper ptura trahit ad ſe chartam, qꝛ pretioſior: ſicut pictura ad ſe tabulā, qḋ nō placet vt Inſt. de re. diui. §. ſi quis bula. Non eñi ibi p̄tioſius trahit ad ſe: imo charta trahit ad ſe liquidū. Vnde rō p̄tioſitatis nihil ratio eſt, quam ponit hic Iuriſcōſultꝰ, ſcilicet, qꝛ dit, eſſe nō pōt. Differētiam inter literam, ⁊ picturam §. litere. Nam ſcriptura non occupat totū, ſicut pictura pat totā tabulā: quod in ſcriptura non eſt, que non occupat tam chartam.

§. In omnibus. Qui vēdicat totum, exceptione, niſi reſtituat partis adiuncte. h. d. Dicit hic, ꝙ ꝑ preualentiā, ⁊c. §. proxi. ⁊ qḋ ibi dixi. Sol. preualentia poteſt eſſe in valore quod quandoqꝫ attenditur, vt vidiſtis in prece. §. in gl. Item poteſt eſſe preualentia ratione partis nobilioris, nobilior pars, ⁊ principalior trahit ad ſe minus principalem.

¶ Quero, quid ſi gemma inſeratur annullo? Dic vt ī. de vſuca.
l. rerum miſtura, ꝛc. Quid ſi duo vaſa ſimul iūgātur, ita quod
vnū non ſit acceſſio alterius. Gloſſ. hec dicit vnum aliud, quod
dixit gloſſa ꝰ1 gloſſ. magna. ꝫ. proxi. illā tene. ¶ Item quero,
dicitur hic quod poſſeſſor habet exceptionem, nūquid ſit verū
indiſtincte? Gloſſa tenet, quod ſic, ſi bonefidei poſſeſſor immi-
ſcuit, ſecus ſi malefidei, quia tunc ſibi denegaretur exceptio, ꝛ
actio in factum.

§. Item quecunque.

Ea que vni corpori vniūtur, compoſitiōe durante vendicari non poſſunt, nec ea diſſoluta, ſi per ferruminationē ſunt vnita, ſecus ſi per applumbaturam, ſed actione in factū primo domino conſulitur. Sed in vnione, que ex ſeparatis corporibus conſiſtit, quilibet ſue rei dominus remanet.

1 ☞ Laboratores conducti ab aliquo in aliena poſſeſſione excuſantur.

§. Tignum.

Cōtinua ſic, Supra dixi de his corporibus, que cōſiſtunt vno ſpiritu, ꝛ vna elemētatione. Itē de corporibus ſeparatis, nunc vero de his, que cōſiſtunt ex diuerſis elementationibus, ꝛ corporibꝰ cōiunctis. Tignum alienum edibus iniunctum non poteſt vendicari, nec peti quod ſeparetur, ſed actione de tigno iniuncto erit agēduz. h. d. ¶ Quero, vtrum hec actio de tigno iniuncto indiſtincte detur ad dupiū? Gl. quod nō, niſi contra malefidei poſſeſſorem, vt l. de eo. de donat. inter vir. ꝛ vxor. ¶ Quero, quot actiones dentur contra malefidei poſſeſſorem? Glo. quod quinque. vide eā.
a ¶ Quero, nunquid ille, qui iniunxit, ſi habet iniūctum, tenea-
1 tur? Dicit glo. quod ſic. ¶ Item queritur a, quid de fabro, qui
b iniunxit, an teneatur? Dicit glo. quod nō, ſi bona fide fecit. Si-
c gnate eam pro eo, quod † quādoque accidit, quod aliquis accu-
d ſatᵇ laborantesᶜ cōductos ab alio in aliena domo, vel poſſeſſio-
* ne, vt ipſi excuſenturᵈ, ita quod non teneantur.

ADDITIONES.

a ¶ Item queritur. Adde que notaui hic, ꝛ vide no. Pe. in rep. c. j. de cōſti. in xiiij. q. in ver. quero in queſtione in qua conſuluit Bal. vide Bar. in l. nō ſolum. §. ſi mandato. ī. de iniur. ꝛ l. de pupillo. §. nuntiationem. ī. de ope. no. nun. ꝛ ibi Lud. Ro. in addit. Joānem de Imo. in d. l. de pupillo. §. ſi quis forte. Bal. in l. non ideo minus. C. de acc. ꝛ quod ipſe dixit in l. qui ſepulchra C. de ſepul. vio. ꝛ vide Sal. in j. q. d. l. nō ideo minꝰ, vbi pulchre loquitur, ꝛ conſului pridie apud Ferrariam. vide illud conſilium, vide hic Bal. ꝛ Ang. ꝛ vide Lud. Ro. in conſi. ccxiij.

b P. PAV. P. ¶ Accuſat. Vide omnino Alexand. conſi. xxxvj. incipien. viſis his. ꝛ in repetito conſi lxxix. in j. volum. vbi habes ex eius dicto tria requiſita ad hoc, vt excuſentur laborātes. Primo quod cōſtet eos eſſe laborantes, ſiue maſſarios illius cuius nomine dicūtur ea feciſſe, ꝛ ad hoc habuiſſe mandatum a domino, vel eo ſciente, vel patiente feciſſe, ꝛ ſic nō ſufficeret, quod eſſent maſſarij in genere ad alia, ſed quod ad hoc fuerant conducti ꝛ tanquam conducti illud fecerunt. Secundo requiritur, quod non fuerint prohibiti illud facere per aliquem, quia tunc videntur bona fide feciſſe, ſecus ſi reperiant reſiſtētē in loco. In cōtrarium tenuit Alex. in l. de pupillo. §. nūtiationem. ff. de oper. no. nun. Ang. Imo. Lud. Ro. ꝛ alij Mod. tenent predictam limitationem, vt refert idem Ang. in d. conſi. Vide etiam Iaſ. ꝛ communiter alios in dicto §. nuntiationem. Ex pōdera bene verba Alex. ibi. Tertio requiritur quod neſciuerint rem ad aliū pertinere, ſecus ſi res erat alterius, ꝛ ꝑ eum poſſeſſa, ꝛ hoc ſciebāt laborātes, vel veriſimiliter ꝓſumebant ſcire, vt quia vicini erant. Ita Ale. ibi. Et ſic habes tres limitationes ex dictis per eū in dicto cōſil. vide etiam vnum verbū per eundem conſil. cci. in iij. vol. vbi dicitur, nō credi laborantibus dicentibus ſe feciſſe tanquam laboratores cōductos, quia iſtud tendit ad exonerationē ſuam. Ad hoc vide Bal. in l. q mihi. ī. de dona. Nec etiā eſſet credendum domino, qui diceret eos feciſſe de mandato, ꝛ voluntate ſua, niſi aliter conſtaret, per ea que in ſimili ponit Bar. in l. inter omnes. §. reſtat. ī. de fur. de quo per Fely. in c. j. extra de preſumptio. vbi diſtinguit, vt ibi per eum. Et quod quādo laborantes ſciebant rem ab alio detineri, teneātur, nec excuſent ex mādato domini, vide practicam in forma libelli perturbate poſſeſſionis, in ver. omnino, vide etiam quando eis eſt inhibitum, qđ dicantur in dolo, ꝛ mala fide, in c. ſi diligēti. extra de preſcri. vbi ſimpliciter refert ita, ꝛ ſequit Bal. ꝛ Ang. hic, ꝛ dixit ēt ſe dixiſſe in c. nihil. eo. tit. de preſc. ꝛ quod tunc non excuſetur, vide Soci. in l. quod tenet, prope fi. ī. ſi cert. pet. Iaſ. in d. j. §. nūtiationē.

c ALEX. ¶ Laborātes. Not. ħ ꝑ excuſatiōe laborantiū in alieno fundo, ꝛ an ſi induco laboratores ī aliena poſſeſſiōe, dicar turbare poſſeſſionē, vide gl. in l. quicunqꝫ. C. de ſer. fug. ꝛ in l. liber homo. ad l. Aquil. ꝛ quod dicitur hic facit quod no. Bar. i l. ſi Stichum. §. ſi ab alio. ī. de noua. Et ad hāc gl. vide Bal. eam allegātem in aut. ingreſſi. de ſacroſan. eccle. Et adde quod tales laboratores poterunt agere actione iniuriarū contra cōducentez, ꝛ ad dānū, vt eſt gl. ꝛ ibi Bal. in l. q ſepulchra in prin. de ſepulc. vio. ꝛ hanc gl. intellige vt per Ang. in auth. vt omnes obed. iud. Ang. hic, ꝛ quod no. Bar. in l. non ſolum. §. iij. de iniur. Hāc gl. tamen no. limita qū iſtis laboratoribus nulla fuerit facta inhibitio, ſeu nuntiatio, alias tenebuntur domino ad intereſſe, ꝑ id quod no. Bar. poſt Ja. But. in l. de pupillo. §. nūtiatio. ī. đ no. ope. nun. ꝛ Imo. ita limitat hāc gl. in d. l. de pupillo. §. ſi qs forte. ꝛ fuit limitatio Saly. in d. l. nō ideo minus. C. de accu. ꝛ hāc gl. ēt allegat Bar. in l. non ſolum. §. ſi mandato. de iniur. Bald. in d. l. non ideo minus. ꝛ ibi Saly. i j. q. ¶ Adde qđ pulchre voluit Bal. in cōſi. cxxix. lib. iij. vbi dicit, ꝙ ſi laboratores ex credūt mandatum, tenentur: ꝛ quod non tenentur inquirere cuius ſit petia terre, ꝛ quod idez voluit conſi. cclxiiij. eo. lib. ſ. quod ſtatutum volens, quod dans damnum puniatur certa pena, non habet locum in laboratoribus conductis ad incidendum ligna, ꝛ alia facienda.

d POMA. ¶ Ipſi excuſent. Intellige, vt per Alex. conſi. xxvj. viſis his q̄ per dominos aduocatos. in prin. j. vol.

* CLAVD. ¶ Teneantur. Hanc tamen gl. limitant Imo. ꝛ Ro. i l. de pupillo §. ſi qs forte. ī. đ no. ope. nun. vbi plene vide Alex. ꝛ latius conſi. xxxvj. vol. j. lxxvij. vol. iij. vbi eſt receptum.

§. Item ſi quis.

Cementa cuz domo vnita dominus cementorum vendicare nō poteſt, ſecus ea diſſoluta, etiam tempore preſcriptionis cōpleto. h. d.

LEX XXV.

* Is qui deſtinauit. *Conſultius eſt agere poſſeſſorio, ꝙ agere petitorio. h. d.

ADDITIO.

* CLAV. ¶ Deſtinauit. Vide ad intellectum huius legis Feli. i c. aduerſario. de excep.

LEX XXVI.

1 ☞ Si libellus datur contra aliquem poſſeſſorē in rei vendicatione, ꝛ lis conteſtata ſit, ſi non apparet ipſum poſſidere, abſoluetur, ꝛ pronuntiabitur rem pertinere ad actorem.

a Is qui ſe obtulit. ᵃ Gl. hic ſummat iſtam l. cū l. ſeq. ꝛ principio ſeq. ideo gloſſ. ſit pro ſummario, iō vide
1 eā, ꝛ ſigna. ¶ † Quero đ vno, ego dedi ꝫ aliquē poſſeſſorem libellum in rei vendicatione, ꝛ ipſe reſpondit, ꝛ litē cōteſtatus eſt, in nulla tū parte iudicij fuit interrogatus, an poſſideat, nec cū poſſidere appareret, de dominio meo plene ꝓbaui, an debeat condemnari? Reſpon. qđ non, qꝛ non dicitur qs ſe offerre defenſioni rei, licet litiget, niſi interrogatus reſpōderet ſe poſſidere, ꝛ hoc ſiue in iudicio ſiue extra iudicium, dū tū probetur in iudicio ꝙ dixerit ſe poſſidere. l. ſi autem. in prin. ī. e. ꝛ iō tunc nō cōdemnaretur, niſi ſe poſſidere dixerit. Que ergo ſententia fertur in caſu queſtionis premiſſe? Reſpon. ꝓnuntiabitur rem pertinere ad actorem, ꝛ reus abſoluetur, qꝛ nō apparet eum poſſidere, vt l. ſi a te. de excep. rei iudi. ꝛ ibi eſt caſus ſecundum vnam lect.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Is qui ſe obtulit. Circa materiā huius l. vide Fely. in c. aduerſario. ad fi. extra de excep.

LEX XXVIII.

Sin autem cum a Titio.

§. Poſſidere.

Non ſufficit quez tēpore litis cōteſtate poſſidere, ſi ante ſententiā abſqꝫ culpa ſua poſſidere deſinit. Itē ſufficit ſi
a poſſidet tēpore ſentētieᵃ, licet ante nō poſſederit. h. d. ¶ Opp. de l. j. §. inde. ī. depo. ſolu. ibi de perſonali, hic de reali. q̄ dat ꝓpter poſſeſſionē, ꝛc. Item opponit de l. j. §. ſi rē. ī. depoſiti. Sol. ibi primo dolum commiſerat. Item quod hic dicit intellige ſecundū l. item ſi verberatum, in fi. ꝫ. eod.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Tempore ſententie. Vide per Dyn. ꝛ Bar. in l. quāquam. §. Julia. de aqua plu. arcen.

§. Si homo.

Caſus ſuperueniens excuſat poſſeſſorē a precedente culpa. h. d. ¶ Op. de l. que. ꝫ. e. Sol. intelligas hominem petitum ante litem conteſtatam, vel forte extra iudiciū, ſecus ſi lis eſſet cōteſtata, ꝛ ſic officium iudicis eſſet corroboratum, vt l. contraria.

1 ☞ Argumentum de petitione hereditatis ad rei vendicationem procedit.

2 Petitio hereditatis directa ꝛ rei vendicatio dantur contra eū qui dolo deſijt poſſidere.

a §. **Sed ⁊ is qui.** Qui dolo deſijt poſſidere [a] vt poſſeſſor cõuenit. h. d. ¶ No. ꝙ arg. tenet de peti. here. ad rei vẽdicatiõez. tamẽ differunt in multis,
1 vt in glo. quam vide, ⁊ ſigna. † Ultimo ex hoc §. potes colligere quod petitio hereditatis contra eum qui dolo deſijt poſſidere
2 datur directa, q2 hoc ꝓcedit ex diſpoſitiõe ſenatuſcõ. † rei vẽdi. vero contra euz qui dolo deſijt poſſidere dat̃ vtilis, vt dixi. s. in rubri. q2 hoc ex interpretatiõe ⁊ extenſione tenetur vt pz hic.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Deſijt poſſidere. Sed an ſtatutum faciẽs mentionez de poſſeſſione, habeat locum in eo qui dolo deſijt poſſidere, vide Joan. And. in reg. pro poſſeſſore. in mercu.

§. **Si per filium.** Si perſona per quam qs poſſidet abſens ſit, vel dat̃ dilatio, vel preſtatur cautio de reſtituenda.

§. **In repetita.** Supra in l. in rẽ, dixit cui det̃ hec actio, ſed i l. is qui deſtinauit. cuz l. ſeq. dixit cõtra quem detur, hic incipit dicere, ⁊ tractare ꝙ ſit officiũ iudicis in his que emergunt in rei vendicatione, ⁊ pmo loquit̃ de ſumptibꝰ vſqꝫ ad l. fructus. ⁊ hoc intẽdit, Bonefidei poſſeſſor ſumptus per doli exceptionẽ recuperat. Item expenſas factas in edificãdo de nouo recuperat niſi actor deductionẽ ſibi cõcedat. h. d. ¶ Querit glo. vtrũ iſte §. loquat̃ in bone fidei, vel i malefidei poſſeſſore? ⁊ dicit ꝙ loquit̃ i bonefidei poſſeſſore ab initio, ⁊ poſtea fuit male fidei, vel in eo qui erat bone fidei in caſu in quo non erat diues. vel hic interuenit error: ⁊ ſic apparet quod non erat male fidei.

§. **Sed ſi puerum.** Expenſe ad rei vtilitatẽ facte, que deductionẽ nõ patiuntur recuperantur a poſſeſſore in tribus caſib. hic expreſſis alias ſecus. h. d. vſqꝫ ad l. fructꝰ. Materiam de expenſis tractat glo. in l. in fundo. j. eo.

LEX XXXIIII.

a **Fructus.** [a] Poſſeſſor tenet̃ ad fructus ꝑceptos, ⁊ ꝗ percipi potuerũt, ⁊ ideo cum deſinũt poſſe percipi abſqꝫ ſui culpa, ab inde deſinunt deberi. cũ ceperint poſſe percipi abſqꝫ ſui culpa, abinde incipiũt deberi. h. d. cum ſeq. ⁊ prin. l. ſeq. Et diuiditur. Primo ponit vnũ dictũ in genere. Secũdo ponit vnam illationem qñ fructus deſierunt poſſe percipi culpa poſſeſſoris. Tertio ponit vnã illationẽ qñ ceperunt poſſe percipi. Quarto ponit aliã qñ deſierunt poſſe percipi facto petitoris. Secũda ibi, ⁊ ideo. Tertia ibi, hac ratiõe. Quarta in pri. l. ⁊ ex diuerſo. ¶ Opp. C. eo. l. ſi fundũ. Sol. hoc debet intelligi in [a] poſſeſſore male fidei, qui caret titulo, vt hic in gl. magna. licet Petrꝰ aliter teneat in d. l. ſi fundũ. non curo. ¶ Opp. quod habeatur ratio fructuum inhoneſte perceptorum. l. ancillarum. s. de peti. here. Sol. ibi loquitur in perceptis qui veniũt in reſtitutionẽ, ſiue honeſte, ſiue inhoneſte ſint percepti, hic de percipiendis ꝗ
b nõ cõſiderãtur, niſi prout honeſte percipi potuerũt. ¶ Opp. [a] dicitur hic quod quando alterius erat vſuſfructus, non habebitur ratio fructuum Contra, q2 poſſeſſor non habet obijcere de iure alterius, q2 quantum ad eum liberas edes habeo. l. loci corpus. §. cõpetit. j. ſi ſer. ven. Sol. Dicunt quidã hoc intelligendũ qñ agitur contra fructuariũ, vel habentem cauſam ab eo qui excipit de ſuo, ſecus ſi contra extraneos ageret, vt in contrario, ⁊
c hanc tenebat Azo. [c] Alij dicunt aut querit̃ de fructibus perceptis, ⁊ procedit opi. Azo. aut de percipiẽdis, ⁊ hec lex dz indiſtincte intelligi. Et iſtã opi. tenebat Ja. Bu. quã puto verã. Declaro, qñqꝫ querit̃ de fructibus perceptis ⁊ ius vſuſfructus alterius nõ eſt excluſiuum iuris agentis, q2 nihilominus fructus percepti, domini efficiunt̃. j. de vſuf. l. ſi fur. Sed qñ queritur de percipiẽdis, tũc ius vſuſfructus tertij, eſſet excluſiuum iuris a
d gentis, nam percipiendi intelligunt̃, qui honeſte [d] percipi potuerint a petitore, vt hic in prin. ⁊ l. ſi nauis. in fi. j. eo. Sed honeſte nõ eſſent percipiendi a petitore, quando ad aliũ pertinerẽt, ergo ⁊c. Ad predicta facit quod tangitur per gl. in l. j. §. qd autez. j. de ſuperfi. ⁊ j. de condi. inde. l. indebiti. §. ſed ⁊ ſi nummi. in vltima gl. ⁊ ibi tetigi vobis.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Fructus. Intellige, ⁊ limita hãc l. vt no. voluit Bar. j. eo. l. ꝗ reſtituere. ⁊ vide Bal. no. in l. ſi qs sciẽs. C. eo. in q. quotidiana. POMA. ¶ Limita vt ꝑ Ro. ſi. cccxxv. Circa materiã huiꝰ l. an malefidei poſſeſſor teneat̃, nõ ſolũ ad hos fructꝰ quos ipſe potuit ꝑcipere dñs, vide late Are. in l. apud Julianum. §. fructꝰ. j. de le. j. ⁊ ibi etiã an ꝓcedat libellus, peto rẽ cũ fructibꝰ, aliter non ſpecificatis. Item ſi petunt̃ fructus percepti, ⁊ percipiendi, an iudex poſſit condemnare in fructibus percipiendis poſt ſententiam. ante executionem ſententie, vide ibi per eum, Itẽ quomodo poſſint peti fructus, an ſimul cum re principali, an in alio iudicio, ⁊ quod ſit vtilius? vide Jaſ. in §. ⁊ ſi in re actionis. inſti. de offi. iu. item an poſſit fieri condemnatio in fructibus futuris, vide Ang. quod nõ, in l. Julia. §. idẽ Julianus [illegible] iudi. ſed in fructibus perceptis pẽdente iudicio, an poteſt condẽnare, etiam ſi non ſit petitum in libello, vide eundem Ange. in iſta l. fructus. in fi. vide ad Bar. in §. vbi autez. j. ea. l. quomodo fructus peti poſſint.
b ALEX. ¶ Opp. Uide in l. ſi pater. C. de vſufru. Bald. in l. C. de fru. ⁊ li. expen. adde per Jo. An. in addi. ad Spec. in titu. de fru. ⁊ intereſſe. §. j. in fi. vbi ponit de dño nude ꝓprietatis, vendicãte fundũ a poſſeſſore, an veniãt fructus a ſententia
c ALEX. ¶ Tenebat Azo. Bald. in c. j. §. fi. de prohi. feu. alie. per Fede. ⁊ per Spec. de emphyteuſi. §. nũc aliqua. ver. [illegible]
d ALEX. ¶ Qui honeſte, ⁊c. vide in l. ancillarũ. in fi. ⁊ qd ibi [illegible] s. de peti. here.

LEX XXXV.

1 Fructus qui ciuiles ⁊ qui naturales dicantur.
2 Oliua, lana, ⁊ lac, ſunt fructus induſtriales.
3 Fructus dicuntur percepti a bone fidei poſſeſſore, quando ſunt ſeparati a terra, licet non reconditi.
4 Fructus percipiendi quando intelligantur de percipiendis a poſſeſſore, ⁊ quando a petitore.
5 Poſſeſſor bone fidei cum titulo, facit fructus ſuos.
6 Poſſeſſor bone fidei ad quorum fructuum reſtitutionez tenetur, quo iure, ⁊ qua actione, ⁊ num. 10.
7 Bone fidei poſſeſſor in quãtum eſt factus locupletior, tenetur.
8 Debitum dicitur etiam quod venit officio iudicis.
9 Poſſeſſor ꝗ a principio fuit bone fidei, ex poſtfacto male, quando faciat fructus ſuos.
12 Poſſeſſor male fidei a principio ex poſtfacto bone fidei nõ facit fructus ſuos.

Et ex diuerſo. Opp. qd fructus pertineant ad heredes antequã fructuarius caueat de vtẽdo ⁊ fruẽdo arbitrio boni viri. l. vxori. in pn. j. de vſufr. leg. Gl. cõcedit oppoſitionẽ, ꝙ plz, q2 lz tex. dicat hic ex eo tpe ꝗ diſceſſit ⁊c. ſed in effectu proprietariꝰ nõ diſcedit ante cautionẽ ꝑſtitã, ergo ⁊c. Ultimo glo.
a magna ꝗ eſt hic, tractat materiã [a] fructuũ ꝗ eſt multũ ſolẽnis, ⁊ quotidiana, ⁊ ideo eã bene cõpetẽter examinabo. Et ante omnia
1 gl. † pmittit diſtinctionẽ fructuũ, alij naturales vt poma ⁊ ſimilia, alij induſtriales, vt ſegetes ꝗ iduſtria hominũ ꝗrunt̃. Hec
b eſt pma diuiſio. Melius diuideret̃ fructuũ alij ciuiles, [b] vt penſiones [c] domorũ, vecture nauiũ ⁊ ſimilia, ꝗ nõ ex re, ſz ex perſone hominis ꝗrunt̃, ⁊ ꝑcipiunt̃ ꝓꝑ rẽ. l. ſi nauis in prin. j. eo. Et iſtorũ ciuiliũ qdã ſunt honeſte ꝑcepti, qdã inhoneſte. l. ancillarũ. s. de peti. he. Alij naturales, ⁊ iſtorũ qdã vocant̃ induſtriales, i qb. plurimũ verſat̃ dominis iduſtria, vt ſegetes, ⁊ ſimilia.
d Alij ſtant in ſuo noie. ſ. naturales, [d] in qbꝰ modica aut nulla in-
2 duſtria verſat̃, vt poma, ⁊ ſimilia, i qb. gl. dt. Sz † dubitat̃ in qbuſdã, qd de oliua, [e] ſeu oleo, vtrũ dicant̃ fructꝰ iduſtriales
e an naturales? Itẽ qd d lana, ⁊ lacte. Breuiter doc. in l. certi. C. dicũt ꝙ d h nõ ꝑt dari pfecta doctrina, ſz reliquẽdũ iudicis arbitrio ꝗ examinet, an plus operet̃ induſtria, ꝙ natura. Tamen
f ꝙ de [f] oliua h eſt expſſuz, ꝙ eſt fructꝰ induſtrialis, ſicut vinum. j. e. l. ſi eiꝰ. De lacte ⁊ lana, habes gl. paruã, Inſt. de rer. diui. §. ſi qs a nõ dño. in gl. ſup verb. ⁊ cura, vbi tenet, ꝙ eſt fructus in-
g duſtrialis ꝓꝑ multã curã. In qbuſdã fateor dictũ g doc. non põt dari doctrina perfecta, vt in feno, ſylua, ⁊ ſimilibꝰ. Nã quedam requirunt magnã curã, qñqꝫ modicam ſz naturã locorum, ⁊ rerum cõditionẽ, ⁊ ideo an ſit induſtrialis an naturalis, arbitrio iudicis relinquit̃ conſiderato eo ꝙ plus prepõderat, arg. l. que-
h ritur. s. de ſta. ho. Sequitur alia [h] diuiſio fructuum quorum alij percepti alij percipiendi. Percepti dicunt̃ a bone fidei poſſeſſore, quocũqꝫ mõ a terra ſeparati ſunt a fructuario demum in horreis recõditi. j. qui. mo. vſuſfru. amit. l. ſi vſufructuarius meſſem. ita dicit gl. hic. Azo in ſum. Spec. in titu. de fructibus, ⁊ eſſe, dicit idẽ recte ꝙ iſta gl. d verbo ad verbũ [illegible] ſecundum iſtã opin. dictũ labeonis poſitũ in d. l. ſi vſufructuarius meſſem, corrigit̃ ꝑ Julianum ꝙ non eſt verũ, q2 iuriſconſultus author dicit ibi dictũ labeonis eſſe verũ, ⁊ ideo in d. l. [illegible]
3 ctuarius. ponit̃ alia opi. † Nã fructus dicunt̃ percepti a bone fidei poſſeſſore, quoquomodo a terra ſeparati ſunt a ſe, vel ab alio, ſuo nomine, etiam ſi caſu, vel ab alio, non ſuo nomine, a fructuario vero tantum ſi ſuo nomine, ⁊ iſta eſt vera opi. quã tenebat Fran. Accu. Pe. ⁊ Cy. C. e. l. certũ. ⁊ Ja. de Bel. ⁊ quã [illegible] Mo. probo, fructus efficiunt̃ coloni quocunqꝫ modo ſint a terra ſeparati, ab eo vel ab alio eius nomine. l. ſeruus. §. ſi locauerit. j. de fur. multo magis in fructuario, nec reqrit̃ ꝙ in horreo fuerũt reconditi. Seqt̃ in gl. ſup verbo, nõ habendã. ibi, item percipiẽdi dicũtur
4 piendi, † quomodo debet intelligi? Dic percipiẽdi

q2 immaturi, vel quia dominus pcepiſſet eos. Ult dicere qd verbum percipiendi, poſſit reſpicere tempus futurum, vt q in futurum percipi poterunt. Itē preteritum, vt qui percipi potuerunt, nō tamē ſunt percepti, ſed de hoc vltimo aliqualiter dubitat qualiter debet intelligi, percipi potuerūt vtrum quos p cipere potuiſſet petitor, aut quos pcipere potuiſſet poſſeſſor. In hoc magna eſt differētia, quia ex qualitate cultoris poſſunt percipi maiores, vel minores fructus. Glo. intelligit in hac l. de his qui percipi potuerunt. ſ. a petitore, vt in ij. glo. quam modo recitaui, dum dicit, q2 dn̄s percepiſſet. In fin. iſtius gloſſ. clare hoc dicit. Uidetur enim probari in l. ſi nauis. in fi. j. eo. ⁊ hic in fi. vbi ſemper refertur ad id, qd percipere potuit petitor. Pro hoc eſt tex. multum clarus, quam glo. non allegat in l. apud Iulianum. §. j. de leg. j. In contrarium allegant doc. Ultramōta. l. domum. C. eodem. vbi tex. dicit quos percipere poterat, quod de neceſſitate intelligitur de poſſeſſore cuꝫ petitori loquatur in ſecunda perſona. ſi ergo de eo intellexiſſet, dixiſſet, poteras. Cuius legis timore Ultramō. diſtingunt, aut loquit̄ ante morā, ⁊ intelligit̄ percipiēdi id eſt, q pcipi potuerūt a poſſeſſore, vt l. domū. Aut poſt morā intelligit̄ q pcipi potuerūt a petitore, vt d. l. ſi nauis. qd non plꝫ, q2 l. domū. loquit̄ in predone, qui ſemp eſt in mora. l. j. C. qd met. cā. de fur. l. ſubtracti. ⁊ j. de cōd. fur. l. parui. Ego ꝫ iſtā gl. allego l. itē veniūt. §. item eos. ⁊ l. ſꝫ, ⁊ fi l. §. ſed ⁊ fructus. ſ. de pet. here. Quid dicemus? Salua meliori delibe
i ratione putarē ſic dicendū.[i] Aut poſſeſſor conuenitur ab aliquo, q nō aſſerit ſe dominū, ⁊ tūc veniūt fructus, quos pcipere potuit poſſeſſor. Aut cōuenitur ratione dominij, ⁊ tunc de iure iſto intelligebat̄ de percipiēdis ab ipſo petitore, vt hic ⁊ j. eo. l. ſi nauis. ⁊ l. apud Iulianū. §. j. de leg. j. de iure vero Codicis adij citq pcipi potuerūt ab ipſo poſſeſſore, vt l. domum. C. eod. Nec dico iſtas leges eſſe correctas in eo qd dixit de pcipiēdis a petitore, ſed in eo qd phibet de percipiēdis a poſſeſſore. Erit ergo electio actoris, vt eligat iſtas leges. l. domū. arg. l. quoties. j. de ac. ⁊ obl. Sequitur in gl. Itē poſſeſſorū, alij cū titulo, alij ſine titulo de hoc nō eſt dubiū. Eſt enim alia diuiſio poſſeſſorū. Qui
k dā ſunt bonefidei[k] ſemp: qdā ab initio, ⁊ ex poſt facto malefidei qdā ſemp malefidei, ⁊ hos poſſeſſores ſequitur gl. diſtinguēdo, ⁊ in quolibet iſtorū gl. q̄rit tria, an poſſeſſor faciat fructus ſuos
l ⁊ vtrū eos reſtituere teneat̄ qua actiōe.[l] Circa primū. ſ. poſſeſſo
5 rem bonefidei. ✝ Quero an poſſeſſor bonefidei faciat fructus ſuos? Et gl. dicit q nō de naturalibus. l. fructus. j. de vſur. Sꝫ
m fructus induſtriales facit ſuos,[m] abſqꝫ diſtinctiōe cū titulo, vel ſine titulo. Nō ob. l. bonefidei in prin. j. de acqui. rerū do. Nā intelligo ibi oēs, id eſt, a quocūqꝫ pceptos, ⁊ in hoc reſidet gl. hic, ⁊ in d. l. bonefidei. ⁊ gl. Inſti. de re. diui. §. ſi qs a non domino. Et in hoc etiā reſident. Ultramo. ut. C. eo. l. certū. Sꝫ iſta opi. ē con
n tra[n] l. bonefidei. in prin. que ibi dicit, q bonefidei emptor facit fructus ſuos, non ſolū quos percipit ſua induſtria, ſed ēt oēs, vnde vt ſit bona aduerſatio, opꝫ intelligere, ſed oēs. ſ. ēt ſi quos non ſua diligentia pcipit, alias ad pmiſſa non aduerſaret̄. Ideo
o Iac. de Are.[o] ibidē, ⁊ Old. ſequēdo eum in iſtis fructibus naturalibus, dicūt, quod ſi bonefidei poſſeſſor habebat titulum, facit ſuos, vt d. l. bonefidei. Nā ratione poſſeſſionis efficiunt̄ ſui, non ratiōe ſeminis ⁊ culture. l. qui ſcit. §. in aliena. j. de vſur. Si vero
p non hꝫ titulū,[p] vel habeat talē qui habet̄ p non titulo, ſine dubio nō facit ſuos. d. l. fructꝰ. j. de vſur. ⁊ hoc magis plꝫ mihi. In fructib. induſtrialib. gl. dicit bene, ſm oēs. De acceſſionib. vero ciuilib. gl. n̄ tetigit. Dic, q ſi poſſeſſor bonefidei eos perceperit ex ſua diligentia, q2 ipſe locauit facit eos ſuos. Et ſoluens ei liberatur, alias poſſet eſſe dubiū, qd dic vt dixi in l. ſi vrbana. j. de cōdi. inde. que eſt valde no. ad iſta. ¶ Quero, quando facit fru
6 ctus ſuos, ⁊ quando nō, vtrū ✝ teneatur ad reſtitutionem, ⁊ quo
q iure, q ⁊ qua actione. Dicit gloſſa eo ipſo quod non facit fructꝰ ſuos, vt in fructib. naturalib. ſi extant tenetur reſtituere rei vendicatione ſi ſunt conſumpti, ⁊ eſt factus locupletior tenetur cōdictione ſine cauſa, per l. ſi me ⁊ titium. j. ſi cer. pet. Si vero non eſſet locupletior non tenetur, vt hic in gloſſ, que dicit veruꝫ aliquo tamen addito, vt j. dicam. Si vero loquimur de fructib. induſtrialib. quos facit ſuos ſi extant tenetur iudicis officio, non rei vendicatione. q2 ſui ſunt. C. eo. l. certū. Pro hoc dico, quod in precedenti caſu quando fructus non facit ſuos, poteſt cogi iudicis officio ad reſtituendū eos, equitas enim iudicis officio ſe extēdit ad hoc multo magis quādo poſtea eſt effectus dominꝰ. Si
r vero ſunt cōſumpti,[r] tunc dicit gl. quod non tenet̄ ad reſtituen
s dum[s] etiam poſito quod poſſeſſor factus ſit locupletior, nā eos lucratur pro cultura, ⁊ cura, vt d. §. ſi quis a nō domino. Et ſic vides quod fructus naturales ēt conſumpti veniunt in reſtitutione ſi factus eſt locupletior poſſeſſor, ſecꝰ i induſtrialib. Ita tꝫ gl. Inſt. de offi. ind. in prin. alias §. j. ⁊ in d. §. ſi quis a non do
7 mino. Contra hoc videtur, ✝ quia bonefidei poſſeſſor tenetur in quantū eſt factus locupletior. l. itē veniūt. §. itē eos. ⁊ l. ſed ⁊ ſi. l. §. cōſuluit. cū §. ſeq. ſ. de pet. he. Pet. rūdit aliud ibi. ſ. in petitione here. q2 eſt iudicium vniuerſale. ⁊ ſic auget̄ petit. hereditatis ppter eſtimationē fructuū, vt ſ. de peti. here. l. ſi rē, ⁊ pretiū. ſecus in rei vendicatione, vbi fructib. cōſumptis, ceſſat omne remediū q2 doc. huic gl. cōmuniter acquieſcunt, dubito tn̄, gratia collatiōis, ⁊ inueſtigādi veritatē p modo teneo cōtra. Nam condictio ſine cauſa que dat̄ ex equitate. l. ſi me ⁊ Titiū. j. ſi cer. pet. habet locū nō ſolū ſi quis factus eſt locupletior ex re mea, ſed etiā ex re mihi debita vt ibi patet: licet enim fructus induſtria
8 les nō ſint petitoris, tn̄ ſunt ſibi debiti. Debitū ✝ enim dicit̄ qd iudicis officio venit l. pecunie. la grande. §. pen. ⁊ fi. j. de ver. ſig. ergo hoc poteſt peti cōdictione ſine cauſa. Pro hoc vide tex. in l. itē ſi verberatū. ver. nā ⁊ ſi fructus. ſ. e. niſi intelligeres de fructib. naturalibus. Pro hoc videt̄ expreſſum. j. de cōdi. inde. l. in debiti. §. j. ⁊ quod ibi notat̄. Preterea, ſi hoc eſt in petitione he
t reditatis,[t] vbi petitor habet minꝰ iuris videt̄ multo magis in rei vendicatione, vbi maior equitas eſt ex parte petitoris. l. of
9 ficiū. ſ. eo. Uenio ad ſecundū. ſ. ✝ ad poſſeſſorem qui fuit ab ini
v tio, bonefidei[v] ex poſt facto malefidei. Gl. dicit, ſufficit quātum ad hoc vt faciat fructus ſuos, q ab initio fuerit bonefidei. j. de vſur. l. qd ſcit. §. pterea. nec obſtat. j. de acq. re. dom. l. bonefidei. §. in contrarium. q2 ibi opponēdo no ponēdo dicit, ſed licet faciat fructus ſuos, tn̄ ad reſtitutionē eorū tenet̄ indiſtincte, poſt quam mala fides ſuperuenit nec curo an ſuperuenerit vere, vel ficte. d. §. preterea. ⁊ C. eo. l. certū. Quādoqꝫ ſuperuenit mala fi
x des[x] cū mutatione perſonarū, vt ſi heres habuit malam fidē, cuꝫ defunctus haberet bonā, ⁊ tūc nō facit fructus ſuos, vt l. queſitū. j. de acqui. re. do. Qnqꝫ malafides ſuperuenit abſqꝫ perſonarū mutatione, ⁊ tūc ſi ſuperuenit malafides ficte per litē conteſtatā in rei vēdicatione, vel p cōtrouerſiā motam in petitiōe hereditatis, ⁊ tūc bene facit fructus ſuos, ſed ad reſtituendum tenet̄, vt d. l. quid ſcit. §. pterea. Si vero ſuperuenit mala fides vere, ⁊ tūc gl. noſtre dicunt idē, quidam cōtra, vt d. l. bonefidei. §. in contrariū. ⁊ l. qui bona. poſt principiū. ſeu in §. j. eo. tit. qd
10 modo nō examino. ✝ Ex pdictis ſatis liquet, qua actiōe veniāt fructus reſtituendi q2 rei vendicatione quādo nō facit fructus
11 ſuos, alias iudicis officio, vel cōdictione ſine cauſa. ✝ Tertio eſt
y videndū[y] de malefidei poſſeſſore.[z] De quo dic vt ibi in glo. pter
z quā in eo q dicit q titulus excuſat[a] a percipiēdis, niſi in caſib.
a notatis in l. ſi fundū. C. eo. Ultramon. dicūt contra, ſed gl. tenet̄ cōmuniter. De fructibus vero ciuilibus in malefidei poſſeſſo
12 re, dic, vt l. ſi vrbana. j. de cōdi. inde. ¶ Quero ✝ qd ecōtra de eo qui fuit malefidei a pncipio, ⁊ poſtea ſuperuenit bona fides. Cogitabitis, vel dic q ſi ſucceſſit defuncto q erat malefidei heres q
b eſt bonefidei, nō facit fructus[b] ſuos, vt C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. ij. in fi. Ratio, q2 licet ſit bonefidei tamē cenſetur malefidei, vt l. cum heres. j. de diuer. ⁊ tēpo. preſcri. ⁊ no. bene per gl. in l. ſi ego.
13 §. partus. j. de publiciana. ¶ Quero, ✝ dixi de poſſeſſore, qui facit fructus ſuos, an intelligatur de eo qui habet naturalē poſſeſſionē tantū, vel de eo, qui habet ciuilem tantū, vel requiritur vtraqꝫ? Tetigi in l. ſi fur. in prin. j. de vſufru. vbi pleniſſime examinaui, ⁊ vide que dixi in l. iij. §. ex contrario. j. de acqui. poſſeſſ. Ultimo eſt videndum de practica, qualiter iſti fructus petantur? dicam j. §. proxi. Hanc materiam fructuum tractat Cyn. in d. l. certum.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Materiā. Et q̄ poſſeſſio ſufficiat, vide i l. iij. §. ex contrario, de acq. poſ. Et quomodo cognoſcant̄ fructus naturales, induſtriales ⁊ ciuiles, vide Bal. in l. pro oneribus. C. de iur. do. ⁊ que j. ſcripta ſunt, ⁊ Bal. in l. ancille. C. de fur. Et de hac materia plene per Inn. in c. grauis. de reſtitu. ſpolia.

b ALEX. ¶ Alij ciuiles. Bal. in l. ſi traditio. C. de ac. emp. in fi. appellat fructus induſtrialiſſimos. De iſtis domorū penſionibꝰ q fructus dicant̄, vide Bal. in l. vbi adhuc. C. de iure do. p glo. in l. diuortio. in prin. j. ſol. ma. ⁊ tex. in l. prediorū. j. de vſur. ⁊ Ant. de But. in d. c. grauis. de reſti. ſpol. ⁊ de vſura, vide in l. vſura pecunie. de verb. ſig. ⁊ in d. l. ſi nauis. ¶ Adde an fructus appellatione, veniant penſiones domorum, Alex. conſi. clxxxj. lib. ij.

c P. PAV. P. ¶ Penſiōes. Quis fructus dicatur penſio domorū, ⁊ an ſtatutum faciens mentionem de fructibus comprehendat penſiones domorum, Alex. conſi. cccxxiiij. ad fin. ⁊ in cōſi. clxxxj. in ij. volumi. ⁊ qui dicantur fructus naturales, ⁊ qui induſtriales, vide Franci. conſi. clx. in princi. de penſionib. domorum vide tractatū de gabel. in v. par. ⁊ ibi quid importet verbum reditꝰ, ⁊ an idem vel plus, quam verbum, fructus, de quo vide in l. fundi Trebatiani. j. de vſu ⁊ vſufru. leg. Quod autem penſiōes nō dicantur proprie, ⁊ ſtricte fructus, vide omnino Alexand. in l. diuortio. in princip. j. ſoluto matrimonio. verſicul. puto tamen, iſtud no. ad ſtatuta que debent ſtricte intelligi, vt per eum, ⁊ in

d.conſi.cccxxiiij.ad fi.licet contrariũ dicat Bar.vbi ſ. Ideo be ne no.vide ꝙ dicit idem Alex.conſi.dccxliiij.in v.vol.⁊ vide eun dem Alex.in d.l.diuortio.

d P.PAV.P. Scilicet naturales. Vide Ang.in l.apes.§.j.ad fi. ſ.de fur.

e ALEX. ¶ Quid de oliua. No.Bar.in l.fi.ſ.ad l.fal. Quod oleũ ſit induſtriale,tenet Bal.in rub.C.de fruc.⁊ li.expẽ. Adde Bal. in l.ꝓ oneribus.C.de iure do.⁊ in l.j.ad fi.de vſu.⁊ fru.leg.de fe tu pecorũ,vide Bar.in l.ſequit.§.fruct⁹.de vſu.q vult qd ſunt induſtriales. Bal.in l.ancille.in viij.op.C.de fur. ¶ Adde an o liua ſit fructus induſtrialis,vel naturalis Bar.conſi.clxxiij.

f AND.BARBA. ¶ Tu dic ꝙ de.vide Bal.in l.j.C.de fruc.⁊ lit. expen.⁊ in c.grauis.de reſti.ſpol.⁊ ibi doc.

g ALEX. ¶ Fateor dictum.adde Bal.in l.certum.C.eod.⁊ in l.ij. ver.nunc de ſeptimo.C.de ſer.⁊ Inn.in c.conſultatiõibus.de iu re pat.⁊ in l.j.de vſu.⁊ fru.leg.

h AND.BARBA. ¶ Sequitur alia.vide gl.in c.preſenti.de of fi.ordi.lib.vj.⁊ in c.ſi propter.de reſcri.eod.lib.qui tenet idem ꝙ iſta glo. Sed Card.in c.fin.de pecu.cle.ſequitur opi. Pet.⁊ Cy.

i ALEX. ¶ Putarẽ. Qñ intelligant fruct⁹,⁊ q percipi potue rũt,adde qd no.Rap.maior in l.ſi nauis in fi.⁊ Raph.cu.in d.l. apud Julia.§.j.de leg.j.q tenet cõtra Bar.⁊ videtur in hac ma teria ponere veritatẽ,⁊ vide in l.creditor.C.de pig.act.⁊ Bar. in l.ij.C.de peti.her.⁊ dixi in l.domũ.hic alle. Adde ꝙ not.Bal. poſt Bar.in l.ij.C.de fruc.⁊ lit.expen.⁊ qd in vẽditore,qui ꝑce pit ex re vendita plures fructus,quã ꝑcepiſſet emptor,an om nes teneat reſtituere,vide Bar.in l.ratio.§.ſi emptor.ſ.de act. emp. ¶ Adde quomodo intelligatur de fructibus perceptis,⁊ qui percipi potuerunt. Bal.conſi.cxc.j.lib.⁊ liiij.v.lib.

k P.PAV.P. ¶ Sunt bonefidei.vide Com.conſi.clx.ad fin.vide etiam caſum illius conſi.

l POMA. ¶ Et qua actione.vide Alex.conſili.cxxj.in fine,iiij. volum.

m ALEX. ¶ Facit ſuos. No.ꝙ fructus cõſumpti a bonefidei poſ ſeſſore,nõ veniũt reſtituẽdi.l.certũ.C.eo.illud.ſ.eſt verũ in iudi cio ſingulari,ſecus in vniuerſali.l.nõ eſt ambiguũ.⁊ ib i gl. Cy.⁊ Bal.C.fa.er.per Ang.in l.neſennius.§.j.de re iud.quomodo au tẽ ꝓbatur quãtitas perceptorũ fructuũ,vide Bal.in l.j.in fin. C.de fruc.⁊ lit.expẽ.⁊ in iſta materia ſemp intelligas exceptua tũ id qd dicit in l.ſi vrbana.vbi eſt caſus fin.ſ.de cõdi.inde. Ad de qñ bonefidei poſſeſſor faciat fructus ſuos, Ang.conſi.cx.⁊ an teneatur de conſumptis,licet ſit factus locupletior,per eundẽ conſi.lxxiij.⁊ cxxxiij. Abb.conſi.cvj.

n POMA. ¶ Eſt contra. Vide Alex.conſi.cxxj.in fin.volu.j. Fe ly.c.de quarta.de preſcrip.

o ALEX. ¶ Jac.de Are. Vide Ant.plene i c.grauis.de reſti.ſpo.

p ALEX. ¶ Non habet tit. Limita hoc niſi qs poſſediſſet longo tẽpore,etiã ſine tit.quo caſu preſumitur bonefidei,⁊ fructus lu crat,ſm Bal.⁊ Ang.in l.pe.C.qui.non ob.lon.tẽp.preſcri. Et ꝓ intellectu,⁊ limitatione iſtorum,vide ſingulariter per Jmol.in l. Neſennius.§.j.de re iudi.

q ALEX. ¶ Et quo iure. Vtrũ quãdo fructus quos poſſeſſor fa cit ſuos,teneat reſtituere,⁊ ea q̃ hic dicũtur de reſtitutione fru ctuũ,ꝓcedũt niſi poſſedit iſtos fruct⁹ ꝑ bienniũ,vt per Bar.q ita limitat hanc materiã in l.ſequitur.§.fructus.de vſuca.⁊ in l. iij.circa fi.ꝙ met.cauſa.⁊ vide no.in materia per Bar.in l.ꝙ ner ua.depoſi.in ver.quinto fallit.⁊ Jmo.poſt Ang.in d.l.fructus, ⁊ Bal.in l.j.C.de vſur.⁊ fru.leg.

r P.PAV.P. ¶ Si vero ſunt conſumpti. Item ꝙ ille qui tenetur ſolũ inquãtũ eſt factus locupletior,non teneatur niſi ad eſtima tionẽ,que erat tempore cõſumptiõis,nõ autẽ tempore litis mo te,vel ſentẽtie late,vide Jo.de Ana.conſi.xxviij. Item an p̃ſu mat fact⁹ locupletior,vide Soc.in l.in pupillo.ſ.de exce. Alex. in l.mulieri.§.qui ꝓponet ad fi.ad Treb. Itẽ nõ decidit in iſta materia fructuũ quomodo bonefidei poſſeſſor teneatur,⁊ qd ſi ſint cõſumpti,⁊ ꝙ non preſumat factus locupletior,niſi probet, ⁊ multa alia,vide omnino per Cur.cõſi.lxxj.⁊ ꝑ diſcurſum in du bio preſumunt cõſumpti,niſi probent extare,vide Alex.in l.pe. in fi.prin.ſ.ad leg.fal. Inquantũ dicit ꝙ ſi ſint cõſumpti,⁊ eſt ef fectus locupletior,teneat.in contrariũ vide Alexãd.in l.ſi me,⁊ titiũ.ſ.ſi cer.pet. Cõtrariũ tenet Com.⁊ dicit iſtã eſſe cõmunem ſentẽtiã cõtra Bar.cõſi.cix.in vlt.dub.niſi in petitione heredi tatis,vel alio iudicio vniuerſali,vide ibi per eũ,⁊ ibi etiam ꝙ in dubio p̃ſumat bonefidei poſſeſſor:itẽ de veritate iſtius an ſit fa ct⁹ locupletior,vide Fel.in c.de quarta.de p̃ſcr.vbi multas bo nas remiſſiões allegat,maxime circa hoc an p̃ſumat in dubio fa ctus locupletior,⁊ allegat aliqua pro,⁊ cõtra,⁊ tenet ꝙ nõ p̃ſu mat,vide per eũ omnino q etiã ponit modũ petẽdi tales fruct⁹. Cõtrariũ vult Alex.conſi.lxiij.in ij.vol. Itẽ circa iſtã materiam adde ꝙ iuris error excuſet a fructib⁹, Frã.cõſi.xvij. Bal.Salv.

⁊ Alex.in l.j.C.de his quib.vt indig. Pan.in c.dilecto.extra de preben. Alex.conſi.ccxxv.⁊ dixit Bal.in l.ij.C.ſi qs igno.rẽ no.eſſe ꝙ ſi perſona eſt digna.probat talis error per iuramẽ Et qñ errãs in iure faciat fructus ſuos,vide late Fely.in c. quarta.de p̃ſcr.q̃ habes ad Bar.in l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.ſ.de pe ti.he. Itẽ regulã habẽtẽ ꝙ titulus excuſat a percipiẽdis, ta nõ ꝓcedere in pupillo agẽte. Vide Roma.cõſi.cccclviij.ad Itẽ no.ꝙ bonefidei poſſeſſor p̃ſcribit fruct⁹ vſurpatos ſine lio titulo,q2 in iſtis acceſſorijs ſufficit titul⁹ gñalis ꝓ ſuo, in l.j.C.de vſuris,⁊ fruc.leg. Itẽ qñ alij petũt dotẽ materna fructus ſint reſtituẽdi.vide Pau.de Ca.cõſi.cx.vide de ma ria late Fel.i d.c.de quarta. De fructib⁹ pẽdẽtib⁹,an intell deductis expẽſis,vide Barbatiã i tractatu de gabellis,in ma parte vij.ptis prin. Itẽ no.ꝙ nõ dr dãnũ dare q tãꝙ poſſeſ ſor ꝑcipit fruct⁹,ſcdm Bal.de pace Cõſtã.in ver.poſſeſſio Quedã alia in materia,qño qs lucret fruct⁹,vide ibi,in culo,ſi q ex ꝑte noſtra. ¶ Quid aũt i beneficialib⁹ an fruct⁹,nõ obſtãte iuris errore,vide Abb.in c.dilecto.

s ALEX. ¶ Ad reſtituẽdũ. Bonefidei poſſeſſor fruct⁹ in les quos fecit ſuos,reſtituere nõ tenet ſi ſunt cõſumpti, eſt ratio,vide Bal.in l.ij.C.de fruc.⁊ lit.expẽ.⁊ ibi,qd ſi conſumpti,ſed cõmiſti,qñ autẽ dicunt fruct⁹ cõſumpti,vel vide no.per Bar.in l.vbi adhuc.C.de iure do.⁊ iſtis adde in l.j.C.de vſu.⁊ fru.leg.

t ALEX. ¶ In petitiõe hereditatis. In vniuerſali, bonefidei poſ ſeſſor nõ tenet,niſi inquãtũ factus eſt locupletior,ſic ꝑ Bal. l.ij.in prin.C.de fru.⁊ li.expen.per Bal.in l.j.C.de vſur.⁊ fru le.vbi tenet opi.gl.contra Bar.

v ALEX. Ab initio bonefidei. Si ab initio fuit bonefidei,poſt fuit malefidei. Adde Bar.et doc.l.ij.C.eo.et Inn.in c.cõſul tatiõib⁹ de iure patro.⁊ Bar.in l.ſequit.§.fructus.de vſu. in l.ij.de ſer. Bal.in l.j.in duobus locis.C.de vſuca.trãſfor de vnũ no.verbũ Bal.in l.ij.in fi.C.de fru.⁊ lit.expẽ.⁊ no. in l.ancille.C.de fur. Et an ꝑcipiẽs,⁊ cõſumẽs fructus malafide cõmittat furtũ. Vide ſin. Bal.in l.malafide.C.de cõdictio.ex le ge.⁊ in l.ij.C.de fru.⁊ lit.expẽ.ꝙ ſi poſſedit authore p̃tore rẽ ma lafide,an lucret fruct⁹ dixi in l.in fideicõmiſſi.in prin.ſ.de vſur. ⁊ qñ ꝓpter negligẽtiam non petentis,quis lucretur fructus vi de Jac.de Are.⁊ Bar.in l.ſi mora.ſol.mat.

x ALEX. ¶ Malafides. Vtrũ malafides authoris,noceat ſucceſſo ri quo ad fructus vide Bart.in l.j.C.e.⁊ in l.ſequitur.§.fruct⁹ de vſuc. Bal.in l.vitia.C.de acqui.poſ.⁊ Bar.ſ.ea.l.in fi.

y P.PAV.P. ¶ Tertio eſt videndũ. An aũt malefidei poſſeſſor poſ ſit deducere expenſas factas,ꝑ cultura,vide Ro.ſing. ci.malefidei poſſeſſor,⁊ ſingul.ſequit,vbi ponit caſum in teneť ẽt ad fructus,quos percipere potuiſſet,ſed quomodo po tuiſſet percipere ex fundo propter ſuas meliorationes,vide in ſing.cccxxxix.inci.tu ſcis.vbi ponit nũquid iuſtus titulus poſtfacto ſuperueniens,excuſet a ꝑcipiendis,vide in l.do C.de rei ven. ¶ Vide Abb.conſi.vi.

z ALEX. ¶ De malefidei poſſeſſore. De poſſeſſore malefidei, ſ.e.l.fruct⁹,⁊ oĩno ꝙ no.Bal.in l.ſi quis ſciẽs.C.e.⁊ in l.ſi C.de vſuf.no.in l.certũ.C.e.⁊ ſ.l.proxi. Adde Ang.cõſi.

a ALEX. ¶ Titul⁹ excuſat. Sz qd ſi ꝓ parte tẽporis habuit lũ,pro parte non,vide per Bal.in l.apud antiquos.poſt Cy. Bar.C.de fur.⁊ ſer.cor.

b ALEX. ¶ Nõ facit fructus. No.ꝙ malafides defuncti, dibus in fructibus,ſecus tñ in ſucceſſore ſingulari,ſm Bal. ij.C.de peti.here.per gl.⁊ Bal.in l.vitia.C.de acqui.poſ. no.Bar.ſ.proxi.q.

1 ☞ Libellus in rei vẽdicatione dz cõtinere rem ad me perti re,⁊ me dominum declarari.

2 Via vna parata eidem ſequitur alia. Libellus antiquorum in rei vendicatione,⁊ petitione heredita tis non damnatur.

3 Libellus quo ad fructus in rei vendicatione qño con

4 Sententia lata ſuper re etiam erronea,facit plenam ſa fructuum.

5 Sententia erronea in principali,facit ius in acceſſorio.

6 Si iudex in cauſa reductionis pronuntiauit arbitri poterit pena peti,etiam ſi ſententia ſit erronea.

7 Fructus poſſunt peti rei vendicatione.⁊ officio iudicis.

8 Libellus quomodo formetur in rei vendicatione,quando fru ctus petuntur officio iudicis.

9 Iudex pro fructib⁹ qui percipiuntur lite pendente,poteſt condemnatione ſibi reſeruare declarationem.

a **§. Vbi autẽ.** [a] Si actor declarat dñs ẽt ꝑ erro condemnari reus in fructibus.h.d.

1 hac l.no.☩ ꝙ libellus [b] in rei vendicatione hoc modo conclu

b Peto declarari rem ad me pertinere,⁊ me dominum decla

* ⁊ in fructib⁹ reũ cõdẽnari,*vt hic,⁊ l. Põpon⁹.§.ſʒ ⁊ is.ſ.de p
cu.⁊ ibi dixi.⁊ l.ſʒ.⁊ l.nec vllã.ſ.de pe.her.⁊ l.ſicuti.§.ſʒ ſi q̃ rat.
in fi.j.ſi ſer.vẽ.☞ nõ tñ ꝓpter hoc dico ꝙ nõ ꝓcedat libell⁹,ſi qs
peteret reũ cõdẽnari ad rẽ.ar.l.j.in prin.ſ.eo.ibi enĩ dr ꝙ illa a-
ctio ꝑ quã res petit.⁊ ita formabãt antiqui:⁊ ita formãt Rofr.
1 ⁊ Pet.no.in l.j.ſ.de edẽ.] ¶ Scđo no.†ꝙ parata vna via eidẽ
ſequit̃ alia.Lʒ dixerim in iſtis iudicijs realibus peti aliter fieri
declarationẽ in libello,nõ tñ ꝑ hoc dãno libellum antiquorũ,q
eſt i petitiõe hr̃ditatis,⁊ in rei vendicatiõe,petũt poſſeſſorẽ cõ
c dẽnari ad reſtõnẽ^c. Ita format Rofr.⁊ Spe.⁊ ipſi hoc probãt.
arg.l.j.in pñ.⁊ ibi Pet.ita format.ſ.e.Preterea,qñ peto quẽ
cõdẽnari ad rei reſtõnẽ in petitiõe hr̃ditatis,vel rei vẽdicatio-
d ne,q: ſum hr̃s,vel dñs,ꝑ ↄ̃ñs ego videor petere,ꝙ pnũtiet^d me
hr̃dẽ,vel dñm.Et ſi hoc nõ pnũtiat expſſe,vr̃ pnũtiare tacite cõ
2 dẽnandũ ad reſtõnẽ rei,ar.l.j.C.de ord.iud.Uidimus qualr̃ †ſe
hr̃e debeat libell⁹ circa ipſam rem:quero qualiter ſe debeat hr̃e
e circa fruct⁹^e:Rñdeo ſi qdẽ petunt* cõdictiõe fur.vel cõdictiõe
* ſine cã,vl̃ rei vẽdicatiõe,vt habuiſtis no.ſ.prime in gl.mag.tũc
f nõ poſſent fruct⁹ peti vna cũ re^f in eodẽ†libello,q: iſta duo iu-
3 dicia de re,⁊ de fructibus , ſic ſe hñt,ꝙ abſolutoria lata in vno
parit exceptionẽ rei iudicate in alio,⁊ vna actio eſt ꝑiudicialis
alteri.l.fundi.⁊ l.fundũ.j.de exce.⁊ ibi eſt expſſuʒ. Habita ergo
victoria ſup re,tũc poterit agere noua rei vẽdicatiõe ad fruct⁹.
4 Sʒ tũc q̃ro,an†ſniã lata ſup re,facit plenã fidẽ in cã fructuũ,
5 poſito ꝙ fuerit erronea: Reſpõ.ꝙ ſic.caſus hic ⁊ hec eſſet vna
lec.⁊ hoc ſentit gl.ſuper ꝟ.errore.i fi.† Ex qua no.ꝙ ſniã erro
nea i principali,facit ius in acceſſorio,lʒ noua inſtãtia vetat̃,vt
eſt caſus no. in l. qui Rome.§.duo fratres.j.de ver.obl.fm illã
lec.verã,ꝙ tʒ Petr⁹,⁊ ego tenui,ꝙ ibi fuit male iudicatũ,⁊ tñ
6 illa ſniã erronea hr̃ ꝑ veritate,⁊ eã tene. Et p†hoc^g dicebã i q.
g de facto,pars petit arbitramẽ tñ reduci ad arbitriũ boni viri,iu
dex pnũtiauit arbitriũ eſſe equũ.Certe poterat pena peti,po-
ſito ꝙ ſniã fuit erronea,vt hic,⁊ d.§.duo fratres.l.q rome.Se-
cus ſi iudex in cã reductiõis nõ pnũtiauit arbitriũ eſſe equũ,ſʒ
reũ ſimplr̃ abſoluit a petitiõe. ¶ Nõ enĩ ꝑ hoc vr̃ pronuntiare
arbitriũ eẽ equũ,⁊ idõ in cã plene adhuc poterit examinari,vtrũ
ſit equuʒ vel non. Hic eſt caſus cum gloſſ.j.de cõdi indeb.l. Iu
7 lian⁹ verſi debitorẽ.in prin.⁊ ibi no.in j.magna gl. Puto tñ,†ꝙ
lʒ fruct⁹ poſſint peti noua rei vẽdicatiõe in caſib⁹ ſupradictis,tñ
poſſent ẽt peti offõ iudicis.ar.l.interdũ.§.q furẽ.j.de fur de le.
iij.l.q ſolidũ.⁊ j.ſin.reg.l.iiij.§.ſi dicant̃.⁊ l.ediles.§.itẽ ſciẽdũ.j.
de edil.edic.Nõ enim eſt illud officiũ iudicis ſubſidiariũ,qđ nõ
cõueniat cũ alia actiõe,ꝙ apparet,q: agit ↄdictiõe ſine cã,vt ha
buiſtis notatũ ſ.pri.in gl.mag.:i fruct⁹ pet:int officio iudicis.
h Sʒ quero,^h†qñ fructus petunt̃ officio iudicis qualiter debeat
8 formari libell⁹:^i Rñdeo, ſi qdẽ fruct⁹ ſunt percepti ante lit.cõ
i te.debeo declarare quãtitatẽ fructuũ,vt ſ.e.l.ſi in rẽ.⁊ l.i actio
ne.j.de furt.Et ita formauit libellũ Rofre in ti.de offi.iudi,qñ
petunt̃ fructus. Item puto ꝙ poſſim petere ꝙ reus cõdẽnetur
k ad fruct⁹,ſi extãt,vel ad eorũ eſtimationẽ^k,vt l.heres furioſi.
in fi.ſ.de peti.her.cõiũcta l.in fideicõmiſſi.§.fi.j.de vſur.⁊ ſic ꝙ
libellus ſic alternatiue ꝓcedit,apparet,q: actor nõ põt eſſe cer
tus,vtrũ fructus extent,vel nõ,per l.j.§.qđ ait.j.quor leg.ſi tñ
eſſent tales fructus,quos eſſe ↄſumptos certũ eſſet,vt puta,po
ma,⁊ ſimilia,q̃ cito ↄſumunt̃.l.is cui.§.queri.vt in poſ leg. tũc
l deberet^l peti eſtimatio.l.ſi vſuſfructus mihi.j.de vſufr.leg. De
fructibus vero,qui percipiunt̃ lite pẽdente,nõ eſt neceſſe ꝙ ex-
primat̃ certa quãtitas,quã actor ignorat. Dicã ergo ſic,qđ Ti
tius poſſidet talẽ rem,que pertinet ad me iure dñij,vel quaſi, ⁊
eam poſſedit tribus annis,⁊ dicto tpe ex poſſ.colleg̃ x.corbes
frumẽti,quare peto ꝑ vos declarari ad me pertinere dicto iure
dictã rẽ,ipſumqʒ cogi,⁊ cõpelli ad reſtõnẽ dicte rei cuʒ fructib⁹
perceptis,⁊ qui percipient̃ vſqʒ ad ſniam,⁊ ad predicta eum ve
ſtra ſentẽtia condẽnari. Hoc probat̃ hic, q: dʒ fieri cõdemnatio
in fructibus. Si vero velles petere condemnationeʒ fructuum
percipiẽdorũ.i.eorũ,qui ꝑcipi potuerũt,habes varias practi-
cãdi formas,vt tu petitor petas eos fruct⁹,quos colligere po
tuiſſes,vl̃ quos poſſeſſor colligere potuiſſet,vt apparet ex his,
que dixi in §.prece. Determinat etiã gl.ꝙ res põt peti ſimul cũ
fructibus.⁊ ſic in vna ⁊ eadẽ inſtãtia expedit̃ qđ de re,⁊ de fru-
ctibus,ſic no.de exce.in d.l.fundi.⁊ hic eſt caſus fm lectu. Azo.
9 poſitã in gl.ſuper verbo,errore.† Aduerte tñ,ꝙ pro his fructi
bus,qui percipiunt̃ pẽdente lite,poteſt dicere iudex, Condẽno
eũ ad reſtitutionẽ fructuũ,ipſorũ declaratione mihi reſeruata,
m tũc enim poſſet declarare^m poſt multa tempora,ar.l.termina-
to.C.de fruc.⁊ lit.expẽ.⁊ qđ tangitur per gl.in l.iure labeo.§.ſed
ſi pure,j.fa.ercif. Hoc enim ſentit Rof.in pal.tit. Dicetis vos,
iſti fructus regulariter cõſiſtunt in pondere,numero,vel men-
ſura,quare nunquã deuenitur ad eſtimationem, cum in genere
ſuo recipiunt functionẽ.l.ij.j.ſi cer.pet. Reſpon. iſti fructus de
bent,vt ſpecies,quare merito ipſis perẽptis,ſicut qualibet alie
n ſpecie perempta,deuenitur ad eſtimationem,^n nec de euictione
* cauetur.*

ADDITIONES.

☞ ¶ Ubi autem. Pro concordia aduerte ꝙ Bart.allegatur con
trarius per Iaſo.in §.omniũ.Inſtit.de actio.nã in l.j.C.de exe-
cut.rei iudic. voluit ꝙ libellus non ꝓcedat , in quo ſolũ petitur
reũ cogi ⁊ cõpelli ad dandũ,nõ apponendo verbum,condẽnari,
nam ſi apponeret̃ illud verbũ cõdẽnari, licet prepoſtere, non vi
tiaretur libellus. Contrariũ tamen aſſignatur per eũdẽ Iaſon.
⁊ dixit ꝙ cõtrariũ ſenſit idem Bart.i hac l.⁊ ex diuerſo.§.j. Tu
dic ꝙ nõ meretur allegari cõtrarius,⁊ ſi bene conſideret̃ Bart.
idem dixit in hoc §.j.quod in d.l.j.quia in hoc §.voluit ꝙ appo-
ni debeat verbũ condemnari, dũ dicit in illis verbis peto rem
declarari ad me pertinere, nã illa declaratio nihil aliud eſt quã
cõdemnatio,vt ſenſit text.in hoc §. in illa implicatiua, etiã ſi ⁊c.
⁊ ſic ſaltem per equipollens condemnat,nã eo ipſo quod decla-
rat rem ad me pertinere,videtur te condemnare,vt eã mihi re
ſtituas. Uel etiam poteſt intelligi Bar.prout etiã poteſt intel
ligi text.ibi,ſcʒ ꝙ facta illa declaratione nõ tñ negatur quin etiã
cõdẽnauerit, ⁊ ſic petitũ fuerit cõdemnari,⁊ hoc apertius ſen-
ſit poſt,dũ ſubijcit,nõ tñ ꝓpter hoc dico ⁊c. arg.l.j.in pñc.eod.
tit.vel melius plen⁹ ſoluẽdo,in d.l.j.Bart.ponit regulã i omni
iudicio,et ſic in vniuerſo,hic autem ponit fallẽtiã in illo caſu in
rei vendicatione.⁊ ratio fallẽtie eſt ꝓpter naturã ipſius actio
nis,quia eo ipſo ꝙ iudex declarat rem meã eſſe,per conſequens
declarat illã tuã non eſſe, nam eodem tempore penes duos eſſe
non poteſt.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.j.commod. ita
Bart.in l. Pomponius.§.ſed ⁊ is.ſ.de procurat.
a P.PAV.P. ¶ Ubi autẽ. Quomodo cõdemnatoria,vel abſoluto-
ria lata ſup re,ꝑiudicat quo ad fruct⁹,vide Soci. late i l.ſi quis
cũ totũ.§.j.⁊ ij.de excep.rei iu. Solet aũt allegari iſte tex.ad h̃,
ꝙ dato vno icõueniẽti,ſequũt̃ multa,melior tex.eſt i aut.vt iu-
dic.ſine quo.ſuffr.ad fi.pñc.vẽ.cogitatio igit̃. Clau.de Seyſſel.
b ALEX. Quod libell⁹. Qualiter formetur libell⁹ in rei vẽdica-
tione,vide eundẽ i l.naturaliter.§.nihil cõmune.j.de acqui.poſ.
⁊ idem in ſententia. nõ tantũ in reali,ſed etiã in perſonali. l.qd
tamen,§.j.cum alijs ibi alleg.per Bar.ſ.de arbi.no.Bar.in l.cũ
quis,C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ i l.actor.C.de reb.cre. Et de libello
in rei vẽdicatione vltra no. Inſt.de act.§.j.vide per Ant.⁊ Io.
in c.j.de lib obl.⁊ Bal.i l.domũ.C.eo. Dicũt tñ doc.in dictis lo
cis,qđ ſufficit dicere, Peto talem rem per rei vendicationem.
* CLAV. ¶ Condemnari. Uide Pau.de Caſt.in l.j.vbi in rẽ act.
c P.PAV.P. ¶ Ad reſtitutionẽ. Uide qđ talis libell⁹ ſuſtinet̃ per
Fely.i c.iter dilectos,extra de fide iſtr. Pau.de Ca.cõſi.cclxiij.
Si tamẽ qs petat reſtitutionẽ poſſeſſiõis,videtur intẽtare poſ
ſeſſoriũ. Si aũt reſtitutionẽ rei petit,videtur petitorium intẽ-
tare,vide Alexã.conſi.clxxxv.vol.v.et conſi.xcij. Deci. cõſi.lxij.
d ¶ Pronuntiet. Uide Fely.in c.ij.de lib.obla.
e P.PAV.P ¶ Circa fruct⁹. Circa iſtud,ꝙ fruct⁹ peti poſſint,vide
Fely.i c.iter dilectos,de fide iſtr. Itẽ an fruct⁹,vel alia acceſſo
ria peti poſſint cum re principali, ⁊ quõ,vide Iaſ.in l. edita.C.
de edẽdo. Itẽ quomodo fructus peti poſſint, ⁊ fieri in eis cõdẽ
natio,ſine alia ſpecificatiõe,vide Alex.in l.ſi marito.in §.fi.ſ.ſo-
luto matri.vide Are.in l.cũ ſeruũ.§.j.de leg.i.v.de late Fely.in
conſi.ij de libel.obla. Barb.cõſil.lxxij,vol.iiij. Alex.cõſi.ccxxij.
* CLAV. ¶ Petuntur. Sed cõmunis opinio eſt in cõtrarium,vt
refert Alex.conſi ix.in fi.volu.ij.
f ALEX. ¶ Una cũ re. An valeat libellus,peto rẽ cũ fructib⁹, vi
de.Cy.in l.cũ propria.C.ſi quis alteri vel ſibi.⁊ Ang.⁊ alios in
l ſi fili⁹.§.j.de ver.ob. Et adđ ꝙ notab dicit Inn.i c.cũ ad ſedẽ.
de reſti.ſpol.vbi dixit libellũ ꝓcedere, Peto caſtrũ cũ pertinẽ
tijs,vide tamẽ Bar.i l.j.ſ.de edẽ Et ꝙ no.Bar.i rub.ſol.matr.
in fi.⁊ quod no.Bal.in l domum.C.eod.⁊ vide Bar.in d.l.fundi.
g POM ¶ Et per hoc.vide Alex.conſi.cxix.ij.volu.
h P.PAV.P. ¶ Sed q̃ro ꝙ nõ requirat ſpecificare,tenet Alex. cõ
ſi.ccxxij.q dicit iſtam eſſe communẽ opi.vide.ſ in alia apoſtil.
i ALEX. ¶ Formari libell⁹. An exprimẽda ſit qualitas fructuũ
i libello. Adđ Bal.⁊ Ang.i l.ſi marito §.fi.ſol.ma. vbi etiã tan
git,an fruct⁹ ſint neceſſario petẽdi,alias ꝑiudicẽt nõ peteti. De
quib⁹ vide per Cy.C.eo.in l.certũ,ad fi.⁊ Cy.in l.cũ propria.C.ſi
qs alter.vel ſibi.⁊ ibi Bal.⁊ qđ no.Bar.l.j.ſ.de edẽ.⁊ hic. De
quo late per Io.in l.ſi fili⁹.§.j.de verb obli. vbi refert Bar. in
hac materia variaſſe,per Inn.in c.grauis,de reſti. ſpol. ⁊ in c.
tanta.de exceſ.prel. Itẽ an iudex teneatur exprimere in ſenten-
tia quãtitatẽ,vide per Inn.i c.inter dilectos,extra de don. per
Bal.in l.iij.C.de fruc.⁊ lit.expẽſ.poſt Gul de cu. Adde tamen
tex.no.in l.in ſumma.§.qui ſortis. de re iud.⁊ qđ not doc.i l.ait
pretor.§.j.eo.ti.vbi ſentẽtia lata ſuper vſuris, ⁊ acceſſorijs debet
eſſe certa. Unde ſecundum Ang.in d §.qui ſortis,non tenet ſen

tentia, códemno te ad reſtituédum rez cũ fructibus, q dicit ita fuiſſe iudicatũ ipſo aduocáte. Sed tu hoc limita, niſi eſſemus i iudicio vniuerſali, per id qð no. Bar. in rub. ſol. mat. ⁊ qð habet in l. edita. de edé. Ité niſi iudex referat ſe ad petitioné certá. d. §. qui ſortis. Item niſi condénetur ad fructus debitoris, ⁊ i certa parte actorũ probatoriorũ cõſtaret certi. d. l. ait pretor. §. j. ⁊ ibi no. Item limita in fructibus preteritis, ſecus in futuris, ſm Bal. in l. j. C. ſi ſecundo nup. mul. ⁊ ibi vide per eundé alle. Inn. in c. iter dilectos. vide vltra predicta per Ang. hic. Et de iſto libello, ⁊ an iudex poſſit condénare in fructibus nó petitis, vide Bal. in l. properandum. §. fin auté alterutra. C. de iud. ⁊ in l. j. C. de fruc. ⁊ lit. expenſ. Et an pendente iudicio ſortis, poſſint peti fruct⁹ ⁊ alia acceſſoria, vide Ang. in repe. l. j. C. de iud. ⁊ qð not. Mod. inſti. de act. §. preiudiciales. Et de hac materia in l. ſi homo. ⁊ l. in ſumma. §. qui ſortis. de re iudi. ⁊ Inno. in c. ſecũdo, de lib. obla. ⁊ p doc. ⁊ dicit Bal. i d. l. edita, qð valet libellus, Peto fundum cũ fructibus. Sed quid ſi non peto fructus an veniát acceſſoria cum re, vide Bar. i l. ij. C. de pet. her. Et ibi circa predicta, vide Bar. ⁊ Bal. i l. fundũ. ʃ. de excep. ⁊ hic adde Bal. no. in l. ſi. C. de anna. exce. vide que ſcripſi poſt Imo. in d. l. i ſumma, §. j. ⁊ facit quod no. Bal. in l. iij. de fruc. ⁊ lit. expen. Adde, an fructus ſint ſpecificandi in libello. Alex. conſi. xc. in ſi. ij lib.

k ALEX. ❡ Eſtimationé. Valet libell⁹, peto fruct⁹, ſi extát, ⁊ ſi nó extát, peto eſtimationé, við gl. ⁊ ibi p Bal. Bar. ⁊ Ang. i l. diuortio. §. ob donatiões ʃ. ſol. mat. ⁊ ibi Io. dixit, qð eſt verũ i pſonalib⁹, ſed i realib⁹ tenet, ſi nó extát, ⁊ erat male fidei poſſeſſor qð poſſint vendicari, ac ſi extarét, við Bar. i l. eũ q. ʃ. de his q. vt idig. ⁊ qð no. Bar. cũ his, q ibi dixi in l. ſeruũ. §. ſi. de vb. oblig.

l P. PAV. P. ❡ Túc deberet. Við Bar. i l. eũ q. ʃ. de his q. vt idig.

m ALEX. ❡ Poſſet declarare. Et no. qð ſi iudex dicit, códeno vt reſtituas ré, itelligit etiá códénat⁹ i fruc. q veniũt de iure propter verbũ, reſtituas, ſecundũ Bal. in rub. C. de fruc. ⁊ lit. expé.

n ALEX. ❡ Ad eſtimationé. Adde Bar. in l. diuortio. §. ob donationes. ʃ. ſoluto matrimonio.

* CLAV. ❡ Cauetur. Vide Paul. de Ca. in l. j. C. vbi in rem actio.

§. **Petitor.** Ei qui ſolum litis eſtimationé cũ poſſet reſtituere rem de euictione cauere nó tenetur. h. d. ❡ Querit gl. licet non teneaf cauere, an de euictione teneaf. Tenet qð ſic, ar. l. ij. ʃ. p emp. ⁊ rerũ amot. l. ſi ppter res. Idé videtur tenere Dy. in c. pro poſſeſſore, extra de reg. iur. li. vj. Contrarium tenet Iac. But. qð plene ſcripſi in l. iij. ver. tertio quero, an teneaf. ʃ. pro emp. Sl. habemus contrariá huic, infra ex quibus cau. in poſ. ea. l. fin.

LEX XXXVII.

1 ☞ Interrogationes, que fiunt an quis poſſideat, debent fieri ante litem conteſta. poſſunt etiam fieri poſt.

2 Interrogatus de re continente delictum ſuum, non tenetur reſpondere.

3 Poſſidere quem deſiiſſe dolo qualiter probetur.

Qui petitorio. Ante li. conte. debet interrogari reus, vtrum poſſideat, vel dolo deſierit poſſidere. h. d. ❡ † Quero qũ

1 a debent fieri iſte interrogationes? [a] Dicunt quidam poſt litem conteſtatá, per iſtuz tex. Alij dicũt, qð ante lit. cõte. vt infra de interrog. act. l. qui ſeruum. §. in iure. hoc tz gl. Sed de vno dubitatur, vtrum iſte interrogationes debeát fieri ante libellũ datũ, vel poſt. Azo in ſumma de peti. here. videf tenere q poſt lit. conteſt. Gl. tangit: ⁊ ibi dicá infra de interrog. act. l. j. in prin. Dicunt tamen gl. ſi ante lit. cõte. fuerit iſta interrogatio omiſſa, pt fieri poſt litem conte. vt hic in gl. [b] ❡ † Vltimo no. [c] qð vbi quis interrogatur de re, que, delictum ſuũ cõtinet, teneſ reſpondere, vt hic, dixi in l. qui iuraſſe. §. ſi pater. ʃ. de iureiur. Sed † qualiter probabitur q dolo deſierit poſſidere? Certe eo ipſo, [d] qð poſt libellum datũ nó poſſidet, vel poſt quam dixerim me daturũ libellum, ipſe alienauit, vt no. in ſimili in l. Fulcinius. §. ij. ʃ. ex qui. cau. in poſ. ea. Dy. tangit in c. pro poſſeſſore. circa prin. extra de reg. iur. lib. vj.

ADDITIONES.

a ALEX. ❡ Interrogationes. De forma interrogatorij, ⁊ qd ſi omittatur, vide Bar. in l. ſi a te. §. j. de excep. rei iudi.

b ALEX. ❡ Vt hic in gl. No. hanc gl. quá no. alle. Bar. i l. j. ʃ. de interrog. act. ⁊ vide gl. ⁊ Bal. in l. cogi. C. de peti. here.

c AND. BARB. ❡ Vltimo no. Adde Bald. in l. quoties. C. de rei vendi.

d ALEX. ❡ Certe eo ipſo. Quomodo pbef qué dolo deſiiſſe, adde Bar. in l. nó ſolũ. §. mora. de ope. no. nunc. Et de iſto q deſijt dolo poſſidere, vide que dixi poſt Bar. in l. ſi inaute. n. §. ij. ð. eo.

§ **Qui in rem.** Si res perijt culpa poſſeſſoris, eius nomine códénatur. h. d. Vide no. in l. Fulcinius. §. quid ſit latitare. quib. ex cau. in poſ. eatur.

LEX XXXVIII.

Iulianus. Qui ab initio fuit bone fidei, ex poſtfacto malefidei fiat, qð edificauit poteſt tollere, non autez expenſas poteſt p doli exceptionem retinere. hoc dicit.

LEX XXXIX.

1 ☞ Legis, in fundo, intellectus.

2 Expenſarum deductio vt fiat, duo debent concurrere.

3 Maleficijs quando ſit indulgendum.

4 Expenſarum duplex diuiſio.

5 Expenſe facte gratia querendorum fructuum, deducunf ab poſſeſſore: non tamen indiſtincte.

6 Poſſeſſor omnis deducit expenſas neceſſarias factas in re. 8.

7 Expenſas vtiles in re factas quando poſſeſſor bone fidei deducat in petitione hereditatis, ⁊ quid in rei vendicatione.

9 Poſſeſſor, qui percipit fructus, quos tenebatur reſtituere, expenſas non deducit, ſed cum fructibus compenſat.

10 Poſſeſſor bonefidei expenſas voluntarias an deducat, vel cum fructibus compenſet.

11 Male fidei poſſeſſor, quomodo, ⁊ quas expenſas deducit.

12 Poſſeſſor qui a principio fuit bone fidei, ⁊ poſtea male fidei, quomodo, ⁊ quas expenſas deducit; et quid ex contrario. 13.

14 Poſſeſſor male fidei non reſpectu veri domini, ſed alterius, quem dominum putabat, dicitur bone fidei.

15 Expenſas factas ab aliquo in re aliena animo repetendi, illas repetit actione neg. geſto.

16 Retentionis rei, vel deductionis expenſarum exceptio, ante ſententiam, ⁊ poſt ſententiam opponi poteſt.

Exceptio, que non impugnat ſententiam, poteſt poſt ſententiaz opponi.

17 Iudex quomodo format ſententiam, qñ de expenſis diſcutif ante ſententiam.

18 Dominus qñ excuſetur a reſtitutione expenſarũ in re factarũ.

a * **In fundo.** [a] * Lex iſta diuidif. Primo ponit dictum in genere. Scðo ponit vnum caſum, in quo equitas ſuggerit deductioné expenſarum. Tertio ponit alium caſum, in quo equitas ſuggerit expéſas nó deduci. Quarto ponit aliũ caſum, in quo equitas ſuggerit expenſas deduci. Secunda ibi, finge. Tertia ibi, finge. Quarta, ibi finge. Et breuiter hoc itendit, Poſſeſſor recuperat expéſas a domino, ſi dominus erat factur⁹, vel ré diſtractur⁹, nó aliter, ſi hac re eſſet cariturus. h. d. Opp. dicitur hic, cõſeuiſti, ⁊ ſic videtur loqui de expéſis factis circa fructus, ſed in illis abſqz diſtinctione poſſeſſor habet deductioné, vt l. fundus. ʃ. fa. ercіſ. Sol. ſi habes, cõſeuiſti, id eſt, ſeminaſti, dicendũ eſt, quod inferior nó porrigif ad alium caſum. Si habes conſeuiſti, id eſt, plantaſti, tunc dicit gl. quod inferior diſtinctio locum habet. Sed hoc eſt contra caſum l. ſi fundi. ʃ. eo. Et

1 ideo † dicendum, quod diſtinc. iſtius l. non refertur ad plátata, ſeu ſeminata, ſed ſolum ad edificata. ❡ Secundo opp. qr hic, q petitor cogitur reſtituere ſumptus, vſquequo poſſeſſor factus eſt locupletior, ſi expenſe ſunt plures, ſed ſi fundus eſt pcioſior

b in plus, quá ſunt expenſe, illud non reſtituitur, [b] ⁊ ſic admittitur ad id petendũ, cuius contrariũ non eſſet poſtulaturus, contra. l. pe. C. de ſo. gl. non ſoluit. Dic qñ que contrariorũ eſt eadé ratio, tunc pcedit hec lex. Hec ſol. in ſimili ponitur per Dy. i c. qui ſentit. extra de reg. iur. lib. vj. ⁊ in l. ſecundum naturam. ʃ.

2 de reg. iur. Et qð hic ſit diuerſa rõ, apparet: qr ad hoc † vt expenſarum deductio fiat, deberent cócurrere duo. ſ. qð poſſeſſor expenderit, etiam quod domini conditio efficiatur melior, que rõ hʒ locum quando expenſa excedit meliorationem, ſecus quando melioratio excedit expéſas. Opp. dicitur hic, † qð malitijs

3 non eſt indulgendum: ⁊ appellat malitiam, quando quis petit quod alteri nocet. ⁊ ſibi non prodeſt. Contra ʃ. de iur. do. l. cum in fundo. §. ipſius autem. ⁊ l. ſi. §. ſi. ʃ. que in frau. cre. Sl. non ſoluit. Dic, quod in qualibet earũ leguz peténti prodeſt in aliquo. Nam in l. cum in fundo. prodeſt ei, quia alteri parat cõmodum, ſic habet debitor beneficiuz illi⁹ obligati ad antidora. l. ſi ſtipulatione. §. conſuluit. ð. de pet. her. licet nó proderit pro defenſione alteri. Hic vero nemini pderat, ſʒ in l. ſi. que in frau. cre. etiá ſibi proderat, qui ſequebaf vindictá fraudis ſibi facte, ea rõne, quilibet iniuriat⁹ petit vindiciá ſue iniurie, hic vero nulla erat iniuria, ſed in d. l. agebaf obligatione ex contractu, vel ex delicto: hic vero loquif in his, que iudicis officio expediuntur, qð officiuz ceſſat equitate ceſſante. l. qð ſi Ephesi. ʃ. de eo qð cer. lo.

c ❡ Venio ad gl. mag. ⁊ intro materiá expéſarũ, [c] p cuius de-

d claratione dicif gl. † quod prima diuiſio expenſarum eſt, qr expéſe aut ſunt neceſſarie, aut vtiles, aut voluntarie. Qð dic per

4 exépla. ʃ. de vb. fig. l impéſe. ⁊ ʃ. de impé. l. i. ij. ⁊ iij. ⁊ l. impenſe, et de pet. her. l. vtiles. Secunda diuiſio eſt, qr impéſe aut ſunt cauſa, que

rendorū fructuū, aut ad perpetuā rei vtilitatē. l. ſi a patre vel a
domino. in fi. ſ. de peti. her. ⁊ d. l. j. de impen. ⁊ l. impēſe. Aut fiūt
in faciendo de nouo, aut reficiēdo. l. iij. §. pe. j. de iti. actuque pri.
item eſt ſciendum, quod poſſeſſorum quidam ſunt bone fidei,
omni tempore, quidā male fidei omni tēpore, quidam ab initio
bone fidei, ⁊ ex poſt facto male fidei, quidā ab initio male fidei,
e ſed ex poſt facto bone fidei. His premiſſis[e], in quolibet iſtorum
poſſeſſorum eſt videndū an expenſas factas poſſet cōſequi, que
dantur remedia, circa quod gl. ponit vnā diſtinc. ⁊ plenioē, in-
ſti. de re. di. §. ex diuerſo. Primo ergo circa expenſas videamꝰ
5 materiam impenſarum† gratia querēdorum fructuū. In iſtis
dicit gl. quod non eſt dubium, quod omnis poſſeſſor deducit. l.
fundus qui. j. fa. erciſ. l. fructꝰ. j. ſol. ma. ⁊ d. l. ſi a patre. in fi. ſ. de
pet. her. In hoc ēt eſt differētia, qꝛ bone fidei poſſeſſor deducit,
ſiue fructꝰ ſint recollecti, ſiue nō, ſed male fidei poſſeſſor ita de-
mum ſi ſint recollecti. d. l. ſi a patre. in fi. cū l. ſeq. que diſtinctio lꝫ
procedat in petitiōe hereditatis, forte nō procederet in rei vē-
dicatione: qꝛ poſſeſſor non deducit, ſi fructus non extant, per ea
que j. dicam. ¶ Uenio ad expenſas, que fiūt ad perpetuam rei
vtilitatem. Glo. hic intrat hoc modo, aut loquimur de expenſis
factis in faciendo, aut reficiēdo, que diſtinctio mihi non placet.
Nam iura, que videntur facere iſtam diſtin. referunt ſe ad id, qđ
communiter accidit. Nam expenſe in faciendo de nouo non ſunt
neceſſarie regulariter, ſed qꝛ poteſt eſſe, quod etiam expēſe in fa
ciendo de nouo ſint neceſſarie, vt l. j. j. de impen. ideo omiſſa illa
diſtin. aſſumo primo, quod impenſe, aut ſunt vtiles, aut volupta
6 rie, aut neceſſarie. ¶ † Quero primo de bone fidei poſſeſſore, cir
ca quez dico, ꝙ bone fidei poſſeſſor indiſtincte deducit expēſas
neceſſarias. §. ex diuerſo. Inſt. de re. di. ⁊ l. adeo. j. de acq. re. do.
l. j. ⁊ l. qđ dicit. j. de impen. qꝛ apparet, qꝛ etiaꝫ male fidei poſſeſ-
ſor has expenſas deducit. l. domū. C. e. ⁊ l. plane. ſ. de pet. her. ēt
ſi ſit perempta res, in qua impendit, deducit bone fidei poſſeſſor.
l. plane. ⁊ l. preced. ſ. de pet. her. qđ in rei vēdicatione non repe-
f ritur, ꝙ ſibi ſuccuratur alio modo[f], quam per retentionez rei.
Et ex hoc apparet, ꝙ diſt. huius l. non habet locū in expēſis ne
ceſſariis, ⁊ hoc ſentit ibi gl. iſtiꝰ l. Ratio differētie inter petitio-
nem hereditatis, ⁊ rei vēdicationem, eſt, que colligitur ex l. offi
7 cium. ſ. e. Si vero loquimur† de expenſis vtilibus, tunc eſt ad-
uertendū, qꝛ quādoqꝫ per iſtas expēſas adiicitur rei aliqd per
applumbationem, hoc eſt, ſeparatā materiam, vt ſi in fundo do-
mus edificatur, ⁊ ſimilia, quo caſu loquit hec lex. Ex qua diſtin-
guetur. Aut dominus illas impenſas erat facturus, ⁊ admittit
deductio, quatenus res ex his eſt facta ptioſior, vt hic in ij. rñ.
Aut nō erat facturus, tūc aut erat vēditurus dictā rē, ⁊ idē, vt
hic in fine legis. Aut nō erat facturus, nec vēditurus, tunc aut
dñs erat diues, q poterat dictas expēſas reddere ſine eius gra
ui detrimēto. Et idē, vt hic a ꝯrio ſenſu, in ꝓ. finge pauperē, a ꝯ-
rio ſenſu. Ita ſentit gl. hic ſup verbo, plus pretio. i fi. ⁊ ſ. e. l. ſin
autē. §. in repetita. in glo. ſup verbo, edificiū. Si vero erat pau
perior, tūc nō cogit iſtas impenſas reddere, ſꝫ poſſeſſori permit
tit auferre cū determinatiōe hic poſita. Puto tñ ꝙ ēt hoc caſu,
ſi dño fuiſſet denūtiatū ſm formā l. aut ſi. ſ. eo. ꝙ cogit reſtitue-
8 re expēſas. † Itē in oibus predictis caſibus, in qbꝰ dixi poſſeſ-
ſorē bone fidei impēſas deducere, itellige ſiue res extat, ſiue nō,
in petitiōe hereditatis. l. plane. in fi. ſ. de pet. her. ſꝫ in rei vēdi-
g catiōe, ita demū ſi res extat[g]: qꝛ poſſeſſori ſolū retētio cōcedit,
vt dixi, ⁊ probat p caſum in l. vtiqꝫ. ſ. eo. vbi re perēpta ex parte
poſ. eſt neceſſaria ſnīa ppter ſtipulationē de euictione. Si enī re
perēpta poſſet cōſeq expēſas, nō eēt neceſſaria ſnīa ppter impē
ſas. Quādoqꝫ per tales impenſas adiicit rei aliqd p ferruminatio
nē, hoc eſt, p eandē materiā. Exēplū, pone ꝙ tu plantaſti arborē
in terra, q cum radices egerit, vnitur terre per eandē materiā,
ſcꝫ, p humorē terre. Itē ſi i fundo poſſeſſor poſuit fimū, vel ſimi
lia, ex qbus impinguat terra, in quibus caſibus nō habet locum
di. iſtius l. qꝛ nullo caſu permittitur deductio. l. ſi fundi poſ. j. e.
⁊ ibi no. Sed eſt adhibēda diſt. quā poſuit in ſeruo, quē quis do
cuit artificiū, quod ſeparari nō pōt. ſ. eo. l. ſin autem §. ſed ſi pue
rum. Sicut aūt per artificiū nobilitat intellectꝰ, ita hic ea, que
veniūt in ferruminatiōe, nobilitant, ⁊ iō tales impēſas poſſeſſor
nō deducit, niſi ipe eſſet rē diſtracturꝰ, vel ſi petitor eſſet diues.
9 d. l. ſi ſin aūt. §. fi. cū l. ſeq. † Ubi aūt dixi expēſas nō deduci, intel
ligas niſi poſ. pceperit fructꝰ, ad quos reſtituēdos tenet, tūc enī
10 expēſas cōpenſat cū fructibꝰ. l. ceterū. ſ. eo. † Sequitur videre
de expēſis voluptariis. Dicit gl. ꝙ de impēſis voluptariis ſolū
pmittit deductio, ſeu abraſio, ⁊ ſic vr velle gl. ꝙ in eis nō hꝫ locū
h diſtictio iſtiꝰ l. pōt tñ cōpēſari cū fructibꝰ[h], vt j. e. l. ſumptꝰ. Ita
dt gl. Certe imo vr, ꝙ hec lex loquat de impēſis voluptariis, vt
ibi put dt, picturas, ⁊c, nā certū eſt picturas eē ipēſas volupta
rias. Breuiter ſi qdē erat als facturꝰ, vel erat diſtracturꝰ, tunc
impēſe voluptarie dicunt expēſe vtiles, ⁊ hꝫ locū diſtinctio hu-
ius l. Si vero nō erat als facturus, vel diſtracturus, tūc rema-
nēt voluptarie, ⁊ ſola abraſio permittit, ⁊ gl. diceret verū. Pro
bat j. de impēſis. l. p voluptariis. cū l. qđ ſi hrs. ⁊ l. voluptarie.
Nec ob. qđ dt, picturas, ⁊c. qꝛ illud adduxit exemplū, ⁊ nō vt ve
lit denotare ꝙ in expenſis voluptariis diſtinguat ſit diues, vel
11 pauper. † Uenio ad male fidei poſ.[i] ⁊ in hoc dt gloſ. ꝙ expenſas
i factas in faciēdo vr donare. §. ex diuerſo. Inſt. de rer. diuiſ. Tu
dicas aut male fidei poſ. impēdit neceſſario ſiue in faciēdo, ſiue
in reficiēdo, ⁊ deducit expēſas. l. domū. C. e. ⁊ l. plane. ſ. de pet.
he. Rō, qꝛ ſibi imputaret, ſi hoc non faceret, facit qđ no. in l. hrs
furioſi. ſ. de pet. her. Si vero facit impēſas vtiles, ⁊ tūc dicunt
Ultramōta. aut erat male fidei poſſeſ. qui tñ habebat cauſam a
domino, vt cōductor, inquilinus, ⁊ ſimiles, ⁊ ei permittit dedu-
ctio expenſarū. Nam colonus ſeu inquilinus nō dicitur poſ. qꝛ
nullo modo poſſidet, ſed detinet, ⁊ eius detētio nō eſt iniuſta, qꝛ
habebat domini volūtatem. Unde ſi impendit, merito pōt de-
ducere. Tex. eſt j. eo. l. habitator. ⁊ ideo puto aliter diſtinguen-
dum eſſe. Aut male fidei poſ. facit impenſas incipiendo aliquid
edificare de nouo, ⁊ tunc videtur donare, vt inſti. de rerū diui. §.
ex diuerſo. ⁊ ideo ſi eſſet perſona que donare nō poſſet aliquo im
pedimento, tūc poſſet repetere, vt no. j. de do. inter vir. ⁊ vxo. l.
ſi vxor filio. in fi. de doli excep. l. cum vir. Si vero non inchoauit
edificium de nouo, ſed antiquū ampliauit, vel pro camera diui-
ſit, tunc permittitur ſibi deductio. C. eo. l. domū. que non pōt in
telligi in colono, vel inquilino, vt dicunt Ultramon. qꝛ tota illa
lex loquitur in predone, vt ibi patet. Ratio differentie inter in-
choantem de nouo ⁊ reficientē antiqua, habetur in l. ſiue heredi
taria. C. de neg. geſt. Predictas autem impenſas nullo caſu de-
ducit male fidei poſſeſſor, re perēpta. d. l. plane. ſ. de pet. here. ⁊
eo caſu quo deducit dicunt gl. quod hoc facit officio iudicis nō
ope exceptiōis, vt hic notatur, ⁊ probatur in d. l. plane. Tu aūt
aliter dic, vt ibi dixi. Si vero facit expenſas voluptarias, male
fidei poſſeſ. tunc gl. hic dicit, quod non recuperat, nec aufert qđ
poſuit. In cōtrariū videtur facere tex. in l. vtiles. ſ. de pet. her.
Gl. in §. ex diuerſo. inſti. de rer. diui. dicit quod aliud in petitio
ne hereditatis, aliud in rei vendicatione. Poteſt eſſe ratio, quia
magis fauetur domino qui euincit ratiōe dominij quam heredi
qui euincit ratione tituli. l. officium. ſ. eod. Et ſi eſſet alia ratio
hic, eſſet hec, quod ſi res euinceretur in publiciana, eſſet idē, qđ
12 in rei vēdicatione, quod tñ relinquo ſub dubio. † Ueniamꝰ ad
tertium. ſ. eū qui a principio fuit bone fidei, ſed ex poſt facto ma
le fidei. In quo dico de impenſis factis tēpore quo durabat bo
ne fidei, idem quod dixi ſ. de bone fidei poſſeſſo. ⁊ de impēſis fa
ctis tempore quo erat male fidei in his caſibus, in quibus ſi eēt
bone fidei, poſſet expēſas deducere, iſto caſu deducet, prout di-
citur ſ. l. proxi. ⁊ ſic eligitur quedam media via, ſcꝫ qđ non videt
13 donare, nec poſſit in totū deducere. ¶ † Quero quid ergo de eo
qui ab initio fuit male fidei, poſtea incipit eſſe bone fidei, cogita
bitis. Ad iſtam q. facit l. ij. poſt prin. j. quis or. in bono. poſ. ſer.
14 ¶ † Quero qđ ſi non eſſet male fidei reſpectu veri domini, ſed
reſpectu alterius quez dominum putabat? videt quod habeat
tanquam bone fidei, arg. eorum que habuiſtis ſ. eo. l. item ſi ver
beratum. ſecundum vnam lec. queſtionem vero habuiſtis. j. com
15 muni diui. l. in hoc iudicium. † Predicta vera quando impenſe
fiunt a poſ. tanquā in re ſua, ſecus ſi alius impenderet tanquam
in re aliena animo repetēdi, tunc enim haberet locum actio neg.
geſt. vt per totū ti. ſ. de neg. ge. vel alia l. ſi ſeruos. j. de pig. act.
⁊ ibi no. ⁊ hec nō eſt noſtra materia. Et ſic vides quod expēſe re
petuntur quādoqꝫ per exceptionē, quandoqꝫ per actionē, quā-
doqꝫ per officium iudicis. Uidimus theoricam, vidēda eſt pra
ctica predictarū legum, ⁊ ſi quidē expenſe repetunt per actionē,
practica eſt clara, nō eſt noſtra materia. Si vo repetunt p exce
ptionē, vel officio iudicis, tunc que ſit differentia in modo pro-
16 ponendi iſta duo, dixi in l. plane. ſ. de pet. her. † Uideamus ergo
k quando debeat opponi[k] iſta exceptio, ſiue iudicis officium? Et
videtur quod debeat opponi ante ſentētiam, ⁊ ante eſtimatio-
nem, vt hic in fi. ibi, eo deducto, qꝛ vt vides condēnatio fit dedu
ctis expēſis, ergo ante eſtimationem. De expenſis in cōtrariū
videtur, qꝛ etiam poſt ſententiā poteſt opponi exceptio que nō
impugnat ſententiam. l. ſi fideiuſſores. j. de fideiuſ. ⁊ l. ex diuerſo.
in fi. j. ſol. mat. ⁊ l. Neſennius. §. fi. j. de re iudi. no. per doc. in l. j.
C. de iur. ⁊ fac. ign. ideo puto vtrunqꝫ pcedere. ſ. quod poſſit op
poni ante ſententiā, ⁊ poſt ſententiam. Nam ille qui dicit ſe reti
nere propter impenſas, non dicit ſententiam male latā, imo be-
ne, ſed ſe habere rationem propter impenſas factas, ſupra eo. l.
17 non ſolum. quod ibi vobis dixi. † Secūdo autem caſu quādo de
expenſis ante ſententiam diſcutitur, iudex formabit ſententiam
altero de duobus modis, vt colligit ex iſto tex. ⁊ gl. ponit in pn.
18 gl. magne, teneas quam vis. † Ultimo ſcias quod ad hoc vt do-
minus excuſetur a reſtitutione impenſarum, non ſufficit ipſum

eſſe pauperem, imo requiritur ipſum eſſe pauperiorez, ita quod
quaſi omnia cogeretur vendere, vt hic in verſi. finge pauperem.
In quo aduertas, vt ſcias facere poſitiones, ⁊ articulos.

ADDITIONES.

a ALE. ¶ In fundo. Et hãc l. vide no. in no. q. quã poſuit in l. ſi qs
domũ. §. hic ſubiungi põt. infra loca. vide que notat Bar. in l. ſi
ſine herede. §. interpoſite. de admi. tu. De materia per Pau. de
lea. in c. ſine litibus. de dol. ⁊ cõtu. CLAV. ¶ Et materiã huius
legis vide per Fely. in c. cum cauſa. de ſent. ⁊ re iudic.
P. PAV. P. ¶ Circa iſtam materiam rei vendicatio, vide in repet.
huius rubꝛ. per Mar. laud. circa medium. vel poſt. ⁊ circa iſtaz
materiam melioꝛamentoꝛum, vide aliqua in repeti. in verb. me-
lioꝛamenta. Et circa iſtam materiam melioꝛamentoꝛum, que ve
niant reficienda, ⁊ quid de ſublocatione, ⁊ quibuſdaz aliĳs, vide
pulchꝛum cõſi. Pau. de ca. conſi. cccxxvj. per tot. ⁊ ibi etiã an, ⁊
qñ nõ ſunt liquida, poſſit amoueri a poſſeſſione, antequam liqui
dent. Itẽ quãdo quis eſſet in mala fide, vel errat in iure, emẽdo
rem, puta eccleſie, ꝙ nõ ſint ſibi ſoluenda melioꝛamẽta, vide Fe
ly. in c. cũ cauſa. de re iudi. ⁊ in c. de quarta, de pꝛeſcr. ad quẽ ad
de Bal. in trac. de dote, in vĳ. parte in j. ſpeciali, in xĳ. limi. illius
pꝛime ſpecialitatis. dũ loquitur in emente rez dotalẽ, ꝙ nõ cõſe
quitur melioꝛamenta. Uide etiã in repet. in ver. melioꝛamẽta.
Bal. in materia melioꝛamentoꝛũ, in cõſi. c. inci. Columbinus, in
j. parte, ⁊ clĳ. ⁊ cliĳ. Item ꝙ nõ tam attendatur quãtum expende
tur, quã quãtuz res efficitur vtilioꝛ, vide Abb. in c. j. in ĳ. no. de in
inte. reſti. Pau. in d. conſi. cccxxvj. nunquid aũt fructus cõpen-
ſentur cũ melioꝛamentis vide in l. ſumptus, que ibi habes ĩ. eo.
Item quõ intelligitur illud de ruderibus, ꝙ hic dr ꝙ dñs poſſit
ſoluere tantũ, quãtuz ex ruderib⁹ percipi poſſit, vide Paul. in
d. cõſi. cir. fi. qꝛ iſte tex. intelligitur in nõ habente cauſam a dño.
b ALEX. ¶ Non reſtituitur. vide Bar. in l. inter ſtipulantem. §. ſa
cram, de ver. obl.
c P. PAV. P. ¶ Materiã expẽſarũ. Adde, ꝙ ſi aliqs facit expẽſas,
vel melioꝛamẽta, dz iudex facere ꝙ ei reficiantur, ⁊ vbi nõ eẽt pba
tus valoꝛ, ⁊ qͣlitas melioꝛamẽtoꝛũ qͣtũ valeãt, deberet iudex
ex offõ ſuo ſe infoꝛmare, eſtimare, vel dare retẽtionẽ ſibi p melio
ramẽtis, quouſqꝫ ſint eſtimata, vide Cõ. conſi. cĳ. in vĳ. dub. ⁊ po
ſtea i executiõib⁹ an ſumme debeãt liqdari, ⁊ eſtimari, vide etiã
Bal. in iiĳ. no. hic. Itẽ in materia adde Io. de ana. cõſi. xxxĳ. ꝙ ſi
qs facit expẽſas, p recuperãdo caſtro, vel re alteri⁹, nõ cogitur re
ſtituere, niſi pri⁹ ei ſoluatur, ſequitur Iaſ. in l. diuoꝛtio. §. interdũ, in
pꝛin. ĩ. ſo. ma. itẽ circa illud cõſi. Pau. de ca. cccxxvj. de q̃ ſ. an ⁊
qñ nõ ſunt liqda, poſſit expelli anteꝗ ſoluantur melioꝛamẽta, vi-
de Barb. cõſi. xxxvj. in ĳ. part. vbi tz ꝙ ſufficeret oblatio cũ fide
iuſſoꝛe, ſi nõ ſunt liqda, ſaluo niſi in initro, vel ſnĩa dictũ eſſet, vt
pꝛius ſolui deberẽt melioꝛamẽta, vt dicit Pau. de ca. in d. cõſi.
põdera in ſim. li Pet. de anch. conſi. xxxiĳ. poſt pꝛinci. Itẽ adde
quod iſta retẽtio que fit ꝓpter expenſas neceſſarias, vel vtiles,
factas in re aliena trãſit etiã in ſingularẽ ſucceſſoꝛẽ, vide Alex.
in l. hoc iudiciũ. §. j. ĩ. cõmuni diui. Are. in l. ſi qs rem, de acquir.
poſ. ad fi. ſed cõtra illud qð ſ. dictũ eſt, ꝙ qñ eſt dictio pꝛius, nõ
ſufficiat verbalis oblatio cum fideiuſſoꝛe, tenet Pau. de ca. in l.
ſancimus. in verſi. niſi pꝛius. C. de iud. Itẽ ꝙ iſtud ius retinẽdi
rem pꝛo expenſis, ſit mera facultas nõ habens annexum ius pi
gnoꝛis, vide Are. in l. ſi quis rem. ad fin. de acquirenda poſſeſſi.
d ALEX ¶ Pꝛo cui⁹. An aũt bone fidei, vel male fidei, cõputet ex
pẽſas factas cã cuſtodie cu fructib⁹, vel repetat. Bar. ĩ hac ma
teria fuit ſibi cõtrarius, ideo vide q̃ ibi dixi poſt Bar. in l. cũ q̃
reret. §. pꝛedĳs, de le. iĳ. ⁊ vnũ not. in hac materia, ꝙ ſi poſſeſſoꝛ
cõueniatur ab agente, a quo cauſam habuit, ⁊ ſit bone fidei, expẽ
ſas repetit. Si vero cõueniatur ab agente, a quo cauſam nõ ha-
buit, expenſas deducit de fructibus, nõ autem poſſet petere, ca
ſus eſt in l. domin⁹. §. in cõducto. ĩ. loc. no. in l. emptoꝛ. ⁊ in l. ſum
ptus, ⁊ qð ibi Bar. ĩ. e. De qua materia adde que no. in l. diuoꝛ
tio. §. impendia. ſol. mat. de materia vide no. per Bal. in l. ſi quis
ſciens, C. eod. in l. ſi pater. C. de vſufr. ⁊ in l. ĳ. C. eo. p Cy. ⁊ Sal.
in l. domum. C. eo. Et an expenſe facte in vna re, deducantur ex
fructibus alterius rei, vide in l. diuoꝛtio. §. fin. ſolut. matr. per
docto. Adde vt per Bal. conſi. ccliĳ. lib. tertio.
e POMA. ¶ His pꝛemiſſis. Uide aliquid per Fely. c. cum cauſa.
de re iudicata.
f P. PAV. P. ¶ Alio modo. Uide ad hoc per Iaſo. in l. ſi in area.
ĩ. de condictio. indebi.
g ALEX. ¶ Si tres extat. Et ideo fructibus nõ natis, vel nõ ex-
tãtibus nõ poterit fieri deductio impenſarũ, ⁊ fructuum. ita tz
Pau. de ca. in l. fruct⁹. ſol. ma. ⁊ no. Bar. ſ. ⁊ iſtis adde q̃ haben
tur i l. ſi in area. §. j. de cõd. inde. Et no. ꝙ colonus, expulſus pp
penſionem nõ ſolutam, repetit pꝛetium operarum, ⁊ impenſas,
vide no. Bar. in l. edem. C. loc. ⁊ vide ꝙ no Bal. in l. ſi pater. in fi.
C. de vſufr. Item qualiter fiet eſtimatio impẽſe neceſſarie, vel
vtilis, ⁊ ꝙ tempus conſideretur vide in l. domos, ⁊ ꝙ ibi ſcrip
poſt Imo. de leg. j.
h ALEX. ¶ Cõpenſari cũ fructib⁹. Fruct⁹ cõpenſantur cum ſumpti
bus, adde l. inſulam. §. fructus. ſol. ma. Et illud eſt verũ quãdo
ſunt percepti a bone fidei poſſeſſoꝛe ex re ſimpꝉr alienata. Sz
ſi res eſſet ꝓpꝛie reſtitut. oni ſubiecta, tunc nõ cõputantur fru
ctus cum ſumptibus, per gl. quam Bal. reputat ſin. que no. in l.
emptoꝛ. ĩ. eo. Ita dicit no. Bal. in d. §. fructus, ꝙ tamẽ intellige
vt ibi per Io. ⁊ illam etiam alle. Bal. pꝛo ſin. in l. domos. de le. j.
⁊ adde no. in l. ſi §. ſed quia. C. cõmunia de leg. ⁊ vide q̃ ꝙ no. Bal.
in l. ſi pater. C. de vſufru.
i ALEX. ¶ Poſſeſſoꝛem. Adde ꝙ fur non repetit ſumptus
per l. j. ⁊ ibi. Bal. C. de infan. expoſi.
k ALEX. ¶ Debeat oppo. Sed ꝙ nõ poſſit opponi exceptio
poſt ſnĩam, facit qð no. Bal. in l. peremptoꝛias. C. ſen. re. nõ
in ver. de exceptiõe legis extenuatiõis ſoꝛtis. Sz hic vide
in tit. de exe. ſent. §. poſtremo. ver. quid ſi bona fide, vbi nõ
ſe firmare, ſed bene ſe firmat in ti. de exce. § dicto. verſi. ſed
edificaui, vbi idem tenet, ⁊ vide Bar. in l. Paul⁹. ĩ. de doli
¶ Adde an exceptio expenſarũ pꝛo melioꝛamentis poſſit
poni poſt ſententiam. Pau. de ca. conſi. cccxxxiĳ. ⁊ xvĳ.

§. Redemptores Qui edificat in alieno, ex
ſa cõditionis transfert do
nium edificĳ in dominũ ſoli. h. d. ¶ Opp. ꝙ ex cauſa locatio
non ſolet transferri dominium l. non ſolet, ĩ. loc. Sol. glo. ꝙ hoc
eſt regulare. Tu dic ꝙ hic non tranſit dominiũ ex contractu lo
cationis, ſed quia edificium cedit ſolo.

§. Iulianus Creditoꝛ, q habet ius pignoꝛis, quo
excluditur, ius vendendi non habet.

LEX XLII.

SI quis hac lege. Exiſtẽte cõditio
pacti addictiõis
diẽ, emptoꝛ ipſo iure deſinit eſſe dominus, ⁊ ideo nõ
poterit vendicare. h. d. ¶ Quero que differentia eſt
inter pꝛimum caſum, ⁊ ſecundum? Glõ. dicit ꝙ pꝛim⁹ loquitur
de re mobili, ſecũd⁹ de re immobili. Uel potes dicere ꝙ pꝛimũ
pactũ non fuit addictionis in diem. Nõ enim fuerunt vſi verbis
directis, ſi res ſit inepta, ſed verbis obliqs, ſcilicet ſi ab emptio
ne recedatur. Secũdum vero pactum fuit addictionis in diem
directo. l. j. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. No. in l. j. ĩ. de do. Sed di-
ces tu ſecundũ hũc in pꝛimo caſu dominiũ nõ tranſit, ergo em-
ptoꝛ poteſt vti actione in rem. Sol. dic ꝙ nõ poteſt vti ꝫ ipſuz
venditoꝛem vel habentem cauſam ab eo.

§. Si ſeruus. Qui emit ab eo qui habet poteſtatẽ
a domino, habet actionem in rem.

LEX XLIII.

SI in rem. Si heres nõ poſſidet, abſoluitur
te conteſta. cuz defuncto, alias nõ.
Item ex culpa defuncti condemnabitur. hoc dicit.

LEX XLIIII.

a QUe religioſis. a Lapides ſepulchꝛo
ſunt religioſi, ⁊ iõ ſunt
exempti, ⁊ nõ poterunt vẽdicari, ⁊ ideo actione in
ctuz domino ſuccurritur, ſicut ſi religioſi non eſſent.
hoc dicit. Not. iſtud pꝛincipium quod ſepe allegatur.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Que religioſis. Uide Barb. conſi. xix.

LEX XLVI.

1 ☞ Poſſeſſoꝛ bone fidei qualiter poſſit dolum committere.

SI homo. Bone fidei poſſeſſoꝛ ante litem
te. tenetur de dolo, male fidei, de cul
pa, bone fidei poſt lit. conteſt. tenetur etiam de cul
h. d. ¶ Opp. de pꝛin. ad fin. nam in pꝛincipio
poſt conuentionẽ reſtituitur, ⁊ ſic poſt lit. conte. l. ampliu
ra. ha. ergo finis contradicit pꝛincipio. Hui⁹ timoꝛe
pꝛincipium poſt conuentionem, ſcilicet ſimplicem. ¶
⁊ iſtud eſt foꝛte cõtrariũ, hic dicitur ꝙ bone fidei poſſeſſoꝛ
a de dolo, cõtra bone fidei poſſeſſoꝛ non poteſt cõmittere dolum
ſi quid poſſeſſoꝛ. §. pen. ſ. de pet. her. Sol. dicit gl.
de eo qui habuit bonã fidem ab initio, ſz poſtea incepit
1 le fidei, vnde Ia. but. dicebat † ꝙ bone fidei poſſeſ. non poteſt
mittere dolum reſpectu dominĳ, qꝛ reputat ſe dominum
ſpectu rei, nam ⁊ dominus põt interficere ſeruum. l. ĳ. ſ. de
qui ſunt ſui, vel alie. iur. Dic ꝙ non poteſt etiam cõmittere do
reſpectu eius cui debet rem reſtituere, licet nõ credat eũ do
nium, arg. l. etiam. §. licet. ĩ. ſolu. mat. Et ita debet intelligi
poſt controuerſiam motam petitoꝛ eũ dominũ nõ crederet
in odium eius poteſt vulnerare ſeruũ, dicendo, tu nunquam
teris obtinere, ideo occido eũ. ¶ Opp. ꝙ de hac culpa, vel

non debeat caueri, ſed fiat condemnatio incontinẽti officio iudicis.l.non ſolum.ſ.eo. Iſtud eſt forte contrariũ. Prima gl.hic poſita,dicit,ꝙ l.nõ ſolum,loquitur de culpa,vel dolo preterito, de ea vero que poſt conuentionẽ cõmittitur,preſtatur cautio, non autẽ fit condẽnatio. Alia gl.que eſt ſup ver.de culpa,ſoluit melius,hic loquit̃ qñ de dolo,vel culpa nõ cõſtabat,ibi quãdo conſtabat,⁊ hec vera. Quero iſtud quod adijcitur poſt li.cõte. qđ tempus reſpicit? Reſpõdeo tempus doli,vel culpe cõmiſſe. non tempus quo interponitur cautio,vel reſtitutio rei.volo dicere,poſito ꝙ dic reſtitutionis poſt litem conteſtatã debeat preſtari cautio,tamen eam preſtabit de eo qđ preceſſit litis cõteſtationẽ de ſolo dolo,vel de eo quod ſequutũ eſt de dolo,vel culpa.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Committere. Uide quod no.Barto.in l.ſi ſeruum.in prin.de verb.ob.

LEX XLVII.

a **Jus rei.** In ſoluẽtẽ litis eſtimationẽ trãſit dominium[a] rei preſentis,vel poſtea ad preſentiam venientis.h.d.¶ Opp.ꝙ non trãſeat dominium,ſed cõpetat Publiciana,vt infra tit.j.l.ſed ſi res.§.j.vbi videt̃ qđ cõpetat Publiciana. Solu.hic loquitur qñ recipiens erat dominus,ibi nõ.¶ Oppo.qđ hec nõ fuit bona ratio:nam ex tranſactione rei,que apud tranſigẽtem remanet,nõ tranſit dominiũ.l.ſi pro fundo.C.de tranſac. Sol.hic intellige trãſegiſſe improprie,id eſt a lite receſſiſſe,propri⁹ tamẽ exponit̃ in lege litis,infra pro emp. Uel potes dicere qđ ex cauſa tranſactionis transfertur dominium rei que apud trãſigentem remanet,ſi hoc eſſet actum qđ omne ius actoris transferat in poſſeſſorem,⁊ poſſeſſor illo pacto eſſet contentus,vt hic eſt caſus. Hoc dixi in l.j.⁊ iij.j.pro empt.⁊ d.l.ſi pro fundo.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Tranſit dñiũ. Adde ꝙ ſi ſoluẽs litis eſtimationẽ non poſſidebat,etiam ſi ſibi ſit facta ceſſio,nõ efficitur dominus,gl. eſt in l.plane.j.fa.erci. Dy.in c.pro poſſeſſore.in vij.q.⁊ Ang.in l.in depoſiti.j.de re iudicata.

LEX XLVIII.

a **Hec ſi res.** [a]Fuit ſummata cũ priu.legis precedent.¶ Opp.qđ rei preſentia non requiritur.l.certi cõdictio.in fi.j.ſi cer.pet. Sol. preſens,id'eſt apud poſſeſſorẽ,vel plenius,vt dixi in
b contrario.¶ Opp.j.eo.l.nec quaſi. Sol.dicit glo.[b]nota rẽ eſſe apud poſſeſſorem ſcientem.¶ Oppo.de l.ei qui.§.j.j.de furtis. Sol.ibi intellige de eo ad quẽ peruenit poſſeſſio ſui delicto. hic ſecus.¶ Itẽ opp.de l.⁊ ex diuerſo.§.j.ſ.e. Sol.non debet ei cauere de euictione,vt in contrario,ſed hic de alia cautione loquitur. Uel dic,ibi loquitur in eo,q dolo deſijt poſſidere,hic ſec⁹, ſed erat contumax in reſtituendo,prout hic dicit glo.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Hec ſi res. Uide ad hanc l.que dixi poſt Imo.in l.predia.de acqui.poſ.⁊ que no.Bar.in l.cum ſolus.de vſuc.
b ¶ Sol.dicit glo. Per Imo.plene in l.fi.§.fi.j.pro empt.

LEX XLIX.

a **Sumptus.** [a]Bone fidei poſſeſſor doli exc.ex
b penſas recuperat,niſi cõputentur cũ fructibus.h.d.¶ Not.hic caſum[b] in quo bone fidei poſ.fructus ante lit.cõte.non lucrat̃,licet conſumat quia compenſat cum fruc.¶ Ita no.gl.in l.in fundo.ſ.eod.

ADDITIONES.

a P.PAV.P.¶ Sumptus. Iſtam l.ꝙ fructus cõpenſentur cũ fructibus ⁊ expenſis,limita vt procedat qñ quis percipit fructus ex aliqua re tãquam aliena,ſecus ſi ex re ſua,licet talis res eſſet ſubiecta reſtitutioni,vide Cre.ſing.xvij.vide Fely.in c.cauſam. extra de re iud. Itẽ quo expẽſe cõpenſentur cũ fructibus vide aliqua per Soc.in l.quibus diebus.§.ſ.de condi.⁊ de.qui loqtur in alia materia. Et vide Are.i l.ſi ſeruus.in prin.de v.obl.⁊ ad primũ dictũ de quo ſupra.¶ Uide Cre.ſin.cv. Imo.cõſi.cxij.
b ALEX.¶ Caſuz. Uide quod ibi dixi,⁊ in l.in fundo.ſ.eo.

LEX L.

a **Solum.** Hec lex eſt breuis,⁊ ponit duo,ex qb⁹ cõſiſtit dom⁹[a], ſcilicet ex ſolo ⁊ ſuperficie.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Conſiſtit dom⁹. Quid ſit domus ⁊ quid veniat appellatione ediũ,vide Bar.in l.j § deinde ait.j.de cloac. Sed nũqd caupona dicat̃ dom⁹,vide Bal.in c.j.§.ſi duo fratres.de fra.de no.benefi.inueſt. Adde ꝙ veniant appellatione domus,ediũ,taberne,hoſpitia,apothece? Pau.de ca.cõſi.xliij.⁊ an veniat hortus,cenaculum,ſtabulum. Alex.cõſi.ccxx.li.ij.⁊ cõſi.cxxvi.li.iij.

§.Meum. Opp.de l.mortuo,in prin.j.de leg.ij. Solu. ibi de eo qđ debebatur actione perſonali,vt ibi no.dixi in l.ſi ſeruus.§.boue.j.de condi.fur.

LEX LI.

1 ☞ Dominiũ ex titulo ſingulari ſine poſſeſſione nõ transfertur.
2 Clauſule ex quibus transfertur dominiuz ex titulo ſingulari,⁊ ſic quis habet rei vendicationem.

Si ager. Ex ſolo ti.abſq̃ traditiõe non q̃ritur dñiũ,nec ius vẽdicãdi.h.d.¶ Not.ꝙ
1 +ex ti.ſin.ſolo nõ trãſfert̃ dñiũ abſq̃ poſſeſſiõe.ſec⁹,ſi ex titulo vniuerſali.¶ Opp.C.d.ſac.ſan ecc.l.ſi. Sol. ſpẽale eſt,ibi in caſib⁹ illis.¶ Op.de l.j.⁊ ij.de publicia. Sol.ſpẽale eſt ibi in vltima volũtate,vt in legatariũ tranſeat dñiũ recta via l.a titio.j.de fur.¶ Opp.de l.ſi qs hac lege.ſ.eo. Sol.ſpẽale
a eſt in pacto[a] legis cõmiſſorie,⁊ addictiõis in diẽ,vt ibi dixi,⁊ ple
2 nius j.de do.l.j.+ Hodie tñ quaſi in quolibet inſtrũ apponit̃ ꝙ cõſtituit de ſuo noĩe poſſidere,⁊ hoc mõ poſſeſſionẽ hʒ.l.qdã.j. e.⁊ l.qđ meo.j.de acq.poſ. Itẽ i inſtrũis apponit̃ q̃dã clauſula,ꝙ vẽditor oẽ ius,omnẽq̃ actionẽ,qđ,vel quã hẽret in d.re,trãſferit in emptorẽ,⁊ facit emptorẽ procuratorem in rem ſuaz,⁊ concedit ei poſſe agere rei vẽdicatione ſibi conceſſa,licet non haberet dominium.l.ſi culpa.j.eo.⁊ no.per Dy.in c.pro poſſeſſore.extra de reg.iur.lib.vj.in vlt.q.⁊ per glo.⁊ doc.C.de her.vendi.l.ſi.

ADDITIO.

a ALEX.¶ In pacto. Alios caſus in qb⁹ trãſfert̃ dñiũ ſine traditiõe,vide gl.⁊ Bar.i l.traditio.C.de pac.i l.ſi.C.de ſac.ſan.ecc.

LEX LII.

Si in rez actũ. Si iudiciũ reale trãſfert̃ in hẽdẽ poſt li.cõte.venit dolus,⁊ culpa defuncti,⁊ hẽdis,ſʒ ante li.cõte.de dolo defuncti nõ tenetur,niſi quatenus eſt factus locupletior.h.d. De hoc plene vidiſtis,ſ.eod.l.ſi in rem.⁊ ibi glo.

LEX LIIII.

Si poſtea quam fundi. In his que continentur fundo meo vna elemẽtatiõe,ſeparatio nõ cõtingit.h.d. Idem in omnibus coniunctis p ferruminationẽ. De hoc dixi plene in l.ſi fundo.ſ.eo.tit. Dic,vt ibi dixi.

LEX LV.

1 ☞ Conſenſus ſolus non ſufficit ad amiſſionem dominij.

Inter officium. Sentẽtia lata in reali ꝯ clientulũ,nõ facit p̃iudiciũ ꝯ aduocatũ,ad quẽ res i veritate ꝑtinet.h.d. Op.de l.ſi.in fi.ſ.de inoff.teſt. So.dr gl ꝙ hic logt̃ qñ aduocat⁹ ignorabat ad ſe ꝑtinere,ſec⁹,ſi ſciebat,vt dixi. Doctores nõ aduertũt iſtud,ſʒ dicũt aliter:nã ſol⁹ ꝯſenſus põt approbare teſtm̃,+ſʒ ſolus cõſenſus nõ ſufficit ad amiſſionẽ dñij,vt j. de acq.poſ.l.ſi qs vi §.differentia. Ita dicebat Ja.Bu.¶ Querit gl.qđ ſi fuit aduocatus ex parte rei dicit gl.idem multo magis,⁊ dic,vt in ea.¶ Querit vtrũ p ſñiaʒ latã in tali reali,domi
a niũ mutet̃.[a] Gl.hic dicit ꝙ nõ,cõtra l.Jul.de condi.indeb. De hoc dic,vt per gl.⁊ doc.in l.Pompo.§.ſi iuſſu.j.de acqui.poſſeſ.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Dñiũ mutet̃. Per gl.⁊ Bar.in l.põponius.§.ſi iuſſu. de acq.poſ.⁊ doc.adde ad ea q.ſ.Bar.dicit,qđ dñium ſolo conſenſu non perdit̃. Et vide Bal.in l.generaliter.C.de nõ nu.pec.⁊ in l.j.q.v.C.qñ lic.ab empt.diſce. Spec.in tit.de teſt.§.ij.v.quid ergo.⁊ ti.de procu.§.j.in prin. Jo.de Imo.in c.ſi cautio.de fide inſtru.⁊ Alex.in l.ſi rem aliquam.j.de acqui.poſ.⁊ Frã.de are. in conſi.xiij.⁊ vide Inn.⁊ ibi Bal.in c.querelam.de elec.

LEX LVI.

Si poſſeſſor. Heredes poſſeſſoris ante li.cõteſt.conueniunt̃ hac actione,ſm qđ poſſident̃,nõ pro portione hereditaria. hoc dicit.de hoc plene in l.ij.in fi.j.de pret.ſtip.

LEX LVII.

Vendicatio. Uniuerſitas corporum,⁊ iu-
a rium non vendicat̃.h.d.[a] Uides ergo differentiã inter vniuerſitatẽ corporum tantum,vt gregis,⁊ iſta põt vẽdicari.⁊ vniuerſitatẽ corporũ ⁊ iuriũ,vt peculiũ. De qua dic,vt in gl.⁊ l.qđ dicit̃.de impen.⁊ iſta nõ põt vendicari rei vendicatione,ſed debent vendicari quelibet alia corpora ſingula,vt hic,⁊ l.peculio.j.de pec.le. Alia tamen actione poſſunt peti,vt petitione heredi.vel actione ex teſtamento.⁊ ſimilibus.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Nõ vẽdicat̃. Et ſic habes ꝙ rei vendicatio non dat̃ ad

incorporalia, qđ limita, niſi incorporalia veniāt acceſſione ad rez corporalem, per id qđ habet in l. j. §. j. ⁊ §. ſi fundus. de vi, ⁊ vi ar.
a vbi licet interdictū vnde vi, nō detur ad mobilia principaliter, tamen datur in cōſequētiā, qñ accedūt rei corporali, ⁊ ita tenet Jmo. per ibi no. in c. examinata. de iud. per Jnn. in c. cū venerabilis. de reli. do. facit qñ dicatur pcedere libellus, peto caſtrum cū iuribus ⁊ pertinentijs, adde que no. Bar. in l. ſi prius. in ver. opp. de ope. no. nun. per Ang. in repe. l. ſi qs vi. §. differentia. de acqui. poſ. Et an rei vēdicatio detur pro iuriſdictione, vide Bald. in l. j. j. ſi cer. pe. ¶ Adde Alex. in conſi. clxxxiij. lib. ij.

LEX LVIII.

a b **Is a quo.** [a]Si domo vēdicāt eādē rē ab eodē poſſeſſore, pmo vincēti tradit, ꝑſtita cautiōe. h. d. ¶ Quero, qđ [b]ſi reſtituiſſet cautione nō exacta? Gl. dt qđ a ſcđo liberat. Qđ reprobāt doc. nā cum poſſit exigere cautionē, ⁊ nō exigit eſt in dolo, vt j. ad l. Fal. l. dolo. ideo cōdēnat tanꝗ dolo deſierit poſſidere, tanquam j. l. proxi. Dixi plene in l. pe. ſ. de pet. here.

ADDITIONES.

a ¶ Is a quo. Jſtā regulā limita nō pcedere in matrimonio, ſm. Ro. ſin. xliiij. plures alias limitatiōes vide per Fely. in ca. cum ſuper. extra de re iud. vide eundē in c. veniēs. extra de teſti. ⁊ ibi in d. c. ſuper. Fel. ponit etiā d. limit. de matrimonio, ſed nō alle. Ro. vbi ſ. ALEX. ¶ Vide l. iſtam declaratā p Jnn. in c. veniēs. elij. de teſti. ⁊ Bar. in l. a diuo pio. §. ſi ſup. de re iud. ⁊ Jmo. in l. a ſnia. j. de app. ⁊ dicit Jnn. in c. veniēs, qđ qñ vn⁹ petitor infringit cōpetitorē obijciēdo ſe ſibi, p neutrū, pōt ferri ſnia ꝯ poſſeſſorē, niſi iure vtriuſqꝫ diſcuſſo, ſecus ſi inter ſe nihil litigarent, ſed ſolum cōtra tertiū poſſeſſorē vt hic, ſm Bal. qui ita tenet in c. j. §. ſi duo, de pa. ten. ⁊ ibi ſubdit Bal. ꝙ vn⁹ ex cōpetitoribus, pōt infringere cōpetitorē ſuū ex delicto in ſe cōmiſſo, ⁊ vincet cōtra tertiū cōuentū, cōtra quē pbauit per illū text. Jtez cōpetitor puniet de culpa, ex quo ſuccubuit in cauſa. ⁊ mirū eſt ſm eū, facit d. l. ſi is a quo, ⁊ qđ no. Jnn. in d. c. veniens. ⁊ ſol. ma. l. titia. ⁊ ad treb. l. hēs cū debuerat. Jtē limita, vt per gl. in ſi. ⁊ que habentur in c. cum ſuper, de re iud. ⁊ Jmo. in l. a ſentētia. de appe. POMA. ¶ Vide cautelā quā ex iſta l. colligit Ang. in, ru. de peti. her. Et ad huius legis intellectum vide Fel. latiſſime in c. cū ſuper controuerſia de ſen. ⁊ re iudic.

b ¶ Quero quid. Vide Fely. in cap. veniens. verſi. tertio cōcludo, de teſti.

LEX LIX.

A quo ſeru⁹. Si ſuper eadem re eſt duplex iudicium, ſcz petitoriū ⁊ noxale, ſi primo vincitur in petitorio res tradit preſtita cautiōe, ſi primo in noxali tradetur ſimpliciter. h. d. ¶ Quero vtrū ille qui agit noxali debeat cauere de defendendo poſſeſſorē? Gl. dicit qđ ſic. Jac. de Rau. cōtra, qꝛ hoc nō dicit tex. qđ videtur veri⁹, qꝛ ille qui dat pro noxa, debet facere perfecte accipiētis. l. ſi hominē. j. eo. ⁊ l. ſi hominē. j. de ſol. Preterea ſi poſſeſſor potuiſſet ab eo exigere cautionē, ⁊ nō exegiſſet, nō abſolueret, qꝛ dolo deſiiſſet poſſidere, vt dixi ſ. l. pxi. ⁊ ſ. de pet. hered. l. pe. cuius contrariū hic dicit, vide ſ. ſi ex noxali. l. j.

LEX LX.

Habitator. Qui habitat in domo aliena domini volūtate, qđ ibi edificat, domini nō facit, ⁊ ideo poterit vendicare. h. d. Pone caſum in ſcholari qui domū conduxit, fecit feneſtras ad ſtudiū, vel pannū ceratū ad feneſtras, ⁊ certe domui nō affigit, queritur nūquid videatur donare in male fidei poſſeſſore? Dicitur ꝙ non, dixi de hoc in l. in fundo. ſ. eo.

LEX LXII.

Mutius. Quod adijcitur rei, cauſa refectiōis, ipſi rei cedit, ſi qd de nouo affigitur, ad dominum iure pertinet.

LEX LXIII.

a **Si nauis.** [a]Acceſſiones ciuiles in hanc actionem veniunt, ſicut naturales. h. d. vide que dixi in l. ⁊ ex diuerſo. ſ. eo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si nauis. Vide in l. ⁊ ex diuerſo. in prin. ſ. e.

a **§. Generaliter.** [a]Fructus percipiendi intelligūtur, qui a petitore percipi potuerunt. hoc dicit. dixi ſ. eo. l. fructus.

ADDITIO.

a ¶ Generaliter. Ad hūc §. vide tu Bal. in l. j. C. de ſi. inſtru. li. x.

LEX LXIIII.

1 ☞ Libellus, in vtili rei vendicatione que datur ceſſionario.
2 Actionem vtilem quis poteſt īntētare contra eum a quo ipſam habuit.

Si culpa. Ei qui culpa deſijt poſſidere, ⁊ propterea litis eſtimationez ſoluit, ſ[...]
a cedende actiones, ⁊ cōpetunt [a]vtiles ſine ceſſione contra extraneū, etiā ⁊ cōtra dñm, cui litis eſtimatio[...] ſoluit. h. d. Jac. bu. repetit iſtā l. vbi ipſe aſſumit oīa dicta D[...] in c. pro poſſeſſore. extra de re. iur. li. vj. ⁊ reprobat eū i multis, ⁊ dicit lōge melius quā ipſe. Ego iſtā materiā totā poſui in [...]bus gl. vbi gl. tāgit in l. j. j. pro emp. ⁊ l. iij. C. e. tit. ⁊ l. in depoſiti. j. de re iud. tetigi in l. ſi fullo. j. de cōd. ſine cau. Unde pmō examinabo tantū que pertinēt ad tex. ⁊ gl. ¶ Opp. de l. in depoſiti. j. de re iu. So. ibi loquit in ꝯctu bone fidei. Dicit glo. vbi e[...] exuberātior bona fides. Aliter dixit gl. in l. is qui dolo. j. e. ⁊ [...] videbitis, ⁊ ibi dixi in d. l. in depoſiti. ¶ Ueнio ad ſcđam par[...] ⁊ quero qđ auxiliū eſt illud qđ dat pretor. Dicūt qdā, vt [...] qđ dat vtilē actionem. Nam ius actoris emiſſe videt dādo l[...] eſtimationē. ſ. l. eius rei, ⁊ j. de her. vē. l. ſi. ⁊ iſtam tenet gl. ⁊ doc. quā no. vt ſcias modū formandi libellū. Aduerte, lꝫ h[...] vtilē actionē, vt hic dr, nō tū habet dñium rei donec poſſeſ[...]
b nāſciſcat. [b]l. eius rei. ſ. eo. ⁊ ideo in libello [c] debet ſic dici, [...]
c qđ † talis res pertinet ad titiū iure dñij, vel quaſi. Jtē ꝙ [...]
1 cti Titij ego emi, ſeu actionē mihi ceſſit. quare peto per vos nūtiari, ⁊ declarari dictā rem pertinere ad me, ⁊ dictū titiū, [...]ctum poſſeſſorē cogi, ⁊ cōpelli ad dictā rem reſtituendā ex vigore dicti iuris empti, ſeu ceſſi. Et ita ſemel diſtinxi vnū libellū [...] dicebat ꝙ res ptinebat ad ceſſionariū iure dñij, vel quaſi, qđ [...] abſurdū, vt hic, ⁊ qđ ita, vt dixi, debeat formari libellus, probat hic, ⁊ no. in d. c. pro poſſeſſore, per Dy. alij, vt Rog. dicūt qđ hoc auxiliū eſt actio ex empto, per quā petit ſibi cedi iura. qđ nō placet: qꝛ actio ex empto eſt iuris ciuilis, hic dicit de auxilio qđ da-
& tur a pretore. Alij dicūt ꝙ eſt Publiciana, ſed nō placet, qꝛ publiciana nō dat ei qui nunꝗ habuit poſſeſſionē. Tene ergo p[...]
2 mā. Ex qua no. † ꝙ vtilē actionē quam habeo a te, potero intētare cōtra te, non aūt poſſem intētare directā mihi ceſſam. Nam oportet directā intētari, pcuratorio noīe cedētis. l. plane. j. fam. ercis. ſꝫ qđ pcuratorio nomine agā ꝯ teipſum, continet quādam repugnantiam, quaſi tu ipſe ageres cōtra teipſum, ⁊ ideo vtilis debet intētari. vt hic. De hoc eſt caſus in l. j. in ſi. cum l. ſeq. j. de ope. no. nū. ⁊ ibi dixi. ¶ Quero dicit hic nec facile, vtrū aliquo caſu non audiatur dominus? Gl. dicit ꝙ ſic, ſcilicet quādo ille, qui ſoluiſſet litis eſtimationem fuiſſet in dolo.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Et competunt. Et quando vtilis ⁊ directa intentātur a diuerſis, que obtineat, vide Bal. in c. ij. §. ſi. de le. Corr. ⁊ Bal. in l. procurator. ſ. de procur.

b ALEX. ¶ Poſſeſſionē nāciſcat. Forma libelli in ceſſionario [...] ille cui eſt ꝯceſſa rei vēdicatio, poſſit dicere ſe habere vtilem [...] in libello, vide Bal. in l. per diuerſas, in xj. q. C. man. ⁊ hic [...] ꝙ no. Bal. in l. eū qui. §. ꝑtor. de publiciana. alā eſt §. ſꝫ ⁊ ſi res [...] in l. j. in verſi. octauo quero. C. de act. ⁊ ob. ⁊ Bar. in d. l. ſin. ſ. de her. vel act. ven. ⁊ Ang. in l. j. j. pro emp. ⁊ ibi Jmo.

c ALEX. ¶ In libello. Vide Bal. in l. ex legato. in iiij. q. C. de le[...]

LEX LXV.

Cum. In rem agitur. Ea que ſunt in vſu, non habent in fructib⁹. h. d. ¶ Quero primo que ſunt iſte res? Dicūt quidā ꝙ que vſu ꝯſumunt, q[...] reprobat. Alij dicūt ꝙ intelligit de his q̄ qs haberet eo ipſo ꝙ eſſet vſuarius, non fructuarius. Alij ponūt exemplum in vaſis ⁊ ſimilibus, in qb⁹ vſus eſt in fructu, ⁊ nullus alius fructus percipit. Et iſta vltima duo placēt mihi, ⁊ ſecūdū p[...] exponetur, eorum quoqꝫ id eſt earum rerum. ¶ Sed op. q[...] lec. ſibi contradicat: nam primo dicit vſū, non fructū. Secundo dicit reſtitui fructus. Reſpondeo primo aſſumitur fructus prout eſt ſpecies ſeparata a commoditate vſus. Secundo accipitur fructus generaliter pro qualibet vtilitate, ⁊ ſecūdū [...] hec lex hoc intēdit, ꝙ quandoque poſſeſſor vtilitates [...] ex re, licet illa vtilitas fuit in ſolo vſu, de hoc debet [...]tio. Et hoc procedit ſine dubio in male fidei poſſeſſore [...] ne fidei poſſeſſore non procederet ante lit. conteſtat[...] opi. glo. poſitam ſ. eo. l. ⁊ ex diuerſo. in princ. que d[...] tenetur, etiaꝫ ſi factus eſt locupletior. Sed tenēdo o[...] ibi dixi, pcederet lex iſta in bone fidei poſſeſſore, qui [...] eſſet aliquid de ſuo impēſurus, vt ſ. de pet. her. l. ſed ⁊ ſi lege [...] quod autem.

LEX LXVI.

1 ☞ Fructus pcepti a bone fidei poſſeſſore computant in vſuris[...]
2 Fructus percepti compenſantur cum pretio.
3 Fructus perceptos pendente conditione quis non reſtitu[...]

Emptor. Poſſeſſori debet reſtitui pretium a domino, qđ eſt in eius vtilitatem verſum cum vſuris, habita tamē fructuum compenſatione [...]

a ℭ Oppo.ꝙ ab eo[a] emit, a creditoꝛe non pōt euinci, qꝛ creditoꝛ
non poteſt transferre dominium. l. non eſt nouum. ĩ. de acqui. re.
do. ⁊ de diſt. pig. per totū. Sol. gl. intelligit hic in creditoꝛe, qui
non habebat ius alienandi, vel vendendi. Vel dic quod alius
b vendebat. ℭ Opp. ꝙ pretiū nō debet recuperare, [b] vt C. de rei
vendi. l. mater. ⁊ l. inciuilem. C. de furt. Sol. ibi, pꝛetium nō erat
conuerſum in vtilitatem domini, hic ſic. Et de hoc plene dicas
vt no. doc. de quadr. pꝛeſcr. l. ij. ⁊ l. j. C. de pꝛeſcri. triginta anno.
c Venio ad ſecundam[c] partem, ex qua not. ꝙ fructus percepti a
1 bonefidei poſſeſſoꝛe, computantur in vſuris, ⁊ ſic nō lucrat̃ fru-
2 ctus indiſtincte, vt ſupꝛa eo. l. ſumptus. ℭ Itē no.* fructus cō
d penſari cū pꝛetio. ℭ Querit gl.[d] de vna q. ſatis no.* an fruct⁹
3 perceptos pendente conditione reſtituat? Gl. ꝙ nō, qꝛ intereſt
domini. Vide gl. ⁊ nota eam.

ADDITIONES.

a ALEX. ℭ Opp. qđ ab eo. Et ad hic no. facit qđ habetur in l. co-
lonus. de vi, ⁊ viar.
b ALEX. ℭ Recuperare. Adde no. p gl. ⁊ doc. i l. ij. C. de vxo. mili.
c ALEX. ℭ Venio ad ij. vide que dixi poſt Bar. in l. in fundo. ſ. e.
d ALEX. ℭ Querit gl. vide que dixi poſt Bar. in l. in fundo. ⁊ hāc
gl. hic pꝛo fin. alle. Bal. ⁊ Imo. in l. ſi domus. de le. j. ⁊ in l. in inſu
lam. §. j. ſolu. mat. ⁊ Sal. in l. domum. C. eo.

1 ☞ Legate rei dominium per quandam conſequentiam ex volū
tate pꝛeſumpta defuncti, non tranſit recta via in legatarium.

§. Ancillam. Verba enūtiatiue pꝛolata per modū
cauſe diſpoſitionem inducunt iure ex-
* ceptionis. h. d. ſecundū gl.* no. ⁊ verba enuntiatiua, ⁊c. ℭ Sed
a quero vtrum iſta verba inducant diſpoſitionem[a] iure actiōis?
Azo quod nō. Pꝛo quo videt̃ tex. in l. ſi. in pꝛin. ĩ. de do. except.
Contrarium videtur tenere gloſſ. in l. ſi ſocer. §. lucius, infra ſol.
matri. Pꝛo quo videt̃ caſus extra de ſuc. ab inteſt. c. fin. ⁊ ibi hoc
tenet Inn. Facit l. j. infra de col. do. Dixi in l. ex hac ſcriptura.
ĩ. de don. vbi allegaui omnes iſtas leges. licet tamen dicā actio-
nem competere, intelligo perſonalem, non autē transfertur do
b minium, ſicut ſi legaſſet expꝛeſſe, vt hic. ℭ Ex quo not. [b] quod li
1 cet dominium rei legate* tranſiret recta via in legatarium, hoc
intelligitur de re legata expꝛeſſe. Secus de re legata per quan
dam conſequentiam ex pꝛeſumpta voluntate defuncti per l. ſer-
uum filij. §. ſi. ĩ. de leg. j. ⁊ ibi hoc tenet Iac. de Are.

ADDITIONES.

* CLAV. ℭ Secundum gl. Iſtam gloſſ. dicit ſingularem Bald. in
cap. quoniam contra falſam. de pꝛobat. vbi dicit, ꝙ ſi aliquid inci
denter apponitur in aliquo inſtrumēto, pꝛobat quo ad excipiē
dum, non quo ad agendum per iſtam gloſ.
a ALEX. ℭ Inducāt. An verba enuntiatiua p modū cāe inducāt
diſpoſitionem, etiam quo ad actionem. Adde Bar. in l. qui vole
bat. de here. inſt. ⁊ ibi Imo. ⁊ Ang. ⁊ adde qđ dū glo. hic voluit
quod in caſu l. titia cum teſtamento. §. Caius. de lega. ij. quod ibi
verba enuntiatiua inducant diſpoſitionem, quantū ad exceptio
nem, ſed non quantum ad actionem, ſed certe ſecundum Ioā. in
l. ex hac ſcriptura. de don. nec etiam quo ad exceptionem indu-
cunt, ſecundum verum intellectum, de quo ibi latius per eū. Et
adde Bald. in l. ex his. C. de teſta. milit. ⁊ Imo in l. ſi ſocer. §. lu
cius. poſt Bar. ſol. mat. ⁊ Bal. hic. Adde Bal. ⁊ doc. in l. demon
ſtratio. §. j. de cond. ⁊ demō. ℭ Adde Alex. conſi. xlv. ⁊ lxvj. li. j.
Pau. de ca. conſi. clxxxix. Ang. cōſi. clxx. Bal. cōſi. clxx. Abb. lxij.
b POMA. ℭ Ex quo no. De veritate huius dicti, vide Iaſ. l. ſer-
uum filij. §. fin. de leg. j.

LEX LXVII.

Non ideo minus. Res q̃ ſubiacet reſti-
tutioni, poteſt a domi-
no interim vendicari. hoc dicit.

LEX LXVIII.

A Tutoꝛe. Pecunia in re empta inuēta, ſi eſt the-
ſaurus, reddetur emptoꝛi, ſi pecunia
reddetur venditoꝛi. hoc dicit.

LEX LXIX.

1 ☞ In reali ſentētia qs cogit̃ pꝛeciſe manu militari reſtituere.
Auxilium capitanei guerre non imploꝛatur, niſi in ſubſidium
ex magna cauſa.
2 Fructuum ratio habenda qualiter intelligatur.
3 Sententie due fuerunt hic.

a **Q**ui reſtituere. [a] A condemnato in rei
vendicatione poteſt res
auferri manu militari ſi res poſſidetur, vel contra eū
doloſum iurari in litē, alias fiet executio in vera eſti-
matione, ſeu aduerſarij intereſſe. Et pꝛedicta ſunt generaliter
1 vera in omnibus actio. h. d. ℭ Nota ꝙ in reali* ſententia cogi-
* tur* quis pꝛeciſe reſtituere manu militari, vt hic in pꝛima par
te ad iſtud op. C. de offi. ciu. iu. l. j. ſol. intellige hic manu militari,
hoc eſt, per ſuos executoꝛes, birruarios, ⁊ familiam: nō autē de-
bet cōuocare auxilium capitanei guerre, vel magiſtri militum
b niſi in ſubſidiū ex magna cauſa, vt ibi. iſta eſt vera ſol.[b] ℭ Op.
hic in pꝛin. dicitur ꝙ eſt iuſſus reſtituere, ⁊ ſi condemnatus eſt
poſtea, quod noua fit codemnatio de fructibus, contra l. termi-
nato. C. de fruc. ⁊ lit. expen. Sol. expone condemnatio. i. condem
nationis executio. Vel dic, quod fit noua condemnatio de fru-
c ctibus perceptis[c] poſt pꝛimam ſententiā. ℭ Vide gl. ⁊ no.* et
2 ſic illud ꝙ dicitur ſ. eo. l. fructus. ꝙ habetur ratio fructuū vſq;
ad ſententiam, debet intelligi ꝙ officio iudicis condemnatur in
rei vendi. tunc non extendit ſe ad vlterius tempus, ſed officium
iudicis exequētis extendit ſe ad diem executionis, vt hic. Vel
3 dic ꝙ ibi loquitur re perempta. Nō mireris* ſi hic ferūtur due
ſentētie, quoniam eſt actio arbitraria. l. in actionibus. ĩ. de in li-
tem iurā. ⁊ l. ſi cum exceptione. §. in hac. ſ. ꝙ me. cau. ⁊ videbitis
in hac l. in fi. Venio ad ſecundam partem. ℭ Oppo. videt̃ ꝙ de
beat fieri taxatio. l. arbitrio. §. j. ſ. de dolo. ⁊ l. in actionibus. ⁊ l.
videamus. de in litem iu. Sol. taxatio non fit a lege vt hic, ſed a
iudice ſic, vt in contrario. ℭ Quero circa iſtam partem, que re
media habet quis in actione tpe executionis? dic vt in glo. mag.
d Venio ad tertiā partē[d] de eo, qui deſijt poſſidere ſine dolo, qđ
ſi deſijt poſſidere lata culpa? Dic vt in l. in actionib. in pꝛin. ĩ. de
in litem iur. Venio ad fi. ⁊ quero quid eſt hoc dictū? hec ſentētia
generalis eſt. gl. ponit multas opi. in diuerſis glo. Ego intelli-
e go[e] iſtam literam vt iacet. i. cōtra eum poteſt iurari in litem, et
oꝛitur actio arbitraria, vt dixi plene in l. in actionibus. in pꝛinc.
4 vbi hoc examinaui. ℭ Quero* cū in arbitrarijs ferunt̃ due ſen
tētie, an pꝛima dicatur diffinitiua? Gloſſa diſputat hic, veritas
eſt quod eſt diffinitiua. An autem ſecunda ſit diffinitiua, ⁊ ab ea
poſſit appellari, videbitis C. ꝙ met. cauſ. l. ſi cum exceptione. §.
in hac actione, ⁊c.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ℭ Qui reſtituere. Pꝛo declaratione iſtius legis, an
reſtitutio veniat officio iudicis, an iure actionis, vide Alex. in
l. ſi pꝛius. ĩ. de ope. no. nunt. l. naturaliter. §. nihil commune. ĩ. de
acqui. poſ. Item ſicut iudex oꝛdinarius poteſt exequi manu mi
litari etiā per vim, an idem ſit in delegato, vide Are. in l. ij. C. de
ſeruis fug. in iiij. cōcluſione. ALEX. ℭ Et iſta l. eſt ſing. ſm Bal.
C. de ſenten. que pꝛo eo quod intereſt. ver. ſed pone.
* CLAV. ℭ Cogitur. An autem, quādo peruenitur ad iſtam exe
cutionem, que fit manu militari, requiratur iuſſus de reſtituen-
do, vide Bal. in l. a diuo Pio. §. in vēditione. ad fi. ĩ. de re iudic.
⁊ ibi ſequitur Alex. licet Imo. dicat lapſum tempoꝛis ſufficere
intra quod potuit res reſtitui.
b ALEX. ℭ Iſta eſt vera ſol. Sed an hec reſtitutio in rei vend. ve
niat iure actionis, vel officio iudicis, qꝛ ſunt opi. ideo vide que
dixi poſt Bar. in l. ſi pꝛius. in ij. ſ. de ope noui nū. ⁊ facit iſte tex.
hic in pꝛin. ⁊ qđ no. Bar. in l. ſciēdum. §. ſi fundū. ſ. qui ſatiſ. cog.
poſt gl. plene per Bal. in l. edita. in repe. Peruſina. ⁊ vide Inn.
in d. l. ſi pꝛius. ⁊ quod ibi dixi.
c P.PAV.P. ℭ Fructib⁹ perceptis. circa hoc qualiter in fructib⁹
perceptis poſt pꝛimā ſententiam fieri debeat cōdemnatio, ⁊ an
poſſit fieri executio ſuper pꝛincipali, an ſit neceſſe pꝛoferre aliā
ſententiam ſuper fructibus, vide omnino Aret. in l. apud Julia
num. §. fructus. de leg. j. quia Ang. hic tenet contra Bar. ⁊ ſequi
tur ibi Are.
d ALEX. ℭ Venio ad tertiam partem. Adde Bal. in l. j. ad fi. C. de
ali. in. tex. in l. qui petitoꝛio. ſ. eodem.
e ALEX. ℭ Ego itelligo. Et hoc tenet iſta gl. in l. j. §. j. ſ. ſi qs ius
di. nō obtē. ⁊ ibi Bar. ⁊ ideo ad intellectum huius l. vide Inſti.
de act. §. pꝛeterea. in gl. in ver. reſtituat. ⁊ in eo. § in materia iura
menti in litem, ⁊ vide Bar. in l. ſi cum dos. §. j. rerum amo.

LEX LXX.

IS qui dolo. Ei, qui dolo deſijt poſſidere,
nō cauetur, nec actiones ce-
duntur, nec Publiciana datur. Item poteſt petitoꝛ
omiſſo iuramento in litem petere rei eſtimationem.
hoc dicit. Iſta lex, ſi bene inſpiciat̃ continuatur cum pꝛecedenti
bus. Dictum eſt enim quale debeat eſſe officiū iudicis exequen-
tis cōtra eum qui dolo deſijt poſſidere, ⁊ alia que his legib. po
nūtur. ℭ Opp. de l. hec res. ſ. e. ſolue vt ibi. ℭ Opp. de l. in de-
poſiti. ĩ. de re iud. Sol. gl. ponit hic tres ſol. vide eā. Mihi vide
tur ꝙ ego tenuerim tertiam. Dic vt l. in depoſiti. ſ. alleg.

LEX LXXIII.

1 ☞ Ius ſuperueniens authoꝛi meo, pꝛodeſt mihi, nō tamen vt
dominium mihi queratur plene.

SI a Titio. Publiciana cōpetit cōtra dūm
qñ poſſeſſoꝛ ⁊ petitoꝛ habuerīt
cauſam ab eodē, vel poſſeſſoꝛ a petitoꝛe. hoc dicit. Ad
quod l. apud Celſum. §. ſi a Titio. ĩ. de exceptio. doli.

⁊ l. ſi a Titio. ſ. de exce. rei ven. ⁊ tra. Ex quib. habes notare, ꝙ Publiciana cōpetit cōtra verum dominū. ¶ No. caſum, in quo habes ꝙ Publiciana profertur cōtra verum dominū. Secun-
a do no.ᵃ ꝙ † ius ſuperueniēs authori meo prodeſt mihi, nō tamē
1 quo ad hoc vt mihi dominium queratur plene iam examinaui. multum plene in l. cum vir. de vſura. ¶ Glo. oppo. de l. ſi ante. ſ. iud. ſol. ⁊ nō ſoluit. Poteſt dici, ꝙ ibi loquitur in iure perſonali, hic, in iure reali, ꝙ facilius acquiritur ſic, quia facilius cōfirmatur, vt C. per quas pſo. nob. acq. l. j. Vel ſolue vt no. in l. Julianus. ſ. qui ſatiſdare cogan.

ADDITIO.

a ALE. ¶ Secundo no. Et hanc glo. ponderat Bal. in l. j. in ij. q. C. quando lic. ab emp. diſce. ⁊ vide Ang. in rep. l. ſi quis. §. differentia, de acqui. poſſeſ. ¶ Vide Imo. conſi. viij.

LEX LXXIIII.

In ſpeciali. Conuentus rei vend. non cogitur reſpondere, an ſit dominus in totum vel pro parte. hoc dicit.

LEX LXXV.

a **Superficiario.** ᵃSuperficiario competit vtilis actio in rem. h. d. qđ no. ⁊ tene menti.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Supficiario. Ad hanc l. vide Bal. in l. fi. de ſupfi. in fi.

LEX LXXVI.

a
b **Que de tota.** ᵃQuod iuris eſt d toto quo ad totū, idē de parteᵇ quo ad partem. hoc dicit.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Que de tota. Limita vbi eſt eadē rō, ſecꝰ ſi diuerſa, gl. in l. q hominē in prin. ſ. de ſolu. gl. in l. cū de indebito. §. ſi autē pro parte in verbo, oimodo. de prob. Alex. cōſi. cccxxvij. ad fi. Itē limita vbi totū, ⁊ pars deferunt eodē iure, ſecus ſi diuerſo. Vide Frā. cōſ. clxiij. Itē multas inſtātias ad hāc regulā vide p Fel. in c. fi. extra de maio. ⁊ obe. Itē vide tres limitatiōes per Iaſ. in l. iuriſgētiū. §. adeo. in j. no. ſ. de pac. vide aliqua per Iaſ. in l. ait ptor. i pn. ſ. de iuſt. ⁊ iur. ⁊ ad regulā, ⁊ ſex limitatiōes ad eā, vide p Iaſ. in l. q ſine. ſ. de cōd. ſine cau. Itē ꝙ nō pcedat in odioſis, vel vbi eſt diuerſa ratio, vide Iaſ. in l. ſi leget. i iij. not in prin. ſ. de leg. j. An autem appellatione rei veniat pars rei vide in l. ſi in rem. ⁊ ſ. e. per gl. ⁊ Bar. ⁊ alios. in l. ait pretor. ij. ſ. de iu reiur. cū cōcor. ibi traditis. Et regula huius legis habet locū in exceptionibus gl. quam ibi not. Bal. ⁊ Salic. in l. ij. C. de non nume. pecu. Item an prohibitum in toto ſit prohibitū in eius parte vide latiſſime Fel. in c. j. de maio. ⁊ obe. ⁊ ad limitationem huius regule vide Iaſ. in l. iuriſgētiū. §. adeo. ſ. de pact.

b ALEX. ¶ Idem de parte. Et iſtud arg. etiam habet locū in exceptione, vt declarat Bal. in l. ij. C. de non nu. pec.

§. Incerte partis. Admittitur incerte ptis vēdicatio ſi ex parte actoris eſt iuſta cauſa ignorantie. hoc dicit.

LEX LXXVII.

1 ☞ Poſſeſſio acquiritur per conſtitutum, quando conſtituens poſſidebat.

2 Poſſeſſio preſumitur tradita quādo cōtractus eſt celebratus in ipſo fundo.

3 Poſſidere preſumitur ex cauſa emptiōis, ſi emēs rem reperiatur in eius poſſeſſione.

a **Quedam mulier.** ᵃSi venditor vel donator rem conduxit ab eo, cui dedit ipſa conductione trāſfertur poſſeſſio
1 quam habet, ⁊ etiam dominium. h. d. ¶ Nota † ꝙ per eum qui cōſtituit ſe alterius nomine poſſidere, acquiritur poſſeſſio, ⁊ etiam per eum transfertur dominium. Dixi in l. ꝙ meo. in prin. ⁊ l. interdū, de acqui. poſ. Quod intellige quādo ille, qui
b cōſtituit, poſſidebat. alias ſecus. d l. ꝙ meo. ¶ Itē no.ᵇ ꝙ † qū
2 contractus venditionis vel donationis fieret in ipſo fundo preſumitur tradita poſſeſſio, vt hic, ꝙ in donatione procedit plane ſine dubio. In venditione ita demum procedit, ſi eſt ſolutum p-
c tium. l. ꝙ vendidi. ſ. de contrah. emp. ¶ † Item no. hic vnam gl.ᶜ
3 ꝙ ſi emis rem, poſtea in eius poſſeſſione reperiaris preſumeris poſſidere ex cauſa emptiōis. de quo per doc. in l. ij. C. de ac. poſ.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Quedam mulier. Circa deciſionē huius l. quid ſi vēditio eſſet conditionalis, ⁊ nondum purificata conditione repeˀiatur poſſidere emptor, cenſeatur tradita per venditorem, gl. ⁊ Ang. in l. ſeruitutes. la j. ſ. de ſerui. tit. generali. licet Ang. non firmet. Idem Aret. in l. j. §. ſi vir. ſ. de acquir. poſſeſſio. vide ibi Soc. qui videtur impugnare. ⁊ cōtrarium tenet Alex. licet non alleget predictam gl. in conſi. xc. in v. vol. Et aduerte, qꝛ gloſſ. in d. l. ſeruitutes intelligēda eſt ſecundum leges quas allegat. ſ. l. dotis fructus. cū ſe. de iure do. ⁊ l. ſub cōditione. de ſol. in quib. dubitatur, an pendente conditione transferat dñium. ⁊ gl. vult ꝙ ſic. ⁊ in ſeruitutibus in quibus non cadit traditio, ſufficiat patientia, intelligo quādo cōſtat ꝙ ex illa cauſa patiētiam preſtitit, ſed ꝙ alio nō apparēte preſumatur preſtitiſſe patientiam ex cauſa conditionali precedente, gl. hoc nō dicit, nec allegat iſtam l. nec ſimiles, que loquuntur de hac preſumptione. Ideo aduerte, ⁊ declara etiam iſtam regulā dupliciter vt per Are. in l. ſi ex ſtipulatione. ſ. de acqui. poſſe. ⁊ cōſi. xxviij. vide qđ decidit Soc. in l. ij. de condi. ⁊ demon. vide ⁊ limita per Cur. conſi. xxij. qđ eſt conſi. Alex. ⁊ Alex. conſi. xc. in v. vo. Et de hac preſumptione in contrarium conditionali, vide Aret. in l. j. §. ſi vir. de acq. poſ. ⁊ ibi Soci. Sed Alex. in d. cōſi. xc. aliter loquitur. An autē ex tali patientia poſſidendi dicatur probata vera traditio, vel ficta, vide Bal. in prelu. feud. Are. in l. ſi ex ſtipulatione. ſ. de acqr. po. Et dū dictū eſt ſupra, ꝙ iſta preſumptio locū nō habeat, niſi ſoluto pretio, vide ad hoc Are. in conſi. cxxviij. Vide Alex. c. x. iiij. vol. Abb. cōſi. iiij. vol. j. ⁊ cōſ. clxxvj. alias lxxvj. ad fi. c.

b ALEX. ¶ No. vide Bal. in aut. quas actiones. in fi. de ſac. ſancle. ¶ Vide Bar. conſi. ccv. in fi. Ro. conſi. cccxxviij.

c ALEX. ¶ Vnam glo. Per Bar. in l. Celſus. de vſuca.

LEX LXXVIII.

1 ☞ Oliua dicitur fructus induſtrialis.

Si eius fundi. Fructus efficiūtur bone fidei poſſeſſoris, eo ipſo ꝙ a ſolo ſunt ſeparati. h. d. De quo in l. ſi vſufructua-
1 rius. ſ. qui. mo. vſuſfru. amit. † Not ꝙ oliua dicit fructus induſtrialis, vt eſt tex. hic, quia ſi eſſet naturalis, non efficeretur bone fidei poſſeſſoris, ſed hic ſit eius. ergo ⁊c.

LEX LXXIX.

Si hominem. Fructus debentur vſque ad id tēpus quod deberunt poſſe percipi. hoc dicit.

LEX LXXX.

1 ☞ Poſſeſſionis tranſlatio in penam eius, qui negat, ſit officio iudicis.

2 Iudicio, quo petitur transferri poſſeſſio in penam negātis, nō datur nouus libellus.

3 Officium iudicis licet ſit adipiſcende poſſeſſionis, tamē ei non obſtat exceptio dominij propter mendacium. ⁊ nu. x.

4 Iudex poteſt cōminari reſpondenti, quod niſi verū reſpondeat puniet eum tal. pena.

5 Poſſidere ſe negans in petitione hereditatis, ſi poſtea conuincitur, punitur in tranſlatione poſſeſſionis.

6 Poſſidere mentiens ſe in titulo, quando punitur in tranſlatione poſſeſſionis.

7 Poſſidere mētiens ſe etiam punitur, quia ſi ante tenebatur pro parte, nunc tenetur inſolidum, ⁊ quomodo.

8 Hereditatis ſi in petitione debitor, contra quem agitur vt contra poſſeſſorem, ⁊ mentiatur, qualiter puniatur.

9 Mendacij cōuictus ad hoc vt puniatur neceſſe eſt vt probetur quod poſſidebat, ⁊ quod ſciebat ſe poſſidere.

10 Poſſeſſione tranſlata in caſu huius legis reus auditur in petitorio.

11 Pena huius legis non habet locum quando reus detulit iuramentum actori, ⁊ iurauit rem non poſſidere.

12 Reus conuictus de mendacio ſi dicit, non grauetis me in tranſlatione poſſeſſionis, quia volo probare ſtatim de dominio, non auditur.

a
b
c **In rem.** ᵃQui negat ſe poſſidere nō poteſt ᵇconueniri hac actione, ſꝫ ſi conuincatur de mendacio, transfert poſſeſſioᶜ in actorē. h. d. ¶ Oppo. quod iſtud eſt impoſſibile ꝙ conuincat de mēdacio qꝛ poſſeſſio amittitur ſolo animo. l. iij. §. in admittēda. ſ. de acq. poſ. ergo cum dixit ſe nō poſſidere, declarauit animū ſuum non poſſidet, ergo nō poſſidet. ſol. dico ꝙ hoc dicebat, non animo habebat animū perdendi poſſeſſionē, ⁊ ideo nō perdidit. iſtud facit, qꝛ dicitur quis habere etiā in voluntate, quam verbo. l. Labeo. de ſupel. leg. Sed iſte exprimēdo dicit non poſſidere, ergo videt habere animum nō poſſidendi. pro hoc gl. in l. ſi duo. in prin. ante fi. magne gl. ſ. vti poſſi. qđ dicemus: poſſumus dicere, ꝙ hic loquimur in re, quā quis poſſidebat per alium puta ſeruum, vel filiū aut colonū, ⁊ ſic nuda voluntate nō perdit poſſeſſio. l. peregre. §. quib. de acq. poſ. Ita videt intelligere gl. in §. nihil cōmune. l. naturaliter. eo. tit. Vel aliter, hic ppter extrinſecos actus declarabatur aliud eſſe in animo, quam in re. Sed l. Labeo, qꝛ rem retinebat, nec volebat illā reſtituere. Sed l. Labeo loquitur in dubio. Vel dic ꝙ videtur ita dixiſſe animo non dimittendi, qꝛ in eius deceptionem talem reſponſionem fecit.

arg. l. ſi cum aurum. de ſol. ⁊ per Cy. in fi. in l. ij. C. de rei ven. l. ij.
op. Uel poſſumus dicere, ⁊ hoc multuȝ mihi placet, ꝙ nõ eſt ne
ceſſe ꝙ ego probem aduerſariũ poſſidere tẽpore negationis, ſȝ
ſufficit ꝙ ego probem ipſum poſſediſſe vſqȝ ad tẽpus negatio-
nis, ita ꝙ ſi nullus alius actus appareret, per quem ipſe deſijſſet
poſſidere, niſi ſolum iſta negatio, transfert poſſeſſio in actorẽ vi
gore huius l. Nã per hoc videt poſſeſſor ipſe timore hui⁹ actio
nis ſeu accuſationis renũtiaſſe poſſeſſioni, ⁊ ſic transfert poſſeſ
ſio in actorem l. non alienũ. de interrog. actio. ſm ergo primam
lect. transfert poſſeſſio in penam, propter mendacium. ſȝ iſtam
transfert poſſeſſio: quia metu actionis derelinquit poſſeſſionez.
transfert poſſeſſio: quia metu actionis derelinquit poſſeſſionez.
1 ¶ † Quero, quo iure fiat iſta tranſlatio poſſeſſionis? Dicit gl.
ꝙ officio iudicis vel cõdictione ex l. iſta, qđ no. Sed que opinio
d eſt vera? Dico ꝙ illa q̃ dicit qđ fiat officio iudicis per textũ
qui dicit, per iudicem. Si em̃ fieret per actionem, tũc iudex non
eſſet immediata cauſa efficiens trãſlationis, ſȝ actio, ⁊ iudex de
ſeruiret actioni: fieret ergo tranſlatio per actionem mediante
2 iudice. † Quero vtrum in iſto iudicio quo petitur trãſferri poſ
ſeſſio debeat dari nouus libellus, ⁊ lis conteſtari? Rñ. ſi intelli
gimus ſm vltimũ modum quem dixi, ꝙ hic in negando renũtia
uerat poſſeſſioni metu actionis, tũc trãſfert poſſeſſio ſine nouo
libello. d. l. non eſt alienũ. Sed intelligẽdo ſm alios modos. ſ. ꝙ
fiat in penã mendaciũ, vt cõiter intelligitur, ⁊ practicatur, tunc
iſtud videt dependere ex qõne precedenti, qꝛ ſi hoc fit condictio
ne ex lege, ⁊ ſic per actionẽ, debet dari libell⁹. l. j. in prin. de edẽ.
⁊ in aut. offerat. ⁊ ſic conteſt. lit. ⁊ ſimilia, tñ quedã glo. multum
notabiliter in corpore de trien. ⁊ ſemiſ. dicit qđ rñdendo dicte i
terrogationi videtur cõteſtatio facta ſuper dicta actione. Sed
vt dixi, hoc expedietur officio iudicis, nec enim eſt neceſſe ꝙ de
nouo detur libellus, nec lis cõteſtetur, ſicut cõtra non venientẽ
mittitur actor in poſſeſſionem ex primo vel ſecundo decreto, ita
contra iſtũ mẽdacem fiet executio per officium iudicis, transfe-
rendo poſſeſſionem ſine aliquo alio libello: nam lex permittit iu
dici interrogare aliquẽ ⁊ cõminari, ꝙ ſi non verum reſpondeat,
transferetur poſſeſſio in aduerſam partẽ per iudicẽ. Unde offi
cium iudicis eſt quedã executio cõminationis facta per eũ, ſiue
per legem. Uide gl. Azo. ibi forte idẽ, vt nihilominus poſſeſſio
transfert. ⁊ hoc propter mendaciũ, vt not. in aut. itez poſſeſſor.
3 C. qui potio. in pig. hab. ¶ Ex quo not. † mirabiliter ꝙ lȝ officiũ
iudicis ſit adipiſcende poſſeſſionis, tñ ei nõ obſtat exceptio do-
4 minij ꝓ mendacium. qđ no. ⁊ tene mẽti multum. ¶ Itẽ no. † ex
e hac lege ꝙ iudex põt aliquẽ iterrogare ⁊ cõminari,[e] ꝙ niſi verũ
rñdeat tali pena eũ puniet, vt l. iij. §. pen. vbi pup. edu. deb. ⁊ hoc
fit per hanc l. iſta l. ſic ad hoc facit, qꝛ permittit precipi parti, ꝙ
niſi reſpondeat verum, transferet poſſeſſio in aduerſariũ per iu
dicem. Unde iſtud officium eſt q̃dam executio cõminationis fa
5 cte ꝑ legẽ, ſiue per eũ. ¶ † Quero vtrum ſit idẽ f in petitiõe he-
f reditatis, vt ille qui negat ſe poſſidere, puniat in tranſlatione
poſſeſſionis, ſi poſtea conuincetur? Gl. dicit hic ꝙ ſic, hic nõ ha
bemus legẽ hꝰ dicentẽ. Idem Azo in ſum. de pet. he. §. j. ⁊ idem
Pla. in ſum. de pet. her. in prin. Item doc. in l. cogi. de pet. here.
6 ¶ † Sed quero, quid ſi aduerſarius dixit ſe poſſidere titulo ꝓ
emptore, tamen in hoc quod dixit ſe poſſidere dixit verũ, in hꝰ
quod dixit titulũ, mẽtitur, qualiter punietur? reſpõdet Azo in
g summa g de pet. her. §. j. ⁊ idẽ Pla. in ſum. eiuſdẽ ti. in ꝑnc. tenet
ꝙ ipſe reus qui allegat, dȝ in princ. ꝓbare. ſi ergo cõuincatur de
mendacio, qꝛ non probauit titulũ, puniet in poſſeſſionis trãſla
tione. Sed nõ puto verũ ſimpliciter, qꝛ ad hoc vt habeat locũ
l. iſta, nõ ſufficit ſolũ mẽdaciũ, ſed requirit ꝙ actor ſit grauatus
onere ꝓbandi. vt j. videbitis. Sed ſi ipſe actor ꝓbaret, ꝙ nõ poſ
ſideret titulo, qꝛ forte ꝓbat eũ a quo reus dicit ſe titulum habe
re, eſſe furioſum, vel ab alio ſimili modo impeditũ, tũc puto ipȝ
7 debere puniri i trãſlatiõe poſſeſſiõis, ꝑ hãc l. ¶ Quero † vtrũ
iſte mendax aliter puniat? Uidet ꝙ ſic, qꝛ ſi ante tenebat ꝓ par
te, nũc cõuenit in ſolidũ. l. de etate. § q tacuit. j. de interro. act. di
cit gloſ. illa l. hȝ locum in perſonali, hec in reali. Dic clarius, hic
loquitur qñ de alia vna re eſt queſtio, ⁊ eius poſſeſſor circa rẽ de
linquit in eius poſſeſſione, ideo punitur, vt hic, ibi agit de certo
8 debito, ideo circa ipſum debitũ punit, vt ibi. ¶ † Quero quid
in petitione hereditatis, ſi agat contra debitorem, vt cõtra poſ
ſeſſorem rei, ⁊ negauit ſe poſſidere per mẽdaciũ, qualiter punie
tur? Dicit Io. ꝙ mittitur actor in poſſeſſionem bonorum eius,
cum res ſit talis que per ſe poſſit poſſideri, ⁊ ad illum trãſferri.
9 ¶ † Quero vtrum hoc ſufficiat h ſolum aduerſarium poſſidere
h tempore quo negauit? Rñd. non. ſecundum glo. ſed neceſſe eſt ꝙ
ſciuerit ſe poſſidere, ⁊ ſi negauit ꝑ mẽdaciũ ignorans, ergo non
punitur. dicit gloſ. arg. l. ſi. C. de fur. ⁊ l. de etate. §. ex cauſa. j. de
interro. ac. Sed dices tu, quomodo põt ignorare quis ſe nõ poſ
ſidere? Rñ. vt in gl. in l. naturaliter. §. nihil cõe. de acqui. poſ. et
hic habes ꝙ oportet te taliter ꝓbare, ꝙ cõuincat de mendacio, ⁊
10 ꝙ poſſidebat, ⁊ ꝙ ſciebat ſe poſſidere. ¶ † Quero trãſlata poſ
ſeſſione in actorẽ, vtrũ iſte reus audiat de cetero de poſſeſſione,
vel de proprietate? Gl. dic. t. ꝙ auditur de proprietate, vt i aut.
de trien. ⁊ ſemiſ. §. illud. ⁊ C. qui po. in pig. hab. aut. itẽ poſſeſſor.
11 ¶ Quero, † qđ ſi re⁹ detulerit * iuramẽtũ actori, ⁊ actor iura
* uerit reuȝ poſſidere, an habeat locum pena huius legis? Gl. di
cit ꝙ non: quia nõ grauat onere probandi. l. eum qui. in princ. de
iureiur. ⁊ ſic reus tunc cogit ſuſtinere iudiciũ tanꝗ poſſidẽs: nõ
autem punit in tranſlatione poſſeſſionis: quia hodie cõſtat, ho-
12 die agat, hoc eſt, ſtatim volo probare de dñio meo. † ¶ Quero,
i quid ſi dicat reus[i] non grauetis me in tranſlatiõe poſſeſſionis:
qꝛ hodie cõſtat, ⁊ ſtatim volo probare de dñio, an audiet? Glo.
dt. forte idẽ ꝙ in alijs poſſeſſorijs, vult dicere, ꝙ nõ obſtãte hac
excepti[illegible] poſſeſſio transferat propter mẽdaciũ. Ita intelligit
13 hic Fra[illegible] Acc. ⁊ no. in d. aut. item poſſeſſor. Ex quo not. † caſum
mirabilem, vt s. dixi, ꝙ licet iſtud ſit iudiciũ adipiſcende poſſeſ-
ſionis, tñ non poteſt obijci exceptio dominij, ⁊ hoc propter men
dacium. Regulariter cõtra no. per Dy. in c. qui ad agendum. ex
tra de reg. iur. li. vj. Dixi plene in l. naturaliter. §. nil commune.
j. de acqui. poſſeſſ.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ In rẽ. Ad hãc l. vide Ro. cõſi. lix. i vlti. dub. ⁊ lxxx. ter
tio dub. Abb. conſi. xvij. ij. vol. Ro. conſi. clvij. in fi.
b P. PAV. P. ¶ Conuincitur de mẽdacio. Similem cauſam vide in
aut. item ſi poſſeſſor. C. qui po. in pig. hab. vide que ibi addidi ad
Bar. vbi alia habes ſimilia. An autem extra iſtos caſus locũ ha
beat ꝓpter negationẽ pena priuationis beneficiorꝫ alicui cõpe-
tẽtiũ, vide Iaſ. in l. j. C. de tranſac. Item iſtam l. limita multipli
citer, vt per Ro. cõſi. lix. De materia hui⁹ l. vide Ro. late in con
ſi. lxx. Alex. conſi. xxxv. in v. vol. vbi multa ponit ad excuſandum
negãtẽ ſe poſſidere, a pena huius l. ⁊ vide etiã late Fel. in c. cete
rum. extra de iud. multipliciter limitãtẽ iſtam l. ⁊ ſimiles. Itez
ꝙ non procedat pena negantis, niſi ſit ſpecialis negatio, ſecus ſi
narraret ſimpliciter narrata, ꝓut narrant in libello, vide Bar.
in l. ſi dubitetur. §. ita demũ. j. de fideiuſ. vbi addidi. Item in ma
teria huius l. vide latiſſime Barb. conſi. xxxvj. vol. iij.
c ALEX. ¶ Trãſfert poſſeſſio. De pena negantis ſe poſſidere, qđ
tñ intellige ſi negat dolo, vel lata culpa, alias nõ. Idẽ i ſimili ſm
Bal. per illũ tex. in c. j. §. vaſallus. ſi de feu. fuer. contro. inter do.
⁊ agna. Itẽ intellige ſi reus negat ſup libello apto, ſec⁹ ſi fuiſſet
inept⁹, qꝛ tũc non puniret negãs, ſȝ Bal. in l. edita. ⁊ ad primũ
dictũ adde qđ no. Bal. in l. ea que. C. de condi. inde. Alie limita-
tiones poſſunt dari ꝑ no. ꝑ Bar. in l. ſi dubitet. §. j. de fideiuſ. ⁊
vide hic gl. magnã q̃ facit ꝓ eo, ad qđ alle. d. §. vaſallus. ⁊ eſt ẽt
de mẽte Bar. in l. eũ q. in prin. j. de iureiur. dũ alleg. l. aliud eſt
fraus. j. de ver. ſig. ⁊ Spe. in tit. de depoſiti. §. viij. ver. ſed ſerui, et
notarij. Raph. in l. ſed hoc ita. §. qđ aũt. de re iudi. ⁊ hanc l. extẽ
de vt ꝑ Ant. in c. qm̃. §. ꝙ ſi ſup. vt lite nõ cõte. ꝑ no. in l. ij. C. vbi
in rem act. ⁊ vide qđ no. Bal. in l. cogi. de peti. her. ⁊ in l. ij. C. vbi
in rem act. Et quid ſi negat poſſidere, an hec lex locũ habeat, vi
de Bal. in l. cogi. de peti. here. ⁊ ibi etiam ponit quid ſi negauit
partem rei, an priuet tota? ⁊ dicit ꝙ nõ. ad qđ eſt gl. j. in c. j. §. va
ſallus. ſi de feu. fue. cõtro. ¶ Adde qđ Ro. late materiã huius
l. explicat. cõſi. lviij. ⁊ melius conſi. lxxi. ⁊ vide Bal. cõſ. ccc. lib. j.
d ALEX. ¶ Sȝ q̃ eſt vera. Adde no. ꝑ Bar. in l. j. in fi. C. quõ ⁊ qñ
iud. ⁊ dictã gl. dixit Bal. non eſſe alibi in l. ſi. C. de exec. rei iudi.
Et adde no. ꝑ Bal. C. de fur. in l. j.
e ALEX. ¶ Cõminari. No. ꝙ iudex põt cõminari parti, ꝙ niſi verũ
reſpondeat puniet. adde Bar. in l. j. ad fin. ſ. ſi quis ius dic. et
Imo. in l. fili⁹. §. diui. de leg. j. poſt antia. in l. iij. vbi pu. edu. deb.
f ALEX. ¶ Utrũ ſit idẽ. Et adde ꝙ diſpoſitio huius l. hȝ etiã lo
cũ in hypothecaria, vt in l. ſi fund⁹. §. in vẽdicatiõe. ⁊ ibi Bar.
j. de pig. no. in aut. de tri. ⁊ ſemiſ. §. ſi. Bal. in l. ſi non ſolutũ. cũ
l. ſeq. C. de act. ⁊ obli. ⁊ habet i aut. itẽ poſſeſſor. C. q po. i pi. ha.
g ALEX. ¶ Azo in ſumma. Ro. qñ dicit falſum in qualitate poſſeſ
ſionis, vt in tit. quo queſiuit adde Bal. in d. l. cogi.
h ALEX. ¶ Hoc ſufficiat. Uide inſti. de act. §. j.
* CLAV. ¶ Detulerit. Uide ꝓ hoc Ro. conſi. liiij. in vlt. dub. vbi
ponit permultas limitationes ad hanc legem. Idẽ cõſi. vij. in
tertio dub. vbi late examinat materiam huius legis. vide etiaȝ
Spe. in ti. de interro. §. j. ver. ſciendũ. vbi ponit practicam quã
etiam ponit Ang. hic, vide etiã ad materiã huius legis Iaſo.
omnino in §. omnium autem. Inſti. de acti.
i ALEX. ¶ Si dicat reus. Uide Ant. in c. pe. de iura. cal. ⁊ ibi de
materia huius legis, ⁊ ibi etiam glo. alleg. iſtam legem.

a De publiciana[a] in rem actione. Rub. ii.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ De publiciana. Circa iſtam materiam publicia-